

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8–12 przed południem i od 5–6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11–12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie,
9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przesłęd w zakładach
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma,
a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 290.

BYDGOSZCZ, niedziela dnia 16 grudnia 1928 r.

Rok XXII.

O blok centrowy.

Wiadomość o projekcie stworzenia wielkiego bloku centrowego, do którego wejść mają Chrześcijańska Demokracja, Narodowa Partja Robotnicza (prawica) i Stronnictwo Ludowe „Piast“, wywołała wielkie wrażenie w kołach politycznych. Prasa różnych kierunków wiadomość tę zaopatrzyła uwagami krytycznymi, niekiedy z gruntu fałszywymi.

Pisma socjalistyczne, odurzone dość pomyślnym dla P. P. S. wynikiem ostatnich wyborów sejmowych, sprawę projektowanego bloku centrowego pominięły milczeniem, zapominając, że **nastroje społeczeństwa są zmienne, że co było wczoraj, to nie jest dziś i nie będzie jutro.**

Natomiast pisma endeckie i sanacyjne nie wiedzą, co z tym fantem zrobić. Wysnuwają więc wnioski, o jakich inicjatorom bloku nawet się nie śniło.

Endecka „Gazeta Warszawska“ pisze, że „nowa ta kombinacja polityczna miałaby na celu prowadzenie zupełnie niezależnej polityki, wykluczającej kontakt z B. B. W. R.“ (Dlaczego przemilcza, że wyklucza się i N. D.?)

Poznański sanacyjny „Przegląd Poranny“, umieściwszy artykuł pod tytułem: „Chadęcja poznańska za połączeniem z N. P. R. prawicą. Tak zwany „blok centrowy“ na widowni. Tendencje przeciw rządowe nowego kursu“, dodaje następujące uwagi:

Fakt, że „specjalnie spreparowana“ (?) wiadomość o uchwałach poznańskiej Chadęcji dostaje się do wiadomości opinii publicznej za pośrednictwem „Gazety Warszawskiej“, nie jest pozbawiony swoistego smaku. Jest rzeczą nieomal pewną, że Narodowa Demokracja usilnie zabiega o utworzenie t. zw. „Bloku Centrowego“, jako „sily pomocniczej“, która nie będzie umiała oprzeć się sugestjom gęsto rozsianej sieci konfidentów endeckich zarówno w N. P. R. jak i Ch. D. Konkretnych dowodów nie należy zresztą szukać zbyt daleko. Poznańskie wybory do Kasy Chorych wykazały, że „konfidenti“ działają sprawnie i skutecznie, bowiem mimo zaciętej wojny prasy chadeckiej z dziennikami endeckimi udało im się w ostatecznym finale pogodzić powaśnione strony“ (?). Oczywiście postulat „niezależnej“ polityki jest głównym celem endeckich agentów — prowadzi to bowiem do „niezależności wobec B. B.“

Otóż stwierdzamy, że **oba pisma powyższe, reprezentujące dwa odmienne zupełnie kierunki polityczne, nie mają racji.**

Celem projektowanego bloku centrowego ma być organizowanie społeczeństwa pod sztandarem obrony interesów religijnych i narodowych oraz chrześcijańsko-społecznych w przeciwstawieniu do stronnictw wywrotowych, które swą niesłychaną demagogią i ciągłym podjudzaniem jednej warstwy narodu przeciwko drugiej, podcinają podstawowe artykuły bytu państwowego, wyrządzając nieobliczalne w skutkach szkody Kościołowi i państwu.

Czy blok centrowy, o ile wogóle dojdzie do skutku, działać będzie w danym razie jedynie na arenie parlamentarnej, czy też na całym obszarze Rzeczypospolitej, trudno dziś przewidzieć, zależy to bowiem z jednej strony od dobrej woli i odsunięcia na bok różnych ambicj przywódców poszczególnych stronnictw, a z drugiej od możliwości pogodzenia sprzecznych ze sobą częstokroć intere-

P. P. S. zamierzała wywołać rewolucję podczas najazdu bolszewików w roku 1920.

Posel Malinowski („Wojtek“), jedna z najwybitniejszych jednostek w P. P. S., ogłosił w „Przedświcie“, — organie frakcji rewolucyjnej P. P. S. — list otwarty do prezydenta miasta Łodzi Ziemieckiego, pozostającego w starej PPS.

Posel Malinowski oskarża żydów i ślepych zauszników międzynarodówki, którzy zawiadnęli P. P. S., iż sami często nie wiedzą, czego chcą. N. p. „towarzysz“ Perł zagroził Malinowskiemu wyłączeniem z partji, jeśli wejdzie w jakikolwiek stosunek z **Polską Organizacją Wojskową** (P. O. W. w czasie okupacji).

Przyszłi rok 1920. Malinowski przypomina: Czy pamiętasz towarzyszu Zie-

miecki, wyraźnie **dwie grupy w PPS., u góry wówczas?** Pamiętasz, ileś to zdrowia no i piersi sobie zepsuł, aby przekonać „ostrożnych“, że innego wyjścia niema, jak tylko **trzeba się bić?** Pamiętasz myśl rzuconą wśród wybitnych PPS-owców, że **wskutek tego że armja czerwona nas zaleje, że ponieważ nasza armja nie wytrzyma, to należy zrobić rewolucję, bo wtedy zwycięzcy bolszewicy z uznaniem się z nami obejmą.** I znów jedni szli na szalony czyn, — danie oporu najazdowi, inni, ostrożni — **na uległość, bo i tak się nie wygra.** Ledwie, ledwie PPS. w owe czasy utrzymała się przy starej historycznej swojej roli.

Spór polsko-litewski przekazany komisji Ligi!

Zaleski zastrzega się, że Polska bronić będzie swych praw.

Lugano, 15. 12. (Tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu Ligi Narodów załatwiona została sprawa sporu polsko-litewskiego przez odesłanie jej do doradczej komisji komunikacyjno-tranzytowej Ligi Narodów. Komisja ma zbadać stan rzeczy i przedłożyć przed następną sesją raport w praktycznych sposobach zlikwidowania zatargu na podstawie zobowiązań międzynarodowych.

Wczoraj przemawiali raz jeszcze Waldemaras oraz min. Zaleski, który złożył następujące krótkie oświadczenie:

Hoovera źle przyjęto w Argentynie.

Buenos Aires, 14. 12. (AW). Przybył tu wczoraj specjalny pociąg z amerykańskim prezydentem Hooverem. Na dworzec przybyli liczni przedstawiciele władz państwowych, miejskich i wojskowych. Przed dworcem zebrał się tłum, który przyjął Hoovera okrzykami, **„Niech żyje Nikaragua!“**, **„Niech żyje Sandino!“**.

Sandino był przywódcą powstańców Nikaraguy, którą zawojowały Stany Zjednoczone.

sów społecznych, które stronnictwa te reprezentują.

W każdym razie to jest pewnem, że blok centrowy **prowadzić będzie politykę zupełnie samodzielną, wolną od jakichkolwiek wpływów ze strony Stronnictwa Narodowego (endecji) i ze strony B. B. (sanacji).** Tylko taki blok centrowy ma rację bytu i tylko takiego bloku domagają się szerokie rzesze zorganizowane w stronnictwach centrowych. Tego wymagają zresztą zasadnicze postulaty programowe tychże stronnictw.

Twierdzenie, że projektowany blok centrowy ma **tendencje przeciw rządowe, jest prostym wymysłem polityków nie dowarzonych.** Inicjatorzy bloku nie są zwolennikami polityki opozycyjnej wobec rządu, przeciwnie, **zastrzegając sobie samodzielnosc, i niezależność myślenia i postępowania, pragną znaleźć**

„Uważam za potrzebne stwierdzić, że zgodnie z literą i duchem rezolucji rady z dnia 10 grudnia 1927 r. wprowadzenie terminu (nazwy) „Linja administracyjna polsko-litewska“ do układów zawartych między Polską a Litwą w sprawie ruchu pogranicznego — nie może być w żadnym wypadku interpretowane (tłumaczone) jako wyrzeczenie się ze strony polskiej swych praw terytorjalnych.“

Sprawę lwowskich rozruchów zbada rząd.

Policja lwowska nie stała na wysokości swego zadania

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Sejmowa komisja administracyjna rozpatrywała wczoraj wniosek czterech klubów w sprawie zajść listopadowych w Lwowie. W dyskusji m. i. zabrał głos przedstawiciel ministerstwa spraw wewnętrznych i oświadczył, że policyjne władze lwowskie nie stały na wysokości zadania przy uśmierzeniu rozruchów, wobec czego rząd postanowił przeprowadzić gruntowne zmiany w policji.

Ukraiński poseł Celewicz domagał się

się na wspólnej z rządem platformie, gdy chodzi o zasadnicze sprawy państwowe, oraz o dobro i przyszłość narodu. Atoli politycy ci nie utracają rządowi z B. B. Wiedzą oni aż nadto dobrze, że rząd, jako reprezentacja całego narodu dba i dbać musi o dobro i przyszłość wszystkich warstw, podczas gdy B. B. jest ugrupowaniem, nie mającym programu politycznego i społecznego i nie wiedzącym, czego właściwie chce. Nie bez słuszności powiedział pewien wybitny chadek, że **„rząd dzisiejszy byłby daleko lepszy bez B. B., niż jest on z B. B.“**

Fakt zaś, że zarówno endecja jak i sanacja pomawiają siebie nawzajem o rzekome opiekuństwo nad blokiem centrowym, jest najlepszym dowodem aktualności i doniosłości sprawy, której rozwiązanie stanowić będzie ważny etap w rozwoju naszej państwowości. F.

Zycie oddał dla Matki Boskiej.

Dzwonnik rzucił się z wieży, aby zaprotestować przeciw prześladowaniu katolików w Meksyku.

(AW). Katolicka ludność urządziła wielką manifestację w małym miasteczku San Angel, przed katedrą Matki Boskiej Gwadelupy, patronki Meksyku. W czasie uroczystości przyszło do tragicznego zdarzenia. Z chwilą, gdy głos dzwonu doszedł do kulminacyjnego momentu, dzwonnik wyszedł na balkon wysokiej wieży katedry i uspokoiwszy wielotysięczne tłumy ludności, zaczął do nich przemawiać mówiąc m. in. „Dzień ten jest dniem naszej patronki Matki Boskiej z Gwadelupe. Całe swoje życie poświęciłem dla Niej i obecnie chcę złożyć z niego na Jej cześć ofiarę... Zdziwieni ludzie, początkowo nierozumiejąc słów, zaczęli się śmiać. Dzwonnik widząc to, rzucił się z wysokiej wieży, ponosząc śmierć na miejscu.“

Bandyci uprowadzili 22 dziewczęta.

Meksyk, 15. 12. (tel. wł.) W jednym z miasteczek meksykańskich, banda złożona z 70 opryszków, dokonała niesłychanie zuchwałego napadu. Mianowicie w czasie, kiedy większa część ludności była zgromadzona w kinie, bandyci obsadzili główną ulicę i wysadzili ratusz dynamitem w powietrze. Z kina uprowadzono wszystkie kobiety i dziewczęta i postawiono je na rynku w rzędzie. Rozpoczął się wybór najładniejszych. Łaskę w oczach bandytów uzyskały 22 dziewczęta, z którymi bandyci się ulotnili. Władze są bezsilne wobec coraz to częstszych napadów.

wybrania nadzwyczajnej komisji do zbadania nadużyć oraz wypłacenia odszkodowań osobom i instytucjom, które ucierpiały wskutek zajść. Stanowisko Ukrainca poparł częściowo poseł Prager (PPS), natomiast poseł Wieszak (klub narodowy) wniósł o zawieszenie działalności dwóch stowarzyszeń ukraińskich. W głosowaniu odrzucono te wszystkie wnioski i uchwalono jedynie rezolucję BB, wzywającą rząd do przeprowadzenia dochodzeń i wyciągnięcia odpowiednich wniosków.

Placówki zagraniczne zatrzymają fundusz dyspozycyjny.

Posel Podoski (BB) w obronie Targowicy.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji budżetowej w toku dyskusji nad budżetem ministerstwa sprawiedliwości swego rodzaju sensacją stało się przemówienie posła Podoskiego (BB), który dowodził, że **praworządność nie jest potrzebna, gdyż czasem ustawa nie odpowiada psychicie społeczeństwa i zdarzają się sytuacje, kiedy zastosowanie prawa godzi w najżywniejsze interesy państwa.** Na dowód swego twierdzenia poseł Podoski sygnał aż do Konstytucji 3 Maja i zaznaczył, że była ona złamaniem prawa,

a właśnie Targowica broniła tzw. praworządności.

Oczywiście wystąpienie to wywołało duże poruszenie wśród posłów, którzy domagali się otwarcia dyskusji nad tem przemówieniem. Przewodniczący poseł Byrka (BB) przychylił się do tego żądania i zapowiedział, że dyskusja nad słowami posła Podoskiego odbędzie się na jednym z najbliższych posiedzeń komisji.

Pozatem komisja zakończyła wczoraj dyskusję nad budżetem ministerstwa sprawiedliwości i przeprowadziła głosowanie nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych, przyczem wszystkie poprawki oszczędnościowe odrzucono.

Jeszcze jeden polski lot transatlantycki.

W styczniu wyrusza z Irlandji kapitan Kowalczyk.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Jedna z agencji stołecznych donosi, że wielka fabryka samolotów w Medjolanie buduje aparat do lotu polskiego przez Atlantyk. Lot mają odbyć kapitan Adam Kowalczyk i pilot Glisz na wielkiej maszynie pod nazwą „Polonia”, który będzie gotów w pierwszej połowie stycznia i zostanie przetransportowany do Irlandji, skąd lot ma być rozpoczęty.

Maksymalna szybkość „Polonii” wynosić ma 220 km na godzinę, aparat utrzymać się może w powietrzu 58 godzin. Trasa lotu wyznaczona została po północnych szlakach linii okrętowych. Lądowanie ma nastąpić w Halifax, przyczem lotnicy będą się starali pobić rekord długości lotu.

Koszt budowy samolotu został pokryty całkowicie przez Polaków amerykańskich.

W szóstą rocznicę śmierci śp. Gabryela Narutowicza.

Celem uczczenia śp. Gabryela Narutowicza w szóstą rocznicę tragicznej śmierci postanowiono ufundować tablicę pamiątkową, która będzie wmurowana na frontowej ścianie budynku administracyjnego warsztatów Dyrekcji Robót Publicznych, ze składek pracowników i urzędników.

Konfiskata „Gońca Pomorskiego”.

Tczew (AW) „Gońca Pomorski” z dn. 13 bm. został skonfiskowany za artykuł p. t. „Milec, albo pałka w łeb”, powtórzony za katowicką „Polonją”. Treścią artykułu było omówienie stanowiska „Głosu Prawdy” zajętego wobec ostatniego oświadczenia pos. Trampczyńskiego.

Kaliflora

pasta do zębów
proszek do zębów

Wyrób Krajowy

Do nabycia
w aptekach, drogerjach
i perfumerjach.

31581

Chrześcijańska Demokracja w obronie praworządności.

Przemówienie posła Bitnera na wczorajszym posiedzeniu Sejmu. — Czy premier Bartel jest przychylny urzędnikom? Czy dobrze, że premier jest równocześnie posłem? — O niezawisłość sądownictwa. — Ch. D. i N. P. R. domagają się 13-tej pensji dla urzędników.

Warszawa, 15. 12. Po otwarciu wczorajszego posiedzenia Sejmu poseł Kuryłowicz (PPS) wniósł o uzupełnienie porządku dziennego wnioskiem nagłym w sprawie jednorazowego zasiłku wszystkim pracownikom państwowym, a poseł Chądzyński (NPR) o postawienie na porządku dziennym wniosku NPR i Chrz. Demokracji w sprawie wypłacenia urzędnikom państwowej 13-tej pensji. Oba tym wnioskom sprzeciwił się premier Bartel, który zajął miejsce w ławach poselskich. Sprzeciw swój opierał premier na przepisie regulaminu Sejmu, orzekającym, że sprzeciw jednego posła wystarczy, ażeby nie przeprowadzono uzupełnienia porządku dziennego. Ze stanowiskiem premiera Bartela polemizował poseł Rataj (Piast) wysuwając okoliczność, że porządek dzienny nie został poprzednio przez Izbę uchwalony. Stanowisko posła Rataja zwyciężyło, gdyż przyjęto oba wnioski.

Przystępując do właściwego porządku dziennego, przyjęto nowelę, przedłużającą o dwa lata termin składania uproszczonych egzaminów nauczycielskich. Następnie uchwalono ratyfikację całego szeregu umów międzynarodowych, m. i. umowę handlową włoską, traktat przyjaźni z Włochami i inne.

Długa dyskusja wywiązała się nad wnioskiem o odroczenie wejścia w życie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o ustroju sądownictwa. Wniosek ten ma wielkie znaczenie polityczne, gdyż postanowienia dekretu Prezydenta **goda w niezawisłość sędziowską**. Poseł Libermann (PPS) zaznaczył, że wniosek o odroczenie dekretu nie zmierza do obalenia go, lecz do naprawy. Minister sprawiedliwości złożył imieniem rządu oświadczenie, że budżący najwięcej ostrzeżeń art. 87 o warunkach **przechodzenia oficerów z Korpusu sądowego do sądownictwa**, nie będzie wprowadzony w życie przed uzgodnieniem tego punktu między rządem a komisją sejmową podczas trwania sesji sejmowej.

Bardzo interesujące było oświetlenie tej sprawy ze stanowiska prawnego, przez posła Bitnera (Ch. Dem.), który twierdził, że zachodzi sprzeczność między art. 284 dekretu, który dopuszcza przenoszenie sędziów na inne miejsce wzgl. pensjonowanie ich, z art. 78 Konstytucji, gwarantującym niezawisłość sądu. Do-

półki obowiązuje Konstytucja, żadna ustawa nie może być z nią w sprzeczności. Jeżeli dekret jest sprzeczny z ustawą konstytucyjną, musi być uchylony, co leży w kardynalnym interesie całego narodu. „Pamiętajmy — oświadczył poseł Bitner — że jesteśmy w okresie walki o ustrój państwa, w okresie rewizji Konstytucji. Moment podważania niezawisłości sądu jest więc najgorzej wybrany. Przepisy dekretu zawierają upoważnienie ministra do mianowania 25% sędziów, przez co podporządkowuje się władzę sędziowską władzy politycznej. Nieporządkiem jest zaprowadzenie do sądownictwa ogólnego stosunków, które przejawiają się w sądownictwie wojskowym. **Chrześcijańska Demokracja stoi na stanowisku utrzymania równowagi władz i w tej kwestji doniosłej wagi wyciągnie odpowiednie konsekwencje, gdyby rząd wbrew woli większości Sejmu, zaczął realizować ustawę.**

Stanowiska rządu bronili posłowie Makowski i Piłsudski z BB. W głosowaniu wniosek klubu BB o odesłanie projektu noweli do komisji odrzucono 197 głosami przeciw 105. **Ustawę przyjęto w drągiem czytaniu**, wobec sprzeciwu posłów z BB, trzecie czytanie odroczone.

Po załatwieniu kilku spraw drobniejszych przystąpiono do omawiania nagłości wniosku PPS przeciw mianowaniu zarządu przymusowego Związku Inwalidów Wojennych. Mimo patetycznego przemówienia posła Snopczyńskiego (B. B.), który tłumaczył, że „inwalidzi są uszczęśliwieni tym zarządem”, nagłosc wniosku uchwalono.

Rozpatrywano wreszcie wniosek PPS o przyznanie 13 pensji pracownikom państwowym. Minister Czechowicz oświadczył, że wniosek nie wskazuje pokrycia tego wydatku, wobec czego rząd zmuszony jest sprzeciwić się nagłości tego wniosku jako sprzecznego z artykułem 10 Konstytucji.

W głosowaniu nagłości odrzucono głosami klubu BB oraz lewicowych ugrupowań chłopskich przeciw głosom Ch. D., klubu narodowego, NPR i PPS.

Posiedzenie przeciągnęło się do godz. 11 w nocy. Następnego posiedzenia sejm odbędzie się we wtorek 18 bm. o godz. 4 po południu.

Wniosek Ch. D. i N. P. R. wskazuje pokrycie!

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Kluby Chrześcijańskiej Demokracji oraz NPR zgłosiły na wczorajszym posiedzeniu sejm wniosek o przyznanie jednorazowego dodatku w wysokości 1-miesięcznego uposażenia wszystkim urzędnikom państwowym, wojskowym, emerytom itd. Termin wypłacenia dodatku wniosek wyznacza na dzień 21 grudnia 1928, pokrycie zaś wskazuje w nadwyżkach kasowych, które rozporządza ministerstwo skarbu w roku bieżącym.

Urzednicy otrzymają dodatek mieszkaniowy.

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Dowiadujemy się, że począwszy od 1 stycznia roku przyszłego rząd zamierza wypłacać regularnie dodatek mieszkaniowy pracownikom państwowym. Dodatek za- legły ma być wyrównany ratami.

— **O czas pracy.** Na zasadzie art. 11 lit. d ustawy z dnia 18. 12. 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 7 z 1920 r.) praca w sklepach handlowych w ostatnią niedzielę przed świętami Bożego Narodzenia jest dozwolona. Wobec czego sklepy mogą być dnia 23 grudnia 1928 r. otwarte od godz. 13-tej do 18-tej.

Bismarck dawał łapówki królowi bawarskiemu.

Pochodziły one z tzw. funduszu Welfów. — Był to zrabowany majątek hanowerskiej rodziny królewskiej.

Kiedy 1866 r. Prusy zaważowały Hanower, Bismarck skonfiskował prywatny majątek hanowerskiej rodziny królewskiej, który pod nazwą **Funduszu Welfów** przeszedł odtąd do historii. Procenty służyły Bismarckowi do przekupywania nawet królów. Niedawno w prasie niemieckiej rozstraszano sprawę łapówek udzielanych królowi bawarskiemu Ludwikowi II z owego funduszu. Ludwik II razem z Hanoverem w 1866 r. walczył przeciw Prusakom. A później nie zawahał się wziąć na sumienie łapówek z sum ukradzionych nieszczęśliwemu sprzymierzeńcowi.

Pierwsza wypłata dokonana była królowi w 1871 r. i to po otrzymaniu na propozycję hr. Holnsteina, od Ludwika II zgody na proklamowanie króla Wil-

helma cesarzem Niemiec. wzamian za odszkodowanie w gotówce. Zgodę swą poświęca król w liście do hr. Holnsteina, który list ten „dla usprawiedliwienia siebie” załączył do aktów. Wypłaty następowały rocznie i wynosiły po 300 tys. marek, aż do 1884 r. Zapewne jednak pierwsza suma, wypłacona w 1871 r. musiała być jeszcze znaczniejsza. W 1884 r. Ludwik II zażądał większej sumy, mianowicie miliona marek zaliczki i milion ten był mu wypłacony. Król nie otrzymywał w całości wspomnianych 300 000 marek rocznie, gdyż 10% od niej zabierał hr. Holnstein, do czego miał go król upoważnić, a 20 000 zatrzymywała kasa kabinietowa na zapłatę fryzjera, dentysty itd., którzy otrzymywali wprost olbrzymie honoraria.

Listy z Paryża.

Skandale prasowo-giełdowe.

„Gazette du France” była oficyną propagandy niemiecko-sowieckiej.

(Od własnego korespondenta).

Paryż, w grudniu.

Ogłoszono upadłość przedsiębiorstwa „Gazette du France” (Gazeta Franka), założonego w r. 1925 przez panią Martę Hanau i jej eks-małżonka Lazarza Blocha. Pod pretekstem „ochrony oszczędności” była to spółka spekulacji na giełdzie za pieniądze naiwnych. W roku zeszłym pani Hanau nabrała rozmachu, rozszerzyła „Gazette du France”, zaangażowała na je redaktora naczelnego p. Piotra Audibert'a, oficera Legji honorowej, b. szefa gabinetu ministra de Monzie i b. redaktora „Radicala” z Marsylii. P. Audibert założył zaraz dodatek polityczny do „Gazette du France”, który nazwał „Gazette des Nations” (Gazeta Narodów); zaczął tam umieszczać wywiady i deklaracje mężów stanu całej Europy. Uprawiał przytem p. Audibert „bekliwy” pacyfizm i był zagorzałym zwolennikiem porozumienia francusko-niemieckiego, oraz francusko-rosyjskiego.

Cała ta polityczna „fasada” była podobna do wejścia ogromnego cyrku. Chodziło o uzyskanie zaufania u jak najliczniejszej gawiedzi, aby się zdecydowała wejść do środka. A co było w środku? **Wyzyskiwanie głupoty i chciwości ludzkiej na olbrzymią skalę.** Dość powiedzieć, że w Paryżu przedsiębiorstwo Hanau: - Bloch mieściło się w sześciopiętrowej kamienicy, że miało kilkadziesiąt filij na prowincji, że rozporządzało 240 „naganiaczami” objężdżającymi wieś i miasteczka i zalecającymi powierzenie oszczędności pani Hanau, dzięki której „można było w roku zarobić 40%”, kiedy normalnie dostaje się we Francji od pożyczek 6 do 10 procent.

Aby swoją propagandą objąć jaknajszersze koła, pani Hanau stworzyła specjalną agencję „Interpresse”, dostarczającą pismom bardzo tanio wiadomości politycznych, oraz finansowych. Wiadomości polityczne były przeważnie **germanofilskie, antypolskie i antyrumuńskie.** Była to jednak tylko pokrywka dla finansowej działalności agencji. Dostarczała ona mianowicie dziennikom gotowe „działy giełdowe”, w których reklamowano wyłącznie operacje pani Hanau. Takie np. „Quotidien”, poczytny dziennik lewicowy, wynajął „Interpres-

se” pół strony dziennie i otrzymywał za to 300 000 fr. miesięcznie... Pikanter jest to, że główny akcjonariusz „Quotidien'a” -- to p. Jan Hennessy, minister rolnictwa w gabinecie p. Poincaré'go..

Być może, iż pani Hanau wyobrażała sobie, że jej „nos” giełdowy i jej szczęście są wielkie; że będzie stale wygrywała i powierzona jej kapitały rocznie o 40% powiększała. W każdym razie było to wysoce lekkomyślne, a nawet -- ponieważ pomyslowa żydówka operowała nieswojami pieniędzmi -- karygodne. Gdyby się zadawała małym zyskiem -- mogłaby żyć spokojnie, jak tylu spekulantów chodzących w Paryżu po wąskiej ścieżce dzielącej uczciwość od przestępstwa.. Ale pani Hanau dostała zawrotu głowy: operowała milionami, a chciała puścić w ruch setki milionów, miljardy... Zaniepokoiły się banki, zorganizowały przeciwko niej kampanję, co było tem łatwiejsze do skutecznego, że operacje „Gazette du France” poprawne nie były... To „położyło” panią Hanau i jej interesy.

Jest już pani Hanau pod kluczem, podobnie jak jej generalny dyrektor i eks - małżonek Bloch, oraz jej doradca prawny Hersent, wyrzucony jeszcze przed wojną z adwokatury... Aresztowanie grozi p. Audibert'owi, oraz hrabiemu Maurycemu Bernardowi de Courville, który przez słabość, przez naiwność czy z innych powodów włożył w interesy pani Hanau 400 000 fr., a potem został prezesem spółki. Jasnym jest, że nazwisko b. dyrektora zakładów metalurgicznych w Le-Creusot działało zachęcająco i budziło zaufanie w przyszłych ofiarach pani Hanau... Wśród osobistości skompromitowanych, które w „Gazette du France” zajmowały wyższe stanowiska, wymienić jeszcze należy p. Karola Bertrand'a, b. posła do parlamentu i jednego z założycieli FIDAC'u (Międzypojsusznicej Federacji b. Wojskowych); ponieważ p. Bertrand był dotychczas prezesem honorowym Federacji, zarząd też skreślił go natychmiast po pierwszych rewelacjach prasy. Skompromitowany jest także niejaki p. de Gravonne, b. aktor filmowy, a później szef armji „naganiaczy” pani Hanau.

derców. Mogłoby się to wydawać niebezpiecznym, a jednak przywiązałem się do tych wyrzutków społeczeństwa, bo przekonałem się, że i oni mają swoje poczucie honoru.

Wyspy Andamańskie są bodaj największą kolonią karną całego świata, jedyną w swoim rodzaju i niezmiernie ciekawą pod względem humanitarnego wykonywania kary.

Skoro przestępca swoim zachowaniem się dowiódł, że jest posłusznym, pilnym i zasługuje na zaufanie, uwalnia go się z domu karnego, w którym był zamknięty. Daje mu się wolność i swobodnie może się poruszać w obrębie wyspy. Otrzymuje mały domek, w którym mieszka i oddawać się może swojej pracy. Jeżeli posiada rodzinę w Indiach i tęskni za nią, może ją odwiedzić do siebie. Jeżeli zaś rodzina nie chce o nim słyszeć, a zbrodniarz cierpi, wskutek tęsknoty i samotności, władze ułatwiają mu rozwód. Uzyskawszy rozwód, może ożenić się z jedną z kobiet odpokutowujących swą karę na wyspie. Zbrodniarki te stają się przeważnie dobrymi gospodyniami. Szyją ubrania dla mieszkańców kolonii i z łatwością uczą się z czasem zadośćuczynić wszelkim potrzebom domowym i są bardzo pracowite.

Kolonia karna administrowana jest przez samych zesłańców. Jedynymi Europejczykami są: naczelnik komisarz, dyrektor i dowódca oddziału straży europejskiej, która ma zaledwie 9 członków. Wszyscy dozorcę są Hindusami. Poza tem na wyspie jest cały szereg innych urzędników, jak policjantów, lekarzy, łodźarzy, cieśli i t. d., a wszyscy składają się wyłącznie z przestępców. Sprawiedliwość cywilna i karna podlega głównemu komisarzowi, który ustanawia

kilka sądów. Istnieją specjalne więzienia dla krnąbrnych i niekaranych, a na małej wysepce, zwanej „Wyspą Wężów”, istnieje więzienie, gdzie zamyka się najniebezpieczniejszych przestępców. W tej kolonii, mieszczącej 16.000 przestępców, w tem 11.000 morderców, ciężkie zbrodnie, jak morderstwo, zachodzą bardzo rzadko, w ostatnich 10 latach było przeciętnie rocznie po 6 ciężkich zbrodni.

Zbrodniarze ci pochodzą ze wszystkich zakątków wschodnich Indji. Indje wschodnie mają setki narzeczy i języków, które im rozmawiają ich mieszkańcy, których jest jak wiadomo około 300 milionów. Wielu zesłańców andamańskich, nie umie się między sobą porozumieć; w kolonii karnej zrodził się więc nowy, zupełnie prymitywny język, a raczej żargon, w którym przestępcy się porozumiewają. Słowa wyjęte są z narzeczy najróżnorodniejszych. Jest to język bardzo prosty, ale wystarcza do porozumienia się.

Na wyspach andamańskich żyją także jeszcze resztki krajowców. Przed urządzeniem kolonii karnej, kraj był zamieszkały przez ciemnoskórych murzynów o bardzo małym wzroście. Mieszkańcy ci sprzeciwiali się wszystkimi siłami urzędzeniu kolonii, trzeba było pokonać wielkie trudności, zanim pogodzili się z tym faktem. Ich poddanie się miało dla nich fatalne następstwa. Tak jak w Ameryce Indjanie, zetknawszy się z europejską cywilizacją, zaczęli wymierać, tak też pierwotni mieszkańcy wysp Andamańskich, zetknawszy się z kulturą europejską, powoli ulegają zagładzie.

Na wyspach istnieje oczywiście garnizon wojskowy, ale w porównaniu do wielkiej liczby przestępców, jest on znikomy. Skła-

da się bowiem tylko z 150 żołnierzy angielskich i 300 żołnierzy pochodzenia indyjskiego. Ewentualny bunt zesłańców mógłby znieść całą załogę i cały garnizon angielski. By zapobiec konspiracjom, władze tworzą osobne oddziały zesłańców według wspólności narzeczy i języków, a tych jest bez liku.

Jeżeli chodzi o wymiar kary w tych kolonjach karnych, to opiera się on na założeniu, że nawet największy zbrodniarz, morderca, lub rabuś, w duszy swojej ma ślady dobrych stron, które należy tylko rozwinąć. Okazuje się, że to zapatrywanie wydaje niezłe owoce. Kolonia karna andamańska sama musi pracować na swoje utrzymanie. Rząd angielski dopłaca rocznie tylko po 1 dolarze na utrzymanie jednego zesłańca. Główne źródło dochodu kolonii stanowi eksploatacja lasów. Przeszło 1000 zesłańców pracuje po lasach. Zapomocą słoni wywozi się drzewo z lasów do tartaków, a stamtąd do portów.

Przestępców, którzy są z zawodu rzemieślnikami, organizuje się w osobną sekcję robót publicznych. Sekcja ta obdarzona jest specjalnymi przywilejami, buduje, naprawia i dozoruje wszelkie maszyny, używane na wyspach. Jej członkowie obrabiają żelazo, bronz, stal, miedź, garbują skóry, robią płótno i wełnę i szyją ubrania. Zesłańców nie tylko zmusza się do pracy, ale także ich się uczy. Nauka i dla dzieci zesłańców i dla nich samych jest obowiązkiem.

Większa część zesłańców składa się z morderców, lub skazanych za ciężkie uszkodzenia ciała. Nieomal wszyscy są skazani na pobyt dożywotni. Inną część stanowią złodzieje skazani na kary od 10 do 20 lat pobytu.

Że „CENTRA-MIKRO” - to szczyt wygody

Przyznasz gdy nocą przez ciemne schody
Ta elegancka mała lampeczka,
Wskaże Ci drogę --- aż do łóżeczka!

Centra Mikro

daje zawsze jasne i białe światło.

Proces „Gazette du France” będzie **sensacją nieładną**, albowiem może on objąć koła o wiele szersze. Ci, co już są skompromitowani, nie mają nic do stracenia i, brniąc się, będą demaskowali

innych. Będziemy mogli zbliżyć się przyjrzeć funkcjonowaniu bardzo specjalnej finansjery paryskiej i jej stosunkom z polityką.

Kazimierz Smogorzewski.

Polacy za oceanem.

Samobójstwo b. sekretarza F. Smulskiego.

Henryk Setmajer, b. redaktor „Sokoła” — sekretarz wydziału narodowego.

Dziennik Związkowy przynosi wiadomość o śmierci Henryka Setmajera. Przed 20 laty przybył do Ameryki, był redaktorem „Sokoła” a w czasie wojny sekretarzem generalnym Wydziału Narodowego, który współpracował z Komitetem Narodowym w Paryżu, wyjechał 1919 r. do Polski, jako specjalny wysłannik Wydziału Narodowego, a w roku 1920 jako ochotnik przeszedł powszechną mobilizację obywatelską, skierowaną przeciw nawale bolszewickiej.

Wróciwszy do Stanów Zjednoczonych, s. p. H. Setmajer pracował przez lat kilka w banku North-Western, jako prywatny sekretarz s. p. J. F. Smulskiego. W kilka miesięcy po śmierci byłego prezesa Wydziału Narodowego, s. p. H. Setmajer przestał być członkiem sztabu pracowników bankowych, a natomiast z wrodzoną sobie energią zajął się **sprawą przelotu przez Atlantyk kap. Kowalczyka.**

Wiadomości z kraju.

Strajk w wytwórni samolotów.

W wytwórni samolotów w Białej Podlaskiej wybuchł włoski strajk; przystąpiło doń 400 osób. Przyczyną strajku było niezapłacenie należności za miesiąc listopada. W czasie rozpoczętych pertraktacyj wypłacono połowę zaległości, poczem robotnicy przystąpili do pracy.

Kurs alkoholologiczny we Lwowie.

Staraniem oddziału lwowskiego ligi przeciwalkoholowej rozpoczął się we Lwowie kurs alkoholologiczny. Otworzył go przewodniczący ks. dr. Ciemniwski. Komisarz rządu Nadolski w swym przemówieniu podkreślił, że zarząd gminy zdaje sobie sprawę z doniosłości walki z alkoholizmem i przyjdzie z wydatną pomocą. Redaktor „Trzeźwości” z Warszawy p. Szymański przedstawił w referacie stan walki z alkoholizmem w Polsce.

Znow pożar w Manufakturze Widzewskiej.

Pożar wybuchł w suszarni przędzy Manufaktury Widzewskiej. Mimo natchmiastowej pomocy spłonęło do szczętu całe III piętro suszarni. Jest to w ciągu kilku tygodni drugi już pożar w Manufakturze Widzewskiej.

Falsherze 20-to i 2-złotówek we Lwowie.

Wydział śledczy we Lwowie wpadł na trop afery fałszowania 20-złotowych banknotów i monet dwuzłotowych. Nie stwierdzono jeszcze, gdzie jest fabryka fałszywych pieniędzy i kto pieniądze fałszował. Nici śledztwa prowadzą poza Lwów. Podobne dochodzenie prowadzi się w Łodzi, gdzie również przychwycono puszczających w obieg fałszywe dwuzłotówki kilku żydów.

Bójka rezerwistów.

Jeden trup i kilku rannych.

Z Tomaszowa Mazowieckiego powracała z kontroli wojskowej gromada rezerwistów. Rezerwiści byli pijani. Jeden z nich, Longin Filippek w pewnej chwili ciężko obraził Jana Sicinę, który czynnie zareagował. Powstała bójka. Gromada, rozdzieliwszy się na dwa wrogie obozy, schwyciła za noże. W czasie bójki Jan Nicinka padł martwy. Filippek rzucił okrawiony nóż i uciekł do lasu. Niemożna go dotychczas odnaleźć. W czasie bójki poranionych zostało jeszcze kilku rezerwistów.

Wrażenia z Warszawy.

Nasza stolica nie jest tak zabawna, jak naprzykład Paryż. Wprawdzie i w Warszawie nie robią z owsa ryżu, ale ukrąść kilkaset milionów franków jak w „Gazette de France”, chwalił Panu na wysokościach, jeszcze nie potrafia.

Od czasu do czasu i w Warszawie bywają sensacje i sensacyjki. Niekiedy jakiś poczciwy żydek wywiezie kilka nadliczbowych panien do Argentyny. Mniemając, że tego towaru jest w Polsce wyraźny nadmiar, to znów drugi żydek, ale kameralny (p. Stonimski, autor „Warszawskiego Murzyna”, komedia w 3 aktach na scenie Teatru Małego) ten handelek soczyście opiszę lub jak kto woli opowie ze sceny — no i wszystko, a zarazem temat na długie wieczory zimowe u Loursa lub w Ziemiańskiej.

Rzeczy te jednak dla przybysza z prowincji nie wiele mają uroku. Jeśli Expressiak przyniesie fotografię 7-miu trupów w jednej wannie, to i w Rynarzewie można się porozkoszować tym wypadkiem za marne 20 groszy. Dzień

Wojewodę Darowskiego okradziono na pożegnanie.

Podczas przygotowań do wyjazdu z Krakowa wojew. Darowskiego, z przedpokoju jego prywatnego mieszkania skradziono futro męskie podbite małpami z kołnierzem bobrowym wartości około 4000 zł. Śledztwo w toku.

Zgon sędziego Zuchmantowicza.

Z Włocławka donosi korespondent Z. B.: Dnia 10 bm. zmarł w Rudce znany w kołach włocławskiego społeczeństwa, sędzia Sądu Okręgowego śp. Aleksander Zuchmantowicz. Zmarły brał czynny udział w pracy społecznej, a dla niepospolitych zalet charakteru i umysłu cieszył się powszechnym szacunkiem i sympatją tych wszystkich, którzy go znali.

Choinka dla ludu na rynku Starego Miasta.

Doradca finansowy rządu polskiego, p. Devey, zwrócił się do magistratu warszawskiego z życzeniem, by uboga ludność Warszawy, która nie może sprawić sobie choinki, mogła w wigilję świąt Bożego Narodzenia nacieszyć się widokiem płonącej choinki i ogrzać się przy ogniskach. W tym celu proponuje p. Devey urządzenie w dniu 24 grudnia iluminacji rynku staromiejskiego, na

środku którego ma stanąć olbrzymia choinka; po bokach rynku mają zapłonąć ogniska. Na uroczystość p. Devey ma przybyć osobiście i wygłosić przez tłumacza przemówienie z życzeniami świątecznymi dla ludności warszawskiej. Prawdopodobnie zakłady przemysłowe i firmy przygotowują dla nuboższych wartościowe upominki.

Bunt chłopski w Rosji.

Sowiec do Sasa a Miś do lasa!

jest długi, „interesy” (tak się żonie powiada) załatwia się najlepiej wieczorem, aby moralności w dzień nie obrażać, głowa po „jednej” trochę strajkuje, apetyt wartoby było poprawić przed obiadem i choć człek do wpadnięcia pod auto wielkiej predylekcji nie ma — idzie podziwiać cud syreniego grodu. Mimo ogólnego zastoju interes z cudami stoi nieźle. Co rusz to jakąś kamieniczkę podpierają belkami i nie pozwalają się jej położyć wzdłuż na odpoczynek po stuletnich trudach dla kochanej przez kamienicznika Ojczyzny. Nawet woda wyprawia niesamowite kawały. Od 5-go piętra wzwyczaj modlą się do niej jak do zbawienia, a ona z kranu powiada cyk-cyk. Zato na 4 piętra pod ziemią na samej Marszałkowskiej taki jest nadmiar, że 15 komisji magistrackich dostało wody w głowie (jeszcze jeden wodny figiel) i nie może skombinować jak się jej pozbyć z tunele kolejowego.

I biednego Kopernika nie oszczędzono. Autorowi „De revolucionibus Orbium Coelestium” zrobiono małą rewolucję, żeby mu się nie nudziło. Zabrał

mu magistrat żelazne sztachetki i trzy krzaczki róż razem z mszycami, które go wleńczyły (róże, nie mszyce) dość, że Kopernik patrzy obecnie w niebo nie jak astronom tylko jak polski podatnik na dzień przed licytacją.

Cudem cudów jest rynek Starego Miasta, cudem nie na żarty. W piękny równiutki kwadrat obsiadły go dostojne kamienice, niczem sędziwe matrony, co w swych murach wyplastywały Polskę książąt mazowieckich, a potem Polskę królewską.

Potem przyszły złe czasy. Dusza Starego Rynku omdlała z boleści. Sto lat wrażeń niewoli podarło mu serce na strzępy, ale życia odebrać mu nie zdołało.

Sto lat płakał Stary Rynek dżdżem jesiennym, sto lat wichrami zawodził, pokrywając głowę siwizną mchu. Opadał tynk zearty pionem łez, a czerwień cegły krwawiła jak rana serdeczna. Ale mimo pohańbienia trwał i wytrwał.

Dopiero po dziesięciu latach doczekała się pierś Starowiny swej Polonja Restituta, którą nazwano polichromją.

No, i jak to wygląda? Opleciony wąskimi ramiona uliczek stoi weteran w gali stubarwnych malowideł. Żeby nie jego siostrzyce, o których zapomniano zupełnie, wydawałby się młodzieńcem. A duma z pół tysiąca lat służby dla Polski hardo mu czoło podnosi. Jest jak senator w kosztownej delji między nie mniej dostojnymi, choć ubogimi starcami.

Ale niestety, ślady niewoli pozostały. Przy wrażeń pomocy w czcigodne mury dostała się czerń żydowskich chałatów. I kamienica Baryczków zamiast brzęku szklanic u Fukiera podaje w dal echo nawoływania żydowskich handlarzy.

Te „handele, handele” jest okropne, a sklepiki rozsiadłe w domach pełnych splendoru pięciu wieków, są jak wrzody.

Handel win Fukiera, założony w 1610 roku, a obok w malowanym domu trzy śledzie, kilka litrów nafty, wiązka cebuli i ubogi obdarty żydowina z oczami, palającymi żądzą zysku i kawałka chleba. Stary Rynek, oglądany z wnętrza tych sklepików, zdaje się budzą jarzącą pełną krzykliwych kolorów lub... sklepieniem Teatru Wielkiego w Poznaniu, upięszonem ludowemi ozdóbkami.

Przecież musi jednak istnieć synteza tych wrażeń.

Stary Rynek to przeszłość, teraźniejszość i przyszłość.

O pierwszej mówiliśmy. Drugą widzimy we dnie. Trzecią, zapowiadzaną setką barw i tęczowych wycinanek sztuki ludowej, gdy się wysrebrzy promieniami księżycą, wydaje się już rzeczywistością.

„Miałeś chamie złoty róg”

O, mieliśmy... i zgubiliśmy.

Może to jeszcze chochołowy tan. co dziś przeżywamy. Może nie mamy jeszcze na głowie czapki z piór. Ale złoty róg już się znalazł. Trochę cierpliwości, a jego zew powoła w całej krasie i potędze Polskę mocarstwem.

A wtedy Stary Rynek będzie jaśniał blaskiem bez skazy w Koronie Królowej Polskiej, przybranej w chlopską siermięgę.

„Ludu polski, w Tobie nadzieja i przyszłość”

Tak przemawia do widza Starv Rynek Warszawy.

Set.

Trzeba meldować Funduszowi Bezrobocia nowoprzyjętych robotników.

Na posiedzeniu zarządu Funduszu Bezrobocia w Białymstoku uchwalono wystąpić do starostwa z wnioskiem o ukaranie szeregu zakładów przemysłowych za niemeldowanie Funduszowi nowoprzyjętych robotników i za nieterminowe wpłacanie składek.

Potworny noworodek w Łodzi.

W jednej z klinik łódzkich przyszło na świat martwe dziecko, posiadające na głowie 2 narośla w kształcie rogów, powykręcane nogi, otwartą klatkę piersiową i brzuch — wskutek pewnych braków skostnienia.

Pożar „Bristolu” w Warszawie.

Wskutek rzużenia niedopałka papięrosa, od którego zatliły się portjery, a potem zajęły się płomieniem meble, wybuchł pożar w kawiarni w hotelu „Bristol”. Straty wynoszą około 60.000 zł.

Najpraktyczniejszymi podarkami gwiazdkowymi

Zelazko do prasowania	Froterka	Odkurzacz	Pleczyk	Aparat do susz. w łosów
				

elektryczne sprzęty dla gospodarstwa domowego

światowej marki

PROTOS

Do nabycia w wszystkich składach elektro-technicznych i sprzętów dla gospodarstwa domowego

Fabrykat Zakładów Siemens

Kronika niedzielna o Aman Ullachu.

Ego.

Bydgoszcz, 13. grudnia.

Aman Ullach upodobał sobie europejskie urządzenia. Sejm, podatek obrotowy, ustawa prasowa, fundusz dyspozycyjny, gwardja pretoriańska, a nareszcie i szubienica — wszystko to napełniło go rzetelnym respektem dla zachodniej kultury. Gdyby te sympatje były pozostały platonizmami, to Aman Ullach byłby żył i umarł w szczęściu. Ale w Aman Ullachu obudziły się, jak u murzyna, instynkta naśladowcze. Postanowił tę szczęśliwość europejską przeszcześcić na grunt własny. Niewiadomo od czego zaczął, i niewiadomo, na czym skończy. Tyle tylko jest pewnym, że Afgańczycy się wściekli, i urządzili rewolucję — także zupełnie według europejskich wzorów.

Różnie mówią o tem, co im tak końca dojechało. Jedni twierdzą, że sejm doprowadził ich do szału. Inni, że to podatek obrotowy stał się tą kropką, która przelała kielich ich obywatelskiej gorczy. Są i tacy, którzy wskazują na dekret prasowy jako na sztandar buntu. Ale nie brak i takiej wensji, że pierwszego napadu furji dostali Afganie przy czytaniu gazety „Hau-Hau Wau Wau”, która ma być odbiciem poglądów reformacyjno-sanatorskich najdosłowniejszego władcy afgańskiego.

Kto raz upił się doktrynami zachodnio-demokratycznymi, ten nie łatwo wraca do myślenia kategorjami zdrowego rozumu. Tak też i Aman Ullach. Jednych rebelizantów kazał powiesić, innym lby poucinał, jeszcze innych rozstrzelał (stosował wszystkie metody europejskiej egzekucji!) byle tylko nie uронić z tych wielkich zdobyczy cywilizacyjnych, jakie importował z Europy do Afganistanu.

W jakim kierunku potoczą się dalsze losy tego egzotycznego królestwa — to nieda się na razie przewidzieć. Aman Ullach, opierając się na wzorach zachodnich, próbuje rewolucję utopić w morzu krwi. Afgańczycy, idąc za swoim pierwotnym instynktem, starają się pomazańca wielkiego Ałłacha dostać w swe ręce, aby mu reformatorską skórę wyprawić na wielki bęben Machometa. Pewnie najbliższa już przyszłość sprowadzi takie albo owakie rozstrzygnięcie w zmaganiach się tych obu centro-azjatyckich światopoglądów.

Z powyżej powiedzianego dziś jeden już fakt ustalić można: że niema ciępliwszej istoty nad europejskiego demokrate. Gdy mu się zacznie gadać o systemie parlamentarnym, o samostanowieniu narodów i o zrównaniu stanów, gdy to wszystko podleje mu się jeszcze sosem reformy rolnej i opieki społecznej,

to taki demokrate popada w ekstazę, z której — choć w pysk mu daj — niełatwo się obudzi.

Tępe natury współczesnych Azjatów nie łatwo popadają w podobną hipnozę. Przed zdemokratyzowaniem opędzają się dzidą i zatrutymi strzałami. Nie mogą zrozumieć dobrodziejstw tej politycznej szczepionki. A gdy jeszcze ten słup ognisty współczesnego demokratyzmu rozszczępi się na różne kolory, (narodowy, chrześcijański, radykalny, monarchistyczny, ludowy itd.) to nawet i niedzikusy poczynają się zastanawiać, czy nie lepszy byłby jakiś Tamerlan lub Dżingishan z debową maczugą, niż te republikańskie dobrodziejstwa na demokratycznym maśle.

Dziwny naród ci Afganie, skoro o konstytucji ani słyszeć nie chcą. My w obronie konstytucji nadwierzamy gardło, oni dają gardło, aby tylko konstytucji uniknąć.

Te różnice między europejską demokracją a azjatyckim despotyzmem są tak przepaśne, że trudno je będzie uzgodnić celem szarmonizowania wszystkich ludów do wspólnej, zgodnej pracy nad szczęściem ludzkości. Znam twarde lby pogańskie i zdaje mi się, że my naszą demokrację ich nie przekonamy. Nasze państwa pokazy nie posiadają należytej siły argumentacyjnej (notab.

Lepiej, niż za czasów niemieckich...

Przed kilku dniami bawił na Śląsku minister spraw wewnętrznych gen. Składkowski, który odbył podróż inspekcyjną po całym województwie, zwiedzając różne gmachy publiczne, zaglądając do urzędów, jak starostwa itd. W Katowicach zwiedził m. i. nowy gmach Województwa i sejmu śląskiego, a w ratuszu kazał sobie przedłożyć księgi bilansowe.

Zapytany przez przedstawiciela jednego z pism polskich w Katowicach o wrażenie, jakie odniósł po 5-dniowej inspekcji swej na Śląsku, w imieniu ministra, który się pod koniec swej podróży przeziębził, odpowiedział towarzyszący mu dyrektor ministerjalny Ostrowski, zaznaczając, że minister stwierdził z zadowoleniem, iż Śląsk pod panowaniem polskim robi daleko lepsze wrażenie niż za czasów niemieckich. Stosunki na Śląsku rozwijają się prawie w tempie amerykańskim. Wprawdzie napotkał także na różne nieporządki, naprzykład w Król. Hucie, gdzie kąpielnie robotnicze przy tamtejszych kopalniach nie odpowiadają wymogom higieny, postara się jednak o rychłą naprawę złego.

Święta blisko!

Prawdziwą radość można sprawić swym bliskim, ofiarowując im na Gwiazdkę Kasetki Elida. Dzięki doskonałej zawartości i wykwintnemu opakowaniu, są one najmiłszym upominkiem świątecznym.

KASETKI ELIDA

o ile nie chodzi o rozprawianie się z opozycyjnymi dziennikarzami lub z opozycyjnym ministrem). Mozeby więc tak zrobić, że my skwitujemy z naszych zdobyczy politycznych i przystosujemy się do metod tych pierwotnych ludzi. Warto poświęcić trochę ambicji dla zdobycia prostych, ale wygodniejszych założeń bytu politycznego. Laska marszałkowska jest instrumentem misternym i skomplikowanym, gdy kostur satrapy mimo całej prymitywności budzi więcej zaufania co do swej trwałości i konsekwencji. Wtedy i pod względem politycznym spełniłyby się wielkie słowa: od Wschodu światło! ex Oriente lux! St. Brandowski.

Niemiecka partja ludowa popiera zbór ewangelicki.

Berlin, 14. 12. (Tel. wł.) Jak donosi skrajnie radykalna „Welt am Montag”, sprawę konkordatu z Watykanem dlatego odroczone, ponieważ rozpoczęły się obecnie rokowania ze zбором ewangelickim o zawarcie ugody, mocą której zbór ewangelicki zyskałby te same prawa, co Kościół rzymsko-katolicki. Rokowania te wdrożono na żądanie niemieckiej partji ludowej, która uzależniła od tego swoje przystąpienie do koalicji rządowej.

Ogromna manifestacja katolicka w Meksyku.

Udział brało 250 030 wiernych.

Wiedeń, 14. 12. (Tel. wł.) Donoszą z Meksyku, że rzymsko-katolicka ludność urządziła wczoraj olbrzymią manifestację publiczną przed katedrą Matki Boskiej. W pochodzie wzięło udział 250 tysięcy osób.

Bem na wolności z powodu choroby płucnej.

Poznań, 14. 12. (AW). Osadzony w areszcie zaraz po rozprawie za działalność antypaństwową znany działacz P. P. S. lewicy Alfred Bem został wypuszczony na wolność. Bema zwolnił sąd apelacyjny na skutek wniesionej przez niego rewizji i choroby gruźlicy płuc.

„Deutsche Rundschau” ubolewa nad Boliwią, że taki duży kraj nie ma dostępu do morza...

(n) Prasa nacjonalistyczna niemiecka, co jest rzeczą zrozumiałą, stanęła w zatargu zbrojnym południowo-amerykańskim po stronie Boliwji. Powód? Taki duży kraj, tyle ma bogactw naturalnych, kolonistów niemieckich, armje pod dowództwem niemieckiego generała Kundta, a niema — dostępu do morza. „Deutsche Rundschau” najbardziej nad tem ubolewa. Ona, która odmawiała Polsce prawa do morza, do Gdańska, wyśmiewała w początkach naszą Gdynię, i dziś jeszcze jest zwolenniczką zabrania nam Pomorza!

Ja, Bauer, das ist was anderes! Boliwja przecie im bliższa niż Polska.

Ośmieszają więc „Deutsche Rundschau” Ligę Narodów, że jest bezsilna, że Liga wysła napewno jakiego murzyna z Liberji jako swego delegata-rozjemcę do Boliwji, a przyszłą swą sesję odbędzie nie w Lugano, nie w Madrycie, lecz — w dziewiczych lasach Południowej Ameryki.

Naszem zdaniem wogóle dobrzeby było, gdyby członkowie Ligi Narodów poznali wszystkie kraje; nie w tem niema zdrowszego, możnaby ich także zaprosić do Wilna i do Gdyni — Niemiaszkom na złość. A co się tyczy murzyna, chińczyka, koreańczyka, czy delegata ze Siamu — zawsze on będzie sprawiedliwszy od chytrego Niemca.

Przyjemnością jest Murzynka zjeść

OD KASZUBOWSKIEGO BRUNON KASZUBOWSKI STAROGARD

Nauka — literatura — sztuka.

O czystość języka polskiego.

31.000 wyrazów obcych. Niedostateczny kontakt piszących z filologami. Zubożenie form i słownictwa.

(z) W artykule „Dyktatura niekompetencji”, umieszczonym w nr. 275 „Głosu Prawdy Literackiego”, Paweł Hulka-Laskowski nadzwyczaj rzeczowo, jasno, dostępcie przedstawia dzisiejszy stan języka polskiego, kosmopolityzującego się coraz więcej.

Zatrąca się gwara ludowa, stanowiąca tak wielkie bogactwo językowe, choć pieśń gminna „tał w sobie skarby nieprzeczuwanych wzruszeń”.

„O pieśni gminna — ty stoisz na straży Narodowego pamiątek Kościola” — powiedział Mickiewicz. I oto tego najlepszego stróża naszych pamiątek narodowych wypiera się powoli, ale stale.

„Słownik wyrazów, wyrażeń, zwrotów i przysłów cudzoziemskich, używanych w mowie potocznej i prasie periodycznej polskiej” — mówi autor, „liczył tych słów obcych 12.000 w roku 1900. W wydaniu siódmym z r. 1921 jest tych wyrazów obcych ok. 25.000, a w wydaniu z roku bieżącego jest ich trzydzieści i jeden tysięcy. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że ośmiotomowy „Słownik języka polskiego”, owoc benedyktyńskiej pracy Karłowicza, Kryńskiego i Niedźwiedzkiego liczy mniej więcej 150.000 wyrazów, to ogarnie nas przerażenie, w jakim stopniu jesteśmy językowo kosmopolityzowani (?). Nie rusyfikuje przecie Moskale, nie germanizuje Prusak, ale my sami, z dobrej, nieprzymuszonej woli redukujemy (?) własny język i makaronizujemy (?) go w sposób niasłychany”.

Hej racji ma autor! Od roku 1921 do 1928, w przeciągu lat 7, „dorobiono” do języka naszego sześć tysięcy wyrazów obcych. Polacy w wolnej, niepodległej ojczyźnie, zamiast oczyszczać język swój — jeden z najpiękniejszych języków świata — krystalizować go, przetwarzać w formy coraz doskonalsze, a rdzennie polskie, lechickie, — szukają ozdób swego języka w brzydkich naleciałościach zachodnich, rozkoszują się oryginalnymi, w dosłownym brzmieniu zaadoptowanymi (przyjętymi) wyrazami niemieckimi, angielskimi, francuskimi, holenderskimi, włoskimi i t. d.

Wspomina dalej autor, że niedostateczna jest łączność piszących z filologami. „Filologowie ezerpią z pisarzy pełnem rekoma i umiemy cieszyć się z każdego nowego słowa lub zwrotu polskiego. Dlaczego pisarz nie miałby interesować się filologiem tak samo, jak filolog interesuje się nim?” Pisarz współczesny, opanowawszy

język w skali mniej lub więcej rozległej, poprzestaje na tym zakresie, w którym się obraca. Język jego ściśniony jest w jak gdyby pewnej ramie, której nigdy nie przekracza.

Jeszcze jeden objaw: specjaliści pisarze, produkujący modną dziś powieść kryminalną — awanturniczo — sensacyjną, posługują się w nadmierny sposób wyrazami angielskimi, dalej angielskimi imionami, nazwiskami. Czynią to wzorem pisarzy zagranicznych, albo licząc na to, że powieści ich przyjęte zostaną zagranicą. To jest tylko faktem jaskrawym, że polska powieść kryminalna jest kosmopolityczna — ona w największym stopniu zabija czystość naszego języka, dorzucając doń z dnia na dzień coraz więcej wyrazów obcych.

Stwierdza p. Hulka-Laskowski, że „dzisiaj daje się zauważyć wielkie zubożenie form i słownictwa w utworach pisarzy młodszych i nawet starszych”. Racja. Jak wielu jest pisarzy, rozporządzających skąpym zapasem słów, powtarzających się skutkiem tego ustawicznie. Nic dziwnego, że dzieła ich muszą blade wyglądać. Dlatego, mówi p. Hulka-Laskowski, „trzeba się

uczyć, to znaczy nawiązać ściślejszy kontakt (?) z wiedzą filologiczną! I w końcu dodaje: Śród trudności, jakich prócz Polski nie zna bodaj literatura żadnego innego kraju, trudności natury gospodarczej i skutków indyferentyzmu (obojętności) kulturalnego, pojawia się nowy rodzaj trudności: dyktatura niekompetencji. Trzeba ją koniecznie zwalczać. Musi więc powstać specjalna instytucja, która sprawy te ureguluje.

Laureat nagrody im. Józefa Łukasiewicza.

Komitec nagrody im. Józefa Łukasiewicza, ustanowionej 11 maja 1927 r. przez magistrat i radę miejską m. Poznania, przyznał nagrodę dr. Bolesławowi Erzepkiemu, prof. honorowemu filologii Uniwersytetu Poznańskiego. Nagrodę im. Łukasiewicza przyznaje się co dwa lata w wysokości 7.000 złotych za prace naukowe i literackie.

Posąg Sobieskiego w opactwie Einsiedeln.

W benedyktyńskim opactwie w Einsiedeln w Szwajcarii, z inicjatywy literata Jana Pietrzyckiego, umieszczono wśród portretów w „sali monarchów” europejskich, zasłużonych dla chrześcijaństwa, na naczelnym miejscu posąg Jana III Sobieskiego, dłuta zmarłego w Rzymie rzeźbiarza Brodzkiego.

Moje szczęście.

Czym jest szczęśliwy? Pocóż to pytanie,
Ja swego szczęścia pieniędzmi nie mierzę,
Mnie gwar uciechy nie jest ośnić w stanie,
Bo z gwiazd legionem zawarłem przymierze.

Jeśli o moje własne chodzi życie,
Jestem szczęśliwy bardzo i bez miary:
Wonią mnie kwiatów darzy los obficie,
Cichą miłością dzień rozjaśniam szary.

W gorących modłach zanoszonych Bogu
Prosiłem kiedyś aby mnie kochano,
Dziś, — dwoje ramion wita mnie na progu
A szept tęsknoty żegna w każde rano.

W kajania wielkiej, przeogromnej skrusze —
Gdy cień wieczności spowijał mię czasem,
Chciałem przekazać potomności duszę,
Dziś, — włosów dziecka pieszczę się atlasem.
Śmierć mnie nie straszy w swoich rządach pewna,
Wszystko co moje w córce się zjednoczy...
I spływa na mnie czułość wielka, rzewna,
Lzę dziękczynienia nabrzmiewają oczy.

Czym jest szczęśliwy?... Chwilami bez — granic!
Uśmiech dziecka i miłość żony,
Nigdy nikomu nie oddałbym za nic,
Ja, witeż możny, chociaż bez korony!

Toruń, w grudniu 1928 r.

M. Szurlo - Gorzelak.

Nagroda muzyczna stol. m. Warszawy.

Wydział kultury i oświaty wystąpił z wnioskiem wprowadzenia, równoległe do nagrody literackiej, nagrody muzycznej. Do sądu zaproszeni być mają dyrektorowie konserwatorium i opery, kompozytorowie, delegaci miast itp. Nagroda wynosząc będzie 15.000 zł, udzielać się jej zaś będzie za zasługi, położone na polu muzycznym, kompozycji, sztuki odtwórczej i krytyki naukowo-muzycznej.

Architekt polski nagrodzony w Paryżu.

Pierwszą nagrodę na międzynarodowym konkursie architektury nowoczesnej otrzymał rodak nasz p. Stefan Dassauer.

„Bóg i mamona”.

François Mauriac wydał tom rozważań krytycznych współczesnych pod tytułem: „Bóg i mamona”.

Nowela Sienkiewicza nie podoba się Anglikom.

Nowela Sienkiewicza „Na jasnym brzegu”, drukowana w miesięczniku „The international library” w tłumaczeniu hr. de Soissons, spotkała się z nieprzychylną krytyką recenzenta N. Y. Wordlu.

Krytyk ten uważa, że „nאיwność bohatera noweli — Słowianina, nie przemawia do uczuć anglo-saksończyka, a wybór noweli nie należy do szczęśliwych”.

Drobiazgi literackie.

Nowy tygodnik polski — „Niezależny Kurjer Polski” — wychodzić zaczął w Buenos Aires w Argentynie. Pismo poświęcone jest sprawom emigracji oraz życiu wychodźców polskich na ziemiach Argentyny.

Ks. Augustynowi Jakubisiakowi przyznała Akademia Francuska odznaczenie za pracę: „Próba określenia granic przestrzeni i czasu”.

W Brukseli otwarta została wystawa obrazów Adama Styki, składająca się z cyklu widoków z Egiptu, Marokka i Sudanu. Wystawa cieszy się wielkim powodzeniem.

Rząd czeskosłowacki skupuje rękopisy Smetany. Na wniosek ministra oświaty postanowiono nabyć oryginalny 8 partytur operowych, szeregu innych utworów, a także pieśni, pozostających w rękopisie.

Biblioteka Polska wydaje płyty tom dramatów Wyspiańskiego, zawierający „Noc listopadową”, „Achilleis” i „Powrót Odysa”.

(z) Tablicę pamiątkową wmurowano w ścianę domu przy ul. Malaquais w Paryżu, tam, gdzie mieszkał Anatol France.

A. J. Bartnicki.

Mylnie przecucie.

— Hallo! Hallo! — Tu sędzia śledczy. Czy mał pani w domu? Sprawa nadzwyczaj pilna.

Znieruchomiała na chwilę przy aparacie. Na blade policzki wpał rumieniec szkarlatny, serce zabiło niespokojnie.

— Sędzia śledczy — czego on może chcieć od Stefana? Czyżby proces jakiś... może się upił i popełnił jakis szaleństwo...

Odruchowo przyłożyła powtórnie słuchawkę do ucha. Odruchowo wyrzekła: nie. Będzie niedługo — proszę zadzwonić za pół godziny. Zresztą — Stefan sam zadzwoni, skoro przyjdzie. Bardzo mi przykro, ale niestety etc. ...

Kłamała. Celowo kłamała. Chodziło jej o to, by Stefan, nim zadzwoni do sędziego, wyznał jej straszną tajemnicę. Coś przecież stać się musiało. Stefan musiał się wplatać w aferę jakąś ciemną — niewiadomo tylko, co to za sprawa. Może mu grozi więzienie?... Nie — to niemożliwe. Stefan w więzieniu — jej mąż?...

Przeczuwała coś okropnego. Trzy dni temu Stefan wrócił później, niż zazwyczaj. Daleko później — coś około drugiej godziny. Był dziwnie podniecony: wydawał się przytem nieswoją jakis. sposepniały, jakby trapiłony ponurami refleksjami.

Nie pytała go wtedy o nic. Na chwilę tylko przygaręła się doń, jak to zazwyczaj robiła — pocałowała ją w czoło, ale nie tak, jak zawsze, opiekuńczo, po ojcowsku prawie. Tym razem ledwie ustami dotknął jej czoła. Czynił to jakby z niechęcią, z przymusem. Widać było, że potęrała go troska jakaś niezwykła. Więc — czy

związku z tem nie ma dzisiejsze zgłoszenie się sędziego śledczego?... Czyżby Stefan popełnił jakąś zbrodnię?...

Pełna obawy podążyła do mężowskiego gabinetu. Stefan siedział przy kominku. Przewracał i porządkował papiery, rozłożone tuż obok, na stoliku. I znów uderzyła ją jego mina przygnębiona, przybita. Chłód jakiś, wiązający od jego postaci.

Podeszła cicho, na palcach i pochyliła się nad siedzącym. Nie zauważył jej jeszcze. Musnęła ustami jego włosy. Poderwał nagle głowę i spojrzał na nią, zmieszany trochę i zdziwiony. Dziwiła go przede-wszystkiem jej mina niespokojna.

— Co ci jest? — zapytał. — Możeś chora?

Zaprzeczyła.

— Widzę, troska małuje się w twych oczach. Czemuś niespokojna?

— Jestem niespokojna o ciebie...

Zdumiał się jeszcze bardziej.

— O mnie? Czemu?

— Wydajesz mi się taki dziwny, od chwili twego ostatniego powrotu, wiesz... — Ależ dziecko. Taki sam jestem, jak

zawsze. Porządkuję, widzisz, papiery, bo dawno do nich nie zaglądałem. Myślałem o tem dość dawno. A co do niepokoju o mnie — bądź spokojna. Nic mi złego nie grozi, nie boję się niczego złego. Skąd u ciebie ten niepokój?...

Patrzył tak pocziwle, taką szczerością tchnęły jego słowa, taką prawdą świeciły jego oczy, że uspokajała się powoli. Jeszcze jeden tylko dręczył ją argument: a co znaczy zgłoszenie się sędziego?

— Stef, mój drogi powiedz-no: nie miałeś ty jakichś zatargów z policją?...

— Co też wygadujesz, dziecko. Z policją zatargi?... Przecież to największe nie-szczęście. Boję się tego, jak ognia.

— Ani z sądem?...

— W żadnej sprawie.

— To może z sędzią śledczym?...

— Co? Z sędzią śledczym? Ach, tak.

Dobrze, żeś mi przypominała. Zdaje się, miałem coś... ale co takiego... Czekaj — wiesz — nie mogę sobie przypomnieć...

Serce jej ścisnęło się dreszczem bólu niewypowiedzianego. Więc nie myliła jej przecucie... Instyktownie odgadła niebezpieczeństwo nad mężem zawile...

— Aha, wiem już. A może sędzia dzwonił do mnie, co? To dobrze się składa...

— Więc co to takiego? Czy sprawa niebezpieczna? Czy grozi ci więzienie?...

Wybuchnął nagle śmiechem niepowstrzymanym. To pyszał On — a więzienia. Cha—cha—cha! Wszystkiego byłby

się spodziewał, ale nie takiego przypuszczenia.

Przyciągnął ją do siebie. Podjął ją ręką pod brodę i spojrzał jej prosto w oczy rozszamianymi oczyma.

— Mój ty głuptasku. Więc myślałaś, że... tego... że więzienie. Cha—cha—cha! Mylisz się, moja droga. Nigdy żadnych zatargów z policją nie miałem. Sędzia dzwonił do mnie, bo jestem w komitecie... Klub artystyczny urządza wielki wieczorek... musimy się naradzić, przysposobić...

Nie słuchała więcej. Nerwy, naprężone przed chwilą, ostably nagle, zwiotczały zupełnie, odmówiły jej posłuszeństwa. Wyczerpana, opadła na fotel.

Tym razem — omyliło ją przecucie.

Popioły Zeromskiego po angielsku

Największa epepeja z epoki napoleońskiej — mówi New York Times.

W „Dzienniku Związkowym” (Chicago) prof. Tomasz Słomiradzki, który był nauczycielem Zeromskiego w gimnazjum kieleckim, a od lat kilkudziesięciu mieszka w Ameryce, podaje następujące uwagi:

Wyszło w tłumaczeniu angielskim największe z dzieł Stefana Żeromskiego — Popioły. W dodatku świątecznym nowojorskiego Times'a spotykamy entuzjastyczną ocenę tego dzieła w artykule pod tytułem: Wspaniały Epos z wojen napoleońskich.

Autor artykułu wprowadza Żeromskiego przed forum swych czytelników

następującymi słowami: Jest coś niezmiernego, przestraszającego, tytanicznego w tej powieści pisarza, którego Józef Conrad nazywał największym mistrzem współczesnej polskiej literatury.

Sprawozdawca w New York Times uważa Popioły za największą epepeję z epoki napoleońskiej. Nie znamy dokładnie literatury innych narodów dotyczącej wojen wielkiego cesarza Francuzów. Musimy więc zadzwolić się o opinie amerykańskiego dziennikarza, co tem łatwiej nam przyjdzie, że laur pierwszeństwa wkłada piąraz amerykański na czoło pisarza Polaka.

Tygodniowy przegląd polityki zagranicznej.

Generalowie niemieccy robią wojnę w Ameryce Południowej. — Rada Ligi w Lugano. — Wybory w Rumunii.

Czy można sobie wyobrazić, aby prezydent Boliwii Dr. Siles rozpoczynał wojnę z Paragwajem, nie poradziwszy się szefa sztabu generalnego? W prasie berlińskiej korespondent prasy argentyńskiej, Niemiec z pochodzenia, winę rzuca na prezydenta, zarzucając mu, że chce stać się popularnym. Jednakże przedtem musiał poradzić się wojskowych. Szefem sztabu generalnego w Boliwii jest generał niemiecki Kundt, na odpowiedzialnych dowództwach siedzą pruscy oficerowie. Wojna to narodowe rzemiosło Prusaków. Już dawno niepokojono się obecnością pruskich oficerów w Boliwii, ale ostatecznie milczeniem otoczono sprawę, jak wogóle tajne zbrojenia Niemiec otoczone są milczącym spiskiem państw i rządów dawnej koalicji.

Najbardziej trudną i wyczerpującą jest praca organizatora zbiorowych czynności, t. j. polityka męża stanu. Stwierdzają to psychologowie. Nie dziw tedy, że **Briand i Chamberlain**, na głosach których spoczywa troska o pokój świata, wybrali stację klimatyczną **Lugano** w Kantonie tessyńskim zamiast Genewy, która w tej porze roku nie jest przyjemną. Lugano leży w niedalekim sąsiedztwie Locarna. Od szeregu lat poraż pierwszy znów Rada zabrała się poza Genewę, bowiem aż do 1925 r. trzeba się cofnąć, gdy na wezwanie Bułgarji, której granice przekroczyły wojska greckie zebrała się w Paryżu. W latach poprzednich Rada zabrała się w Rzymie i Brukseli (1924 r.), w Londynie w 1922 r., a w 1920 r. nawet w St. Sebastian w Hiszpanji.

Porządek obrad obejmuje 33 sprawy, do czego dochodzi jako nadzwyczajny i nagły punkt: wojna w Ameryce Południowej. Telegram iskrowy między Berlinem a La Paz widocznie jeszcze nie dobrze działa, gdyż generał Kundt w niestosownej porze wybrał się do wojny. Przeciwnie na porządku obrad jest **skarga Niemców śląskich na Polskę o szkolnictwo**, a dalej **spór Waldemarasa z Polską**. Jak już zauważyliśmy, Niemcy zmienili taktykę, dawniej przed każdym posiedzeniem Rady Ligi spylały się tygodniami naprzód sążniste artykuły w prasie berlińskiej z oskarżeniami na Polskę. Tym razem Prusacy zaczęli się chwalić rozporządzeniem o szkołach dla mniejszości narodowych. W konstytucjach pruskiej i niemieckiej są to rzeczy dawno przewidziane. Należy więc ubolewać, iż tak późno zjawia się rozporządzenie wykonawcze. Z praktyki w O-polskiem wiemy jednak, że niema w Prusach partji, któraby lojalnie rozporządzenie takie wykonała. Polacy w Niemczech na razie są pozbawieni elity umysłowej, i w przewadze swej zależni są gospodarczo od bogatych Niemców. Kredyty zamknięte są dla Polaków, a w szykanowaniu pruskie urzędy są niedoścignione, wobec czego rozporządzenie o szkolnictwie w najbliższych latach nie wróży żadnego polepszenia. Z czasem może zdoła się tu i ówdzie wywalczyć jaką szkołę polską. Rozporządzenie zasadniczo ma na oku myślenie oczu opinji zachodu, a może Ameryki. Dowodzi tego pamiętne zachwalanie owego rozporządzenia w prasie berlińskiej niczem Kukirolu na odciski. Debaty nad skargą Volksbundu w Radzie jeszcze nie było, musimy więc odczekać, w jaki sposób połączy Stresemann skargę tę z rozporządzeniem pruskim.

Zato odezwał się **Waldemarasa** ze skutkiem, który potwierdza zeszłoroczną opinję marszałka Piłsudskiego o nim, że ma nadwyróżoną piątą klepkę. Premier litewski wciąż jeszcze nie wid i straszliwego ucisku **390.000 Litwinów w Prusach Wschodnich**, a mając **Królewiec** naturalną stolicę i port Litwy pod nosem, krzyczy o Wilno.

Wybory w Rumunji przyniosły zwycięstwo rządowi p. Maniu. Tak było niemal zawsze w Rumunji, że każdorazo-

wy nowy premier odnosił zwycięstwo. Tym razem trzeba stwierdzić, że do parlamentu wchodzi niewiele nowi ludzie, ale przedstawiciele politycznie młodych warstw, które dotąd nie miały żadnego wpływu na politykę. Jeśli nowi ci gospodarze w państwie wykaza pilność, zabiegiłość, i uczciwość, to Rumunji nie ominie wielka pożyczka zagraniczna, która państwo wydzwignie. Leżałoby to oczywiście w interesie Polski, bo wówczas Rumunja stałaby się odbiorcą polskiego przemysłu.

A. P. B.

San

Jacek Furdyga donosi:

Parę dni temu przynoszę Dziadkowi śniadanie (pije zawsze herbatę ze żdźbkiem rumu), a Dziadek pyta:

— Jacuś, dziś w nocy jakby w ogrodzie strzelanina była. Nie słyszałeś?

— Słyszałem, Dziadziu, i cud prawdziwy a łaska Boża, że mnie jeszcze żywego widzisz. Na mnie to wrogowie Twoi zaszadkę uczynili i żywota pozbawić chcieli.

— Ciebie? A cóż ty to dyktator jaki albo inny Mussolini?

— Nie dyktator, ino Twój wierny a mądry doradca. I dlatego ścierpieć mnie nie mogą. Wiedzą oni, że jak mnie ubędzie, to Tobie jakby prawą rękę odjął, albo garniec rozumu z głowy wypuścił. Na mnie więc nastają, aby Ciebie zgubić.

— Czyś ty się, jucho, nie upił od rana?

— Czemu, Dziadziu? Tą kapką rumu, co to śniadanie Ci niosąc próbuję po dradze, czy aby nie zwietrzało?... A wedle tego strzelania, to Ci powiem jeno, że we mnie osłowali, a innego zabili. Takie Ty już masz szczęście, Dziadziu, jakbyś się w czepku urodził.

— Bismurmanin głupi jesteś! Czy ty myślisz, że jaby za tobą płakał?

— Usechłbyś, Dziadziu, bezemnie, jak ta szczapa na plecach. Masz Ty Twój rozum, a ja mam swój, i dopiero rozumiemy nasze, do kupy złożone, ratują kraj od zagałdy. Bo i jakże byś Ty rzucił, ludzi nieznając, w sprawach się nie orientując, czarne za białe uważający? Mało kto prawdę Ci powie, bo każdy rzecz na swoją stronę ciągnie. Ja jeden jestem, który o gniew Twój nie dba, oczy Ci otwiera, w dyskursie z Tobą na wszystko się waży. Tygo-

Ploteczki.

Nie dziwić się, że bujnie schodzą, gdyż im pora sprzyja. Przy ciepłym kominku języczek nie zmarznie, więc rad się wysuwa, by się pochwalić swoją sztuką, kiedy uszy bliźnich sterczą do góry.

Zaczyna się zwykle od rzeczy poważnej n. p. od losu naszej młodzieży, przeciążonej nauką w czasie, kiedy pokolenie dorosłe już już węższy łakomie za karnawałowymi specjalami.

Ale i nad młodzieżą zawisła — tak plotkują — łaska „Przec’ z maturą! Na pohybel grece! Na latarnię z łaciną! Vivant ćwiczenia cielesne!”

Wolania te podobno dotarły do osób kompetentnych i zrobili swoje tj. upragniony projekt reformy. Ciesz się, ucieleśniona rzeszo szkolna! Lacinie i grece ukradnie się po jednej godzinie tygodniowo (narazie!), a gimnastyce jedna przybędzie. W jakim tempie dalsza reforma postępować będzie, nie wiadomo; wszelako dąży się do doskonałości, jest zatem nadzieja, że kiedyś podział lekcji tak się będzie przedstawiał: Poniiedziałek: I godzina — modlitwa. II — czytanie podziału godzin, III — gimnastyka, IV — modlitwa, V — pójście do domu. Wtorek: I godzina — modlitwa,

Czy Twój syn ma RADJO?

Tak? Wiedz zatem, że na gwiazdkę pragnie otrzymać aparat anodowy i prostownik **Piccolo Philipsa**.

Niema wesela — bez muzyki.

(34058)

Niema wesołych świąt bez Philipsa!!

dnia niema, abym za to od Ciebie po łbie nie oberwał. W Antekolu siedziałem, i wiem, że jeszcze siedzieć będę. A jednak nie ustaję w prawdzie, bo znam Cię, że ona zawsze u Ciebie zwycięży i nagrodę odbierze. Twoje ministery w raportach swoich raj Ci na ścianie malują, a ja jeden tylko ciągiem powtarzam: Dziadziu, nie daj się bujać, bo naród ledwie zipie. Zarobek mu daj, i spraw, aby jedza potniała. Mniej dygnitarzy i mądrali pieniądze za nic biczących, to wtedy i Czechowicz śrubę podatkową na folgę odkreśli. Zaleski też Ci buja, że Europa liczy się z nami jak z rabinem. Znają mores, póki Ty wszystko za łeb trzymasz. Ale niech Ci ręka zelży, to co wtedy? Na władzę po Tobie wielu się złakomi, ale autoritet, to nie tabakierka, abyś go mógł Sikorskiemu czy innemu Rydzowi zostawić. Naród trza wychowywać w poszanowaniu dla władzy, a nie dla osoby. A u nas przecie wszystkie trąby z przykazaniem narodowem tylko na Twoje nazwisko są nastawione. Tego żaden Bartel Ci nie powie. Tylko Twój Jacek jest taki prostogębny, i dlatego mnie tu w Belwederze nie radzi widzą. Bezemnie, Dziadziu, wiedziałbyś i widziałbyś tyle, co na końcu nosa. A wiem, że prawdę lubisz i kochasz, bo za moją weredyżność nie dostałem jeszcze takich wnyków od Ciebie, których byś mi potem papierosami i gorzałą nie wysmarował.

Miljonerka amerykańska zakupiła portret Piłsudskiego pędzla W. Kossaka. Portret darowała poselstwu polskiemu w Waszyngtonie.

Zona milionera z Chicago p. Mac Cormick zakupiła w Nowym Jorku od Wojciecha Kossaka portret marsz. Piłsudskiego na koniu i podarowała go poselstwu polskiemu w Waszyngtonie. Pani Mac Cormick jest śpiewaczką operową i pod nazwiskiem Ganna Walska daje występy gościnne. Obecna ambasada polska w Paryżu to dawny pałac Walskiej Mac Cormick, która sprzedała go rządowi polskiemu, (b.)

61.000 oskarżonych.

Niezwykły proces ze względu na olbrzymią ilość podsądnych oraz charakter oskarżenia, odbędzie się w najbliższych dniach w Sydney, stolicy Australji. Na ławie oskarżonych zasiądzie 51 tys obywateli z stanu Victoria, którzy nie stawili się w czasie niedawno odbytych w Australji wyborów parlamentarnych. Ponieważ absencja wyborcza w Australji jest wedle obowiązującej ustawy zakazana, prokurator postanowił pociągnąć do sądowej odpowiedzialności wszystkich 51 000 abstynentów wyborczych.

Sztuczna zmiana klimatu na Kubie.

Polega ona na wydobywaniu zimna z dna morskiego.

Łączenie rzek i oceanów, osuszanie jezior, tworzenie sztucznych wysp, przekopywanie gór itp. należy dziś do zjawisk codziennych. Nieosiągalną tylko była dotychczas sztuczna zmiana klimatu. Lecz i na to znalazł radę geniusz wynalazczy człowieka.

Oto na wyspie Kubie buduje się sztuczny specjalny zakład „fabryczny” do wydobywania zimnej wody z głębi oceanu, celem chłodzenia mieszkań i zraszania pól. Pomysł i plan tej „fabryki” dał prof. szkoły wyższej w Paryżu Georges Claude.

Wynalazek prof. Claude opiera się na następujących założeniach. Głębie morskie w okolicach podzwrotnikowych są wypełnione wodą zimną. Podczas gdy

temperatura wody wierzchniej wynosi 30 stopni Celsjusza, w głębokości 1000 m. spada do 5 stopni. Mając tak olbrzymie rezerwoary zimna pod równikiem, można przy odpowiednich zabiegach technicznych owe zapasy chłodu wydość na wierzch i rozprowadzić po pokojach. Do tego celu nadają się najbardziej rury z drzewa. Rura o średnicy 4 metrów i długości 1000 m. kosztować będzie 1 milion franków papierowych. Cena 1 metra kubicznego wody zimnej wyniosłaby 2 centymy, czyli mniej, aniżeli cena lodu sztucznego.

Przy odpowiednim rozszerzeniu sieci chłodników, można będzie nie tylko ułatwić Europejczykom pobyt w gorącym kraju, ale także ciepłota okolicy może ulec radykalnej zmianie.

II — śpiew, III — roboty ręczne, IV — modlitwa, V — pójście do domu. Środa: I godzina — modlitwa, II gimnastyka, III — śpiew, IV — modlitwa, V — pójście do domu. Czwartek wolny od nauki. Piątek: ten sam plan co i w poniedziałek. Sobota jak wtorek, tylko w odwrotnym porządku.

Jako nadobowiązkowe przedmioty wprowadzi się dwa razy w tygodniu krytykę nauczycielskiej pracy, a raz celowanie kulami śniegu do okien pedagogów. W porze cieplejszej kule śniegowe wolno zastąpić odpowiedniej wielkości kamieniami.

Ze spraw społecznych najczęściej omawia się polepszenie bytu pracowników państwowych i w związku z tem świeżo wydrukowane dzieło p. t. „Co mi zawdzięcza stan urzędniczy?” Bartell Warszawa 1929 r.

Ze spraw miejskich największą popularnością cieszy się plotka, jakoby Jannings zastrejkował, a skutkiem tego rolę tytułową w „Niepotrzebnym człowieku” zamierza „Marysienka” powierzyć prezydentowi miasta Bydgoszczy, słusznie rozumując, że skoro tak długo bez naczelnej władzy możemy się obchodzić, więc prezydent staje się niepotrzebnym człowiekiem.

Nowy wynalazek w dziedzinie nauk matematycznych zrobił zarząd Kasy

Chorych. Dotychczas bowiem liczono, że każdy miesiąc z wyjątkiem (najmilszego skutkiem swej krótkości dla urzędników) lutego posiada 30 lub 31 dni. Kasa chorych natomiast udowodniła równaniem drugiego stopnia o 3 niewiadomych, że nieparzyste miesiące mają po cztery tygodnie, a parzyste po pięć.

Odpowiednio do tego za nieparzyste płaci się n. p. 6,30 zł, a za parzyste 7,95 zł.

Powyższy wynalazek, przedłożony miejscowemu profesorowi matematyki, spotkał się z ich uznaniem z tą jednak uwagą, że rachunek wprowadził dobry, ale logiki w nim brak, na co Kasa Chorych odpowiedzieć miała, że nie chodzi o logikę, byleby zysk był należycie upozorowany.

Najbardziej jednak sensacyjną plotką jest ta, że Teatr Miejski zyska z obywatelstwa miejscowego dwie doskonałe siły aktorskie w osobach radnych pp. Lonatowskiego i Lewandowicza. Pan Lonatowski już podobno skończył pertraktacje o wcielenie go w grono aktorów i pali się do roli tytułowej w sztuce Rittnera p. t. „Głupi Jakób”. Dla p. Lewandowicza roli jeszcze nie obmyślono. Chwilowo podobno otrzym urząd kontroli biletów.

Wielkie dzieło i jego twórcy.

Wywiad przedstawiciela „Dziennika Bydgoskiego“ z D-rem Wachowiakiem, naczelnym dyrektorem Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

„Tomy można pisać o tysiącach trudnościach, jakie trzeba było pokonać w roku ostatnim. Ale niech o tem mówią kroniki i historia Wystawy; dziś nie czas na słowa, trzeba dalej pracować, nie oglądając się na to, co było, ale na to co będzie, co być musi. Zresztą Panowie oglądali niedawno realne owoce tych wysiłków. W kilku cyfrach tylko chciałbym przypomnieć, co zrobiono..

Otóż

teren wystawy zajmuje przestrzeń 600.000 metrów kwadratowych.

Teren ten całkowicie został przystosowany do celu, skanalizowany, zelektryzowany. Co to znaczy, powie jedna cyfra techniczna: dla zrównania terenu przenieść trzeba było około 150.000 metrów sześciennych ziemi. Ogólna powierzchnia zbudowanych dla P.W.K. gmachów wynosi dotąd 136.600 m². A w tem są gmachy wykonane w żelbetonie i w cegle

80% robót budowlanych ukończono.

Terminarze nigdzie prawie nie są przekroczone; na to trzeba było **ogromnego wysiłku woli**, setek i tysięcy ludzi, którzy pracują nad wykończeniem Wystawy. Położono 15 kilometrów kabla, 11 kilometrów rur kanalizacyjnych, zużyto 3.850 m³ drzewa i w administracji samej Wystawy blisko 10 milionów sztuk cegły, 20 wagonów żelaza, 1.950 m³ wapna białego, 4.000 m³ żwiru i około 250 wagonów żużla. Do tego

dochodzi niezwykle wysiłek administracji miejskiej,

która skończyła kilka kilometrów dróg asfaltowych, która we wszystkich swych dziedzinach pokonała zadania, jakie normalnie w 10 latach byłyby ukończone. Wskażę dalej na przygotowania Poznańskiej Kolei Elektrycznej, straży ogniowej i służby bezpieczeństwa. Wskażę na ogromne prace Poznańskiej Dyrekcji Kolejowej, która przystąpiła do

przebudowy dworca głównego i budowy nowego,

na cele wystawowe.

Tyle stylem telegraficznym o naszych budowach. To część pracy naszej najbardziej widoczna, ale nie najtrudniejsza. Sto razy trudniejszy był problem zorganizowania ogólnej administracji, a powiem nawiasem, że liczba zatrudnionych w Dyrekcji Naczelnej współpracowników wynosi przeszło 150. Sto ra-

Inż. architekt Jerzy Müller,
główny kierownik budowy P. W. K.

Dr. St. Wachowiak

prezes zarządu i naczelny dyrektor Powszechnej Wystawy Krajowej.

zy trudniejsze, pokonanie nieprawdopodobnej wprost ilości przeszkód natury prawnej, które na szczęście o tyle były mniejsze, że

przewidująca polityka pana prezydenta Ratajskiego,

który wykupił na kilka lat przed Wystawą potrzebne tereny, trudności te obniżyła do minimum. Co mówić o **naukowym przygotowaniu** Wystawy, którego nie mieliśmy i tu Wystawa dokonała rzeczy niezwykłych. W całej Polsce zorganizowaliśmy komitety wojewódzkie, pracujące sprężysto i sprawnie pod przewodnictwem panów wojewodów. W Warszawie pracuje delegatura generalna; prócz tego delegatury nasze działają w najważniejszych centrach przemysłu i rolnictwa.

Najtrudniejszym, jak wszędzie na świecie, tak i u nas, był

problem finansowy

Po mozolnych przygotowaniach ustalono przy pomocy delegata Ministra Skarbu budżet samej Wystawy na 15 milionów złotych. Budżet ten jak dotąd okazał się zupełnie realny. Preliminowane dochody w zupełności zostały pokryte, a jeżeli rozchody przy pozycji na przykład budowy przekroczone zostały o 2.000.000 zł., to i na to będzie pokrycie. Udział bowiem całej Polski w Wystawie jest większy, niż można było przypuszczać w najśmielszych przewidywaniach. **Emigracja północno-amerykańska** z własnego popędu zadeklarowała **25.000 dolarów**, za które buduje się **wspaniały pawilon**, który pomieści ekspozycję całego naszego wychoźstwa.

Powszechna Wystawa Krajowa jedynie wtenczas całkowicie spełni swoje zadanie, jeżeli ją zobaczy **kraj cały**, jeżeli ją zwiedzi.

jaknajwiększa liczba gości zagranicznych.

Rozrzućliśmy — powiada Dr. Wachowiak — kilkaset tysięcy prospektów, planów i innych druków, rozplakato- waliśmy 150 tysięcy afiszów, rozpowszechniliśmy 5 milionów nalepek na listy, przesyłaliśmy do prasy kilka tysięcy komunikatów, artykułów i ilustracji,

rozpowszechniliśmy nasze „Echo“ w przeszło 100 tys. egzempl., zaprzęgliśmy do propagandy **radjo i film**, wykorzystaliśmy wszelkie inne okazje dla celów propagandy na rzecz Wystawy.

Lecz to, co dotąd w tym zakresie zrobiono, było dopiero akcją przygotowawczą. Obecnie wchodzimy w okres intensywnej propagandy w celu sprowadzenia na Wystawę jaknajszerszych mas zwiedzających. Jeszcze w tym roku wydamy

drugi wielki plakat

przeznaczony w pierwszym rzędzie dla ludności wiejskiej, dalej plakaty dla wagonów kolejowych, tramwajów i biur, prospekt kolorowy w 4 językach w nakładzie **pół miliona egzemplarzy**, wido- kówki kolorowe, znaczki pocztowe, broszury itd. Przygotowuje się akcję odczytową przez nauczycielstwo i organizacje. Największa jednakże rola w akcji propagandowej przypada w udziale **prasie**. W waszych rękach, Panowie, spoczywają losy Wystawy, od waszego poparcia zawisło jej moralne i materialne powodzenie..

Duże jeszcze jest do zrobienia. Dla transportu eksponatów położono osobną bocznice kolejową, łączącą dworzec towarowy z Wystawą. Plany kolejowe przygotowuje Ministerstwo Komunikacji. Całą **komunikację w mieście** organizuje na wzór europejski Poznańska Kolej Elektryczna. Na terenie Wystawy trzeba urządzić t. zw. **„Wesołe Miasto“**, aby dać godziwą rozrywkę tym, którzy zjadą do Poznania. Dalej trzeba zorganizować

ogromny aparat aprowizacyjny.

Buduje się centralną restaurację Browarów Huggera, która **wyżywić może dziennie do 15.000 osób**. Na wszystkich terenach będzie kilkadziesiąt większych i mniejszych restauracji, kawiarni, cukierni i herbaciarni. Do lutego przyszłego roku zorganizowane będą biura informacyjne, wywiadowanie handlowe, biura tłumaczków i przewodników, kantory wymiany,

biura pocztowe i telefoniczne na 400 telefonów,

biura przewozowe, ubezpieczeniowe, pogotowia sanitarne i stacje opatrunkowe,

czytelnie, posterunki straży pożarnej, policji państwowej i służby porządkowej.

W prasie podnoszono często kwestję, czy **niesumienne jednostki** nie będą chciały wyzyskać sytuacji podczas Wystawy, **śrubując ceny żywności**. Otóż mogę panów zapewnić, że tym problemem zajmujemy się od miesięcy. Pomocne nam są władze państwowe, a przede wszystkim Izba Przemysłowo-Handlowa. Sprawa przedstawia się niezmiernie prosto. Będziemy regulować podaż artykułów pierwszej potrzeby tak, że będzie ich w mieście pod dostatkiem i w takiej obfitości, iż ceny zostaną utrzymane na poziomie normalnym.

Aby rozwiązać problem kwater powołano do życia miejskie biuro kwaterekowe. Biuro to przygotować musi conajmniej

25.000 kwaterek dziennie.

Na urządzenie tej ilości wolnych kwaterek zostaną wyzyskane wszystkie hotele miejscowe, hotel wystawowy, mieszkania prywatne, różne gmachy państwowe, miejskie i publiczne, szkoły, koszary wojskowe i namioty.

Osobne biuro zajmuje się organizacją

kongresów i zjazdów.

Zgłoszeń mamy dotychczas przeszło 200, nie licząc wycieczek szkolnych, które pozostają pod opieką Kuratorium Szkolnego Poznańskiego, zjazdów wiośnińskich, rzemieślniczych i wojskowych. Z okazji Wystawy — jak wiadomo — odbędzie się w roku przyszłym **wszechsłowański zjazd kół śpiewaczych i wszechsłowański zlot sokolstwa**.

Powszechna Wystawa Krajowa ma być publicznym świadectwem zdolności organizacyjnych naszego narodu. Do tego potrzeba, aby wszystkie czynniki powołane do stworzenia Wystawy umiały z siebie wykrzesać zbiorową wolę. Narodowi naszemu nie brak zdolności i talentów, ale brak nam często cnót zwykłych:

akuratności, rzetelności, punktualności

w spełnianiu wziętych na siebie obowiązków. Wierzę, że 10 lat pracy w wolnej Ojczyźnie i w tym względzie naprawiło wiele z naszych dawnych wad historycznych. Wierzę, że tego dowiedzie Wystawa. Idzie przecież o to, aby **pokazać, jak Polska pracuje** i postępuje jako czynnik równowagi i pokoju w zachodniej Europie.

Inż. radca Roger Sławski,
naczelny architekt P. W. K.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Nakło.

Powiatowa wystawa eksponatów szkolnych. W Nakle została otwarta wystawa prac dzieci szkoły polskiej całego powiatu. Poświęcenia eksponatów dokonał ks. prob. Geppert w asyście ks. wik. Głuszka. Wystawę rozmieszczono w obszernych salach szkoły powszechnej dziewcząt przy ul. Bydgoskiej. Jest ona pokazem, jak dzisiejsza młodzież szkolna pracuje. Z wystawy tej eksponaty zostaną wysłane na Powszechną Wystawę w Poznaniu. Wystawa ta, którą każdy powinien zwiedzić, potrwa do 16 bm. W dniu tym o godz. 12 w południe zorganizowany będzie pochod przy dźwiękach orkiestry od kościoła na miejsce wystawy. W salach szkolnych, w których urządzona jest wystawa, przygrywa orkiestra miejska. Szkolnictwu polskiemu i jej młodzieży „Cześć”.

Kino na rzecz „Sokoła”. Dziś w sobotę wyświetlany będzie na rzecz tuł „Sokoła”, który walczy z trudnościami finansowymi, a czyni przygotowania na wyjazd na zlot wszechsłowiański do Poznania w roku 1929, film w kino „Polonia” p. t. „Król dżungli”.

Inowrocław.

Sprawozdanie „Zgody”. Spółdzielnia spozycywców „Zgoda” ogłosiła świeżo sprawozdanie roczne ze swej działalności. Gdy w roku poprzednim obrót wynosił 881 tys. zł, to w ub. roku sprawozdawczym już 1085 tys. zł. „Zgoda” liczy 9 oddziałów, a więc: 2 w Inowrocławiu i po jednym w Barcinie, Markowicach, Matwach, Mogilnie, Gniewkowie, Strzelnie i Trzemesznie. Liczba zaś członków „Zgody” w okresie sprawozdawczym wyniosła 3036, z tego opłaciło pełny udział w kwocie 30 zł. tylko 298 członków.

Zw. Pracowników Kupieckich. Odbyło się niedawno u nas zebranie organizacyjne Związku Pracowników Kupieckich, na którym prezes p. Cofta zaznajomił zebranych ze sprawami Ubezpieczalni Krajowej. Po dyskusji obrano komisję organizacyjną w osobach: pp. Kubińskiego, Łagiewskiego, Muszalskiego, Posadzego i „Sew. Szubargi”.

Z cechu rzeźników. Dnia 11 bm. odbyło się nadzwyczajne zebranie miejsc. cechu rzeźniczego, na które przybyło około 30 członków. Omawiano sprawę „Gazety przemysłu rzeźniczego”, wychodzącej w Poznaniu. Bezpośrednio po ukończeniu tego zebrania odbyło się posiedzenie zarządu cechu.

Powiatowa wystawa szkolna. W sobotę, 15 bm. w gmachu szkoły męskiej wydziałowej otwarta zostanie powiatowa wystawa szkolna, z której najlepsze eksponaty, wybrane przez komisję z kuratorium szkolnego poznańskiego, mogą być przeznaczane na Powszechną Wystawę Krajową. Komisja ta w osobach pp.: Kranza dla szkół powszechnych i dra Łuczewskiego dla szkół średnich, zjeżdża do nas w poniedziałek, 17 bm. rano. Wystawa ta potrwa od 15 do 22 bm. włącznie. Opłaty wejściowe na wystawę wynoszą: 50 gr dla dorosłych i 10 gr dla młodzieży.

Oficjalne wprowadzenie prezydenta. Na sobotę, 15 bm. wyznaczono uroczyste posiedzenie Rady miejskiej, na którym zostanie oficjalnie wprowadzony w urządowanie świeżo zatwierdzony na stanowisko prezydenta miasta, p. Apolinary Jankowski. Aktu tego ma dokonać nowy starosta powiatu naszego p. Bronisław Kuczyński, który jest wiekiem straszny od prezydenta.

Jarmark. Dnia 12 bm. odbył się u nas jarmark na konie i bydło. Transakcyj zawarto niewiele, mało kto kupował. Za krowy płacono od 400 do 600 zł, za konie 500 do 1000 zł.

Zawody bokserkie. W sobotę, 15. bm. o godz. 8 wiecz. i w niedzielę o godz. 5 w sali Parku Miejskiego odbędą się u nas wielkie zawody pięściarzy.

Hojna ofiara. Wśród licznych ofiar na gwiazdkę dla żołnierza wyróżnia się składka zakładów fabryki sody „Solvay” w Matwach, które złożyły na ten cel kwotę 350 zł.

Widowiska. Kino „Apollo” wyświetla dramat osobliwy p. t. „Trzynasta godzina”. Kino „Palac” daje „Noce szalu” z Harry Liedtke i in gwiazdami ekranu. Kino „Salon” kończy II serję sensacyjnego dramatu „Pikowy as”. Kino „Stylowy” ściga licznych widzów wieńskim dramatem p. t. „Księżniczka Dunaju”.

Trzemeszno.

Posiedzenie Rady miejskiej. W ub. piątek odbyło się posiedzenie Rady miejskiej, które zajął p. Schillak. Uchwalono nowy regulamin dotyczący targów i jarmarków, przyjęto do wiadomości nowy statut Komunalnej Kasy Oszczędności na członków Rady Kasy wybrano pp.: Krzywoszyńskiego, Szalka, Deckerta, p. Skowrońskiego Andrzeja; na członków komisji rewizyjnej Kasy wybrano pp.: Roeske’go, Bartza i Jana Bisikowicza. Uchwalono rów-

Echa awantur ulicznych w Mogilnie.

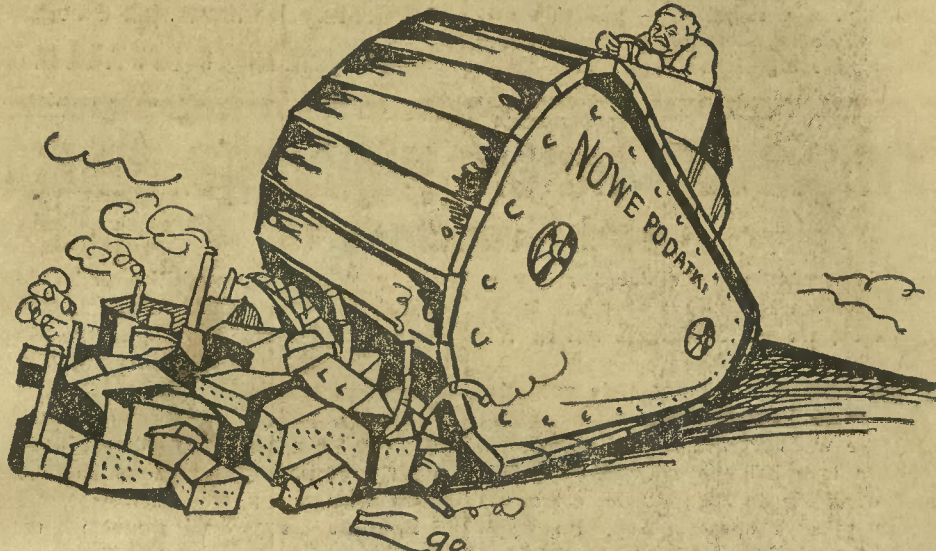
10 osób skazano na więzienie.

W kwietniu b. r. w Mogilnie doszło do awantur w związku z eksmisją lokatora Stanisława Kurka. Zebrany tłum ludzi w liczbie 200 osób dwukrotnie przeciwstawił się policji, pedjudzany przez niektóre jednostki, które za to zasiadły na ławie oskarżonych.

Rozprawa odbyła się przed sądem gnieźnieńskim, wyrok zapadł dnia 13. bm. o godz. 21-szej. Oskarżeni zostali skazani na więzienie. I tak: Pisior — skazany został na 18 mie-

sięcy więzienia, Jakób Wakan — 3 miesiące, Stefan Gabrysiak — 6 miesięcy, Kazimierz Fonfara — 6 miesięcy, Władysław Zborzczyk — 6 miesięcy, Stanisława Wierzełska (żona eksmitowanego) 4 miesiące, Józef Strzelecki — 6 miesięcy i 8 dni, Franciszek Szanda i jego żona Tarcjana po 4 miesiące, Władysław Wierzelewski — 3 miesiące i 14 dni więzienia. Oskarżonych: Skążę, Kujawę, Pułaczewskiego, Waltra i Kurka sąd uwolnił.

Nowe projekty podatkowe.

Powiedział o nich referent budżetowy, że sprowadzą one „wyrównanie” gospodarczych stosunków.

niez podwyższyć postojowe za metr kwadrat. z 25 gr. na 40 gr. Postanowiono sierocińcowi udzielać prądu bezpłatnie. Większe zainteresowanie wywołała sprawa uchwalenia subwencji na rzecz Zw. Obrony Kresów Zach. oraz wyasygnowania pewnej kwoty na konserwację zabytków kulturalnych i historycznych m Trzemeszna. Radni nie znaleźli wyrozumienia dla dwóch powyższych spraw i odrzucili je.

Wystawa gimnazjalna. Od 8 do 15 bm. otwarta jest regionalna wystawa gimnazjum męskiego. Wśród licznych prac uczniowskich niektóre wykonane są z wielką precyzją i artyzmem, jak np. portret Sienkiewicza, mapy geograficzne. Bogato ilustrowane są wszystkie działy, a szczególnie geograficzny i matematyczny. Wśród licznych prac wyróżniały się wykresy z geometrii analitycznej, wykonane przez ucznia VIII klasy, p. B. Gniota.

W walce z gruźlicą. W ub. środę, dnia 12 bm. powiatowa Kasa Chorych w Mogilnie zorganizowała bezpłatne przedstawienie kinematograficzne p. t. „Gruźlica i środki ochrone przeciw niej”. Przedstawienie dla młodzieży szkolnej odbyło się o godz. 4 po poł., dla dorosłych o godz. 8 wiecz. Przedstawienia kinematograficzne tego rodzaju przydałyby się częściej w nasze miście.

Czasopismo historyczne. Wykazując wielką żywotność na gruncie miejsc. gimnazjum Kółko Historyczne im. Lelewela, zaczęło w tych dniach wydawać czasopismo dwutygodniowe p. t. „Zorza”. Pierwszy numer wyszedł na początku bież. miesiąca, w formie dużej ćwiartki i zawiera na razie 8 stron. Wygląd zewnętrzny piśmka jest bardzo estetyczny.

Przedstawienie amatorskie. W ub. sobotę odbyło się w sali p. Mikulskiego przedstawienie amatorskie urządzone przez młodzież szkolną miejscowej szkoły powszechnej. Wystawione zostały trzy sztuczki teatralne p. t. „Wielka nowina”, „Taniec cygański” oraz „W 10-tą rocznicę niepodległości Polski”. Przedstawienie wypadło naogół dobrze. Publiczności przybyło na salę dość dużo. Czysty zysk, przeznaczony na zakup odzieży zimowej dla niezamożnej działwy na gwiazdkę.

Dźwierzno.

25-lecie pracy kapłańskiej ks. Szalkowskiego. Wielką uroczystość obchodziła tu, parafia dnia 9 bm. W dniu tym obchodził ks. proboszcz Rafał Szalkowski 25-lecie swej duszpasterskiej działalności, połączone z dorocznym odpustem św. Mikołaja. Świątynia była przepelniona wiernymi, każdy spieszył pokrzepić duszę swoją tak pięknymi kazaniami, które wygłaszał ks. prob. Kowaliński z Runowa. W dzień jubileuszu ks. proboszcza przystąpiła niemal cała parafia do spowiedzi i komunji św. Uroczystość ta wypadła wspaniale. Bramą tryumfalną wprowadzono w otoczeniu ducho-

wieństwa i wiernych. Mszę św. celebrował ksiądz jubilat, asystował ks. prob. Kowaliński i jeden z Ojców z klasztoru Górki. Kazanie wygłosił brat stryjeczny ks. Wacław Szalkowski, proboszcz z Łobżenicy. Przy wspaniale udekorowanym stole zasiadło całe dekanalne duchowieństwo, br. Jezierski, hr. Mielżyńska, rada parafjalna i przyjaciele ks. Jubilata i rodzina. Ks. dziekan Domeracki wznosił toast na cześć ks. Jubilata, p. Jezierska w pięknych i serdecznych słowach życzyia Jubilatowi błogostawieństwa Bożego.

Nowe Glinki.

Kradzieże z włamaniem. Dokonano tu śmiałego włamania do mieszkania posiadziciela p. Szarkowskiego na wybudowaniu, któremu skradziono różne rzeczy wartości 1000 zł. Z środy na czwartek dokonano śmiałej kradzieży u właściciela majątku Glinki, p. Schlietora, któremu wyprowadzono dwie krowy i jednego stadnika. Jak ślady wykazywały, uprowadzono bydło przez pola do lasu państwowego leśnictwa Zomrza. Dopiero w Klo-

Wiadomości z Gniezna.

Wieczornicę ku czci Narczyży Zmichowskiej urządziła Kolo absolwentek gimnazjum żeńskiego, w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 5 po poł. w auli gimnazjum męskiego.

Złodziej i poćpalacz w jednej osobie. Dnia 10 bm. około godz. 16 podpalił nieznanzy osobnik w Modliszewie na szkole M. Michała Galembki stóg słomy. Gdy domownicy pośpieszyli celem ugaszenia pożaru, osobnik ten zakradł się do pozostawionego bez dozoru mieszkania i skradł 1.155 zł.

Kołodziej - złodziej. Skradziono u Jakóba Maciejewskiego w Gnieźnie pościel. Jako sprawców kradzieży ujęła policja 22-letniego kołodzieja Wojciecha Zwolozkiewicza oraz jego 17-letniego brata Bernarda.

Wielkopolska Grupa Teatralna w Gnieźnie urządziła w niedzielę, dnia 16 bm. w sali Weneacji przedstawienie teatralne p. t. „Śluby rybackie”, wodewil Konstantego Krulowskiego. Początek o godz. 8 wiecz.; ceny bilietów od 0.50—2.00 zł. Przedstawienie dla młodzieży odbędzie się o godz. 2.30 po poł.

Przedstawienie gwiazdkowe w kozarach 69 p. p. urządziła w niedzielę dnia 16 bm. przedszkole dzieci rodzin wojskowych. Początek przedstawienia o godz. 17.

Napad. Dnia 12 bm. o godz. 16.30 napadło 3 nieznanych osobników na ul. Dworcowej w Miłosławiu, na kupca Szmukę Keszbauma z Łodzi, wracającego z jarmarku. Osobnicy ci pobili go i skradli mu 180 zł, poczem zbiegli.

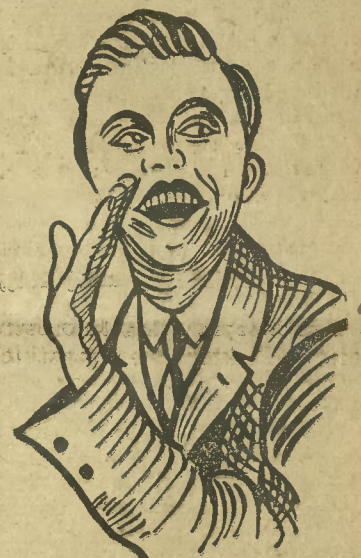
Zgwałcenie. Dnia 11 bm. o godz. 21 niewykryty osobnik przywiózł autobusem z Gniezna

nowie przychwycono sprawcę kradzieży, jakiego osobnika, pochodzącego z Bysławia, którego aresztowano.

Dookoła budowy szosy. Kilkanaście wsi powiatu świeckiego, graniczących z powiatem bydgoskim, gospodarzo ciążą ku miastu Koronowo, do którego jednak z tej części powiatu świeckiego oprócz dróg publicznych brak drogi bitej, umożliwiającej dogodną komunikację wozową z tem miastem. By temu zlu zaradzić, istnieje zamiar budowy szosy, mającej prowadzić od szosy Sucha do Koronowa około 14 klm. drogi. Szosa taka miałaby przechodzić przez naszą wieś, co byłoby bardzo dogodnem dla tutejszej okolicy. Budowa tej szosy przez Wymysłowo - Różanna nie miałaby należytego znaczenia gospodarczego.

LUBIKI. Z życia inwalidów. Dnia 8 bm. odbyło się roczne walne zebranie Zw. Inwal. We: w Klaninach, w lokalu p. Machajewskiego, które zajął p. Jan Banach. Nowy zarząd Zw. jest nast.: p. Piotr Mochajewski przewodniczący, sołtyś p. Leon Bujak zastępca, p. Józef Łepok sekretarz, p. Jan Jażdżewski zast., p. Józef Gędon skarbnik, p. Józef Zieliński zast. Przewodniczącym komisji rewizyjnej jest p. Jan Banach, jako członkowie: Jan Linda, Marta Olszewska, Marianna Zeth i Józefa Lubińska.

HALLO! HALLO!

Nie zapomnij odnowić prenumeraty na DZIENNIK BYDGOSKI.

Radzę zyczliwie nie zwlekać!

Przedpłatę przyjmują oprócz listowych i urzędów pocztowych **wszystkie nasze agentury na prowincji.**

Z Grudziądza.

Teatr Miejski. W sobotę, dnia 15 bm. po raz drugi „Musisz być moja”.

W niedzielę, 16 bm. dwa przedstawienia: po południu przemiła operetka „Bajadera”, a wieczorem operetka pełna dowcipu i humoru „Księżniczka dolarów”, po cenach niższych.

Naszych Szan. Czytelników gorąco zachęcamy do masowego poparcia Teatru Miejskiego, Dyrektor p. H. Czarnecki wraz z całym zespołem artystycznym robią wysiłki wielkie — stąd nasz obowiązek popierać ich w tych usiłowaniach.

Kino „Apollo” wyświetla od czwartku począwszy wspaniały film, oznaczony złotym medalem w Ameryce p. t. „Ludzie podziemi”.

Kino „Orzeł” wyświetla od czwartku kolejny dramat życiowo-erotyczny p. t. „Jawno-grzesznica” (lekarz kobiet dr. Scheffer). Jest to jeden z najciekawszych filmów obecnej doby.

Kino „Nowości” wyświetla wielką sensację p. t. „As pikowy”, film z życia cowboyów. Jest to bardzo ciekawy i interesujący film godzien widzenia.

Odczyt, który zainteresuje wszystkich. Z inicjatywy „Sokoła” I. odbędzie się w poniedziałek dnia 17 bm. o godz. 19,20 (7,30 wiecz.) w Teatrze Miejskim odczyt o „raju bolszewickim”, który wygłosi były więzień polityczny i skazaniec bolszewicki, inż. Kaz. Elzanowski. Odczyt ten będzie urozmaicony przezrociami, prawdziwymi i wstrząsającymi ilustracjami które wszystkich zaciekawią. Wstęp dla młodzieży tylko 15 gr., dla dorosłych 30 gr.

Wystawa obrazów Pomorskiej szkoły Sztuk Pięknych. W tych dniach nastąpiło otwarcie wystawy prac uczniów Szkoły, w salach Muzeum miejskiego w Grudziądzu. Wystawa obejmuje około 300 obrazów, nadających się bardzo jako upominki gwiazdkowe. Wystawa potrwa do świąt Bożego Narodzenia. Zwiedzać można od godziny 11 do 19.

Pierwsza wielka akademja szermiercza „Orląt” odbędzie się w sobotę dnia 15. bm. w auli gimnazjum mat.-przyr. przy ul. Sienkiewicza. Pocz. o godz. 18,30. Program nast.: słowo wstępne wygłosi p. prof. Ody; lekcia zbiorowa szermierki uczniów; wolne walki uczniów na szable; walki pokazowe na szable florety i szpady, w których biorą udział pp.: por. Koprowski — uczestnik olimpiady, st. wachm. Różycki, wachm. Śniegocki, wachm. Grzegorek, wachm. Langiewicz — instruktorzy szermierki z Centr. Wyzkolenia Kawalerji.

Instytut muzyczny w Grudziądzu, ul. Kościuszki 24, otwiera z dniem 1 stycznia 1929 kurs przygotowawczy gry na skrzypcach dla dzieci od siódmego roku życia. Opłata będzie wynosić tylko 10 zł miesięcznie, aby w ten sposób dać możność mniej zamożnej publiczności do kształcenia swych dzieci w muzyce. Wpisy od 15 bm. w Instytucie Muzycznym, ul. Kościuszki 24.

Telegramy T. C. L. W tych dniach wyszły trzy nowe serie pięknych telegramów T. C. L. a mianowicie: „Jubileuszowe”, „Kapańskie” i „Do Komunii Świętej”. Nowe telegramy T. C. L. są wykonane nader artystycznie i na ładnym papierze. Spodziewać się należy, że każdy czy to z okazji czyjegoś jubileuszu, czy uroczystości kapańskiej, czy wreszcie komunji św. zwróci się do Tow. Czyteln. Ludowych, Grudziądź, Lipowa 28, po odnośne telegramy. Dotychczas wśród pięknych serji telegramów Tow. Czyteln. Ludowych nie było telegramów jubileuszowych, kapańskich ani do komunji św. Obecnie luka ta została wypełniona nowym nakładem telegramów T. C. L. Nowe serie są wykonane bardzo estetycznie i stanowią naprawdę cenny nabytek. Nabyć można w T. C. L. Grudziądź, ul. Lipowa 28.

Podarki gwiazdkowe. Najmilszym podarkiem gwiazdkowym dla pana domu, są artykuły męskie, które najtaniej i najkorzystniej zakupuje się w firmie „The Gentleman” w Grudziądzu przy ul. J. Wybickiego (Rybi Rynek). Właścicielem jest znany działacz społeczny p. Czesław Nowacki. Zwracamy uwagę na ogłoszenie w „Dzienniku Bydgoskim”.

ZMARLI

Ś. p. Piotr Wróblewski, weteran 1863 r., w Toruniu.

Ś. p. Franciszka z Makowskich Brzycka w Grudziądzu.

Ś. p. Eufrozyna z Matianich de Grec de Beudella w Grudziądzu.

Ś. p. Stanisław Wawrzyniak, członek zarządu Banku Ludowego, w Chełmnie, współzałożyciel miejscowego Koła Zw. Podoficerów Rezerwy.

Ś. p. Gabrjela z Frankowskich Putzowa w Poznaniu.

Ś. p. Juljusz Czorkawski, właściciel dóbr, Dorożyn na Bukowinie, zmarł w 78 roku życia, jedna z nawiąbitniejszych postaci Polonji Bukowińskiej, długoletni prezes Polskiej Rady Narodowej.

Kurs ciężkich karabinów maszynowych Towarzystwa Powst. i Woj. Doceniając rolę, jaką na wypadek przyszłej wojny odegra broń samoczynna, zaprojektowało towarzystwo przeprowadzenie kursu karabinów maszynowych. Kurs taki dzięki życzliwej pomocy kmdt. obw. p. kpt. Niewiadowskiego i p. por. Szpakowskiego odbył się przy 64 p. p. Wyszkolono narazie jedną drużynę w obsłudze ciężkich karabinów maszynowych, jak również przeprowadzono ostre strzelanie. Uczestnicy kursu okazywali dużo zapału i zainteresowania i starali się poznać dokładnie wykładane przedmioty. To też każdy z nich nabył wiadomości, kwalifikujące go do samodzielnego obsługiwania broni samoczynnej. Kurs zakończył się w dniu 8 bm. ćwiczeniami w terenie i ostrem strzelaniem na strzelnicy garnizonowej, przy czym obecni byli również: dowódca 64 p. p. p. pułk. Matzenhauer i p. mjr. Kępiński. Pierwszy tego rodzaju kurs wśród organizacji przysposobienia wojskowego na Pomorzu — jak wspomnieli p. mjr. Kępiński — powinien rozniecić zapał do szkolenia się w tym kierunku przez wszystkie organizacje P. W.

Tragiczna śmierć pięciorga dzieci pod Grudziądzem.

Wielkie wrażenie w Grudziądzu i w okolicy wywołała tragedia rodzinna, która rozegrała się we wsi Bratwinie tuż za Wisią.

W ub. czwartek w domostwie gospodarza Antoniego Widomskiego pozostawiono dzieci same w domu bez żadnej opieki.

W dniu tym bowiem małżonkowie Widomscy udali się do Zajęczkowa, celem załatwienia pilnych sprawunków. Po wyjściu rodziców pięciorgo dzieci w wieku od 2 lat do dziewięciu zamknęło się w jednej izbie, w której napalono codopiero w żelaznym piecu.

Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno-Osadnicza w Grudziądzu

Plac 23 Stycznia nr. 21, konto P. R. O. Poznań 206 780
przyjmuje wkłady oszczędnościowe, i płaci **dziewięć proc. rocznie**

Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno-Osadnicza jest największą spółdzielnią oszczędnościową na Pomorzu
Gwarancja Kasy wyn. dwa i pół m.lj. zł.

Kasa udziela swoim wkladcom pożyczek na wszelkiego rodzaju potrzeby gospodarze, a przedewszystkiem na kupno ziemi, kupno lub budowę domku i t. p. na tych samych warunk. jak dla członków. Oszczędności przek. należy na r-k w P. R. O. nr. 206 780.

Przeniesieni zostali: ks. kuratus Arasmus z Kasparusa na lokalny wikariat w Kiełpinie (pow. kartuski); na jego miejsce przychodzi ks. wikariusz Kwiatkowski z Torunia (kościół św. Jakóba).

Chojnice.

Zebrańie „Sokoła”. W ub. poniedziałek, dnia 10 bm. odbyło się pod przewodnictwem prezesa p. Gały zebranie „Sokoła”. Omawiano obszernie sprawę urzędzenia imprezy karnawałowej, połączonej z przedstawieniem amatorskim. W dyskusji przemawiali: p. Tarnowski Stanisław i inni. Z inicjatywy prezesa p. Gały wybrano sztukę „Łobzowanie”, której reżyserji podjął się p. Gała. Fundusz używany z przedstawienia przeznaczony jest na zjazd wszechsłowiński w Poznaniu.

Wystawa haftów kaszubskich. Z inicjatywy p. Elżbiety Grochowskiej, odbędzie się dn. 16 bm. w niedzielę, w lokalu „Księgarni Polskiej” otwarcie wystawy haftów kaszubskich. Wystawa wzbudziła zainteresowanie wśród miejscowego społeczeństwa, gdyż p. Elżbieta Grochowska uchodzi za mistrzynię w tym kierunku.

Tradycyjny opłatek wigilijny”. Opłatek wigilijny nabyć można u organisty p. Gierczewskiego.

Z Teatru Ludowego. Żywotne Tow. Teatru Ludowego, przystępuje do wystawienia w najbliższym czasie pięknej komedji „Męza z grzeszności”. Przygotowania już się rozpoczęły.

Jubileusz 10-lecia „Lutni”. Przygotowania do obchodu 10-lecia miejsc. Tow. śpiew. „Lutni” są w biegu. Dzielną dyrygent „Lutni” p. Gierszewski oraz z wiceprezsem p. Jackowskim przygotowują należyty program.

Niesamowity wypadek. W niedzielę ub. wydarzył się niesamowity wypadek. Oto w mieszkaniu znanego kupca p. Dziembowskiego napalono w kalowym piecu i zakrecono go przedwcześnie. Nieszczęście chciało, że zbierające się gazy rozsądziły piec doszczętnie. Ofiarą wypadku padła kuzynka p. Dziembowskiego, która doznała dotkliwego poranienia głowy.

Tczew.

Kradzież z włamaniem. Okradziono sklep konfekcyjny p. Katze przy ul. Marszałka Piłsudskiego na około 1500 zł.

Wyspał się. Przed niespełnia 5-ciu tygodniami (o czem donosiliśmy) skradziono pewnemu skrzypkowi podczas zabawy w Hali Miejskiej palto. We wtorek ub. skradzione palto odebrano złodziejowi na ulicy.

Omali nie katastrofa. Na ulicy 30 Stycznia nie dojeżdżając Górek, samochód najechał na chłopca, szczęściem lekko go tylko okaleczył. Spisano odpowiedni protokół.

Skończyło się tylko na chęciach. Przy ulicy Marszałka Piłsudskiego dobierali się złodzieje do składu cukrów i czekolady p. Artha. Spłoszeni przez przechodniów, jeszcze w porę umknęli.

Nakryty z nienacka. W ub. środę zauważono na dworcu pewnego osobnika, który niósł pakunek wprawdzie niewielki, ale za to ciężki. Podejrzliwa policja znalazła w paczce blok cynku, ważący około 60 kg. Okazało się, że metal ten pochodził z magazynów Marynarki w Gdyni, podobno wykradzony.

Egzaminy nauczycielskie. Odbyły się tu egzaminy kwalifikacyjne dla nauczycieli i nauczycielek szkół powszechnych. Skład komisji egzaminacyjnej był następujący: ks. Strogulski, naczelnik Wydziału Szkolnictwa Powszechnego, pp. Ody, insp. szkolny ze Starogardu i Sugajski, kierownik śródmiejskiej szkoły w Tczewie. Egzamin złożyli pp.: Pichlerówna, Ciechanowska, Wiktorczykówna, Grochowska, Wenskowski i Tkaczyk, wszyscy z Tczewa. Poza tem w powiatu: Konieczny - Tczewskie Łąki, Maliszewski - Lubiszewo, Malinowski - Subkowy, Klein - Pelplin, Pieczewski - Rokitki i Wojtaś - Brusze.

Oczyszczanie chodników ze śniegu. Na ulicy Królewieckiej wieczorem upadła pewna starsza jeźmiąca na chodniku, wyslizganym i to tak nieszczęśliwie, że musiano ją odwieźć do domu okaleczoną boleśnie na twarzy i rękach.

Wynik wyborów do Rady Kasy Chorych. Uprawnionych do głosowania było 7300 osób, głosowało tylko 1862 (24%). Zjednoczenie Zawodowe Polskie lista nr. 1 przeprowadziła 11 kandydatów; lista nr. 2 P. P. S. 4, a lista nr. 3 Partja Pracy 5. W roku 1924 głosowało tylko 1224, co wynosiło na ogólną liczbę głosujących (uprawnionych) 15 proc.

Z Gdyni.

Nowy zarząd miasta. Jak się dowiadujemy na ostatniej konferencji delegat rządu na m. Gdynię p. M. Bilek zaproponował p. Wojewodzie do zaakceptowania nowy skład komisarycznego magistratu. W związku z tem dowiadujemy się, iż pełnić funkcję burmistrza będzie nadal zastępco p. Ewert-Krzemiewski, cieszący się pełnem zaufaniem władz i społeczeństwa, reszta członków zostanie prawdopodobnie uzupełniona.

Utworzenie morsko-kolejowego składu celnego. „Monitor Polski” ogłasza rozporządzenie ministra skarbu w sprawie utworzenia morsko-kolejowego składu celnego w Gdyni-Portcu.

Baczność! Baczność! Wielka Tania Sprzedaż Gwiazdkowa!

Polecam w wielkim wyborze po cenach specjalnie z okazji świąt niższych
**Płaszczki damskie i męskie,
Swetry, pulowery wełniane,
Koszule wierzchnie w ślicznych wzor.
Krawaty i kotnierzyki,
Rękawiczki damskie i męskie,
Pończochy i skarpetki,
Szale wełniane i jedwabne, dla dzieci i dorosłych,**

**Trykotarze, Bliźna, Galanterja,
Firany, Kapy, Obrusy, Serwety,
Sobielny, Story, Chodniki,**

Wielki wybór w towarach
**wełnianych i bawełnianych.
Jedwabie, Aksamity.**

Przyjazd z najdalszej okolicy oplaca się, proszę zatem o zwiedzenie mojego magazynu bez przymusu kupna. (34203)

Wiktor Szulc, Grudziądź
Telefon 385 ulica Toruńska 7. Telefon 385

Gustowne podarki gwiazdkowe

polecam w oszrymim wyborze i bardzo tanio

Pulowery od 17,50 zł począwszy, krawaty, koszule wierzchnie, kolorowe i białe, szale, rękawiczki, getry, skarpetki, chusteczki, laski, kapelusze, czapki, kamizelki balowe, fantazyjne, i wełniane ostatniej nowości.

Telefon 110

„The Gentleman”

Telefon 110

Właściciel Czesław Nowacki

Grudziądź, ulica Józefa Wybickiego 5.

Zwracam uprzejmie uwagę, iż magazyn mój w niedzielę, dnia 16 bm. będzie od godziny 13—18 otwarty. (34202)

26-letni Urbańczyk sprawcą kilkudziesięciu kradzieży.

Z Rogoźna donosi nam korespondent: Od dłuższego czasu grasował w okolicy niebezpieczny opryszek, złodziej i morderca 26-letni Wacław Urbańczyk. Już niejednokrotnie policja starała się unieszkodliwić owego niebezpiecznego przestępcę, jednak bezskutecznie. Był on przez dłuższy czas nieuchwytny i dopuścił się na kilkudziesięciu kradzieży oraz miał na sumieniu zamach morderczy na Jana Iwańskiego w powiecie obornickim. Przed kilku dniami wreszcie został schwytany przez policję i odstawiony do sądu w Rogoźnie.

Ofiary wypadku pod Warlubem.

Przed kilku dniami donosiliśmy o strasznym wypadku samochodowym na szosie Warlubie - Grudziądz, tuż p. Bzowie, gdzie ulegli wypadkowi dyr. zakładów fabrycznych Lubań p. Poznaniem p. N. Fawłowski oraz prokurent tych zakładów p. Majewski i szofer Szymanowski. Jak się dowiadujemy, w ub. wtorek szofer Szymanowski zmarł i w ub. środę przewieziono ciężarowym samochodem zwłoki jego do Poznania.

Zebranie burmistrzów w Poznaniu.

Nasz bratni organ „Nowy Kurjer” donosi: W sali Rady Miejskiej w Poznaniu odbyło się plenarne zebranie członków Stow. Burmistrzów na wojew. poznańskie. Obrady zaigali prezes Stowarzyszenia, p. burmistrz Scholl z Szamotuł

nowego rozporządzenia, które normują całkowicie, bez opierania się na innych ustawach, przepisy urzędniczo-dyscyplinarne.

W toku dalszych obrad zebrania burmistrz p. Sroczyński z Wronek, in. zarządu powieści zycieliwej uwadze pp. burmistrzów Teatr Wielkopolski, prowadzony przez dyr. Brzeskiego, występujący w całym szeregu miast Wielkopolski. Wspomniany teatr zwrócił się do zarządu Stowarzyszenia Burmistrzów o skreślenie podatku od zabaw wzgl. jego obniżenia.

P. burmistrz Scholl przedłożył sprawozdanie z posiedzenia Państw. Rady Rozbudowy Miast, które się odbyło w Warszawie, na którym minister Czechowicz bardzo dodatnio wyraził się o funkcjonowaniu komitetu rozbudowy miast w województwach poznańskim i pomorskim i pewnych częściach Małopolski.

Po wyczerpaniu porządku obrad zwiedzano teren P. W. K. Należy nadmienić, że w wolnych głosach podkreślono brak żywołności Koła Miast Wielkopolskich, które od dłuższego czasu jest jakby nieczynne.

Walne zebranie Stowarzyszenia Burmistrzów odbędzie się w dniu 19 stycznia 1929 r.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 21 bm. włącznie apteka pod Orlem, Rynek Staromiejski.

Z Teatru Pomorskiego. W sobotę, dnia 15 bm. o godz. 8 wiecz. premiera głośnej komedii polskiego autora Zdzisława Marynowskiego pt. „Samolot S. P. 13”. Dzięki niezwykle pomysłowej akcji, komedia ta wystawiana była na wszystkich scenach polskich z olbrzymim powodzeniem. Fenomenalny wprost dowcip oraz arcyciekawe sytuacje, przykuwające uwagę widza splatają się w całość o pierwszorzędnych walorach scenicznych, iskrzącą się prawdziwie amerykańskim humorem. Reżyseruje sztukę p. Stefan Orzechowski, który zarazem odtworzył postać głównego bohatera. Prócz wyżej wymienionego artysty wystąpią pp.: Porębska, Sznaże-Andruszewska, Erhardtówna, Sawicki, Dcbrowolski, Jaglarz, Lenczewski i inni.

W niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 4 po poł. operetka L. Falla „Roza Stambułu”, a wieczorem o godz. 8 po raz drugi komedia Z. Marynowskiego „Samolot S. P. 13”.

Kino „Corso” daje wstrząsający dramat pt. „Demon kopalni złota”. Jako nadprogram „Bohaterowie sikawek”, komedia.

Kino Żołnierskie wyświetla piękny dramat p. t. „Knockout” (księżę pięści), ponadto komedia pt. „Bomba śmiechu”.

Konferencja w sprawach oświaty pozaszkolnej w Toruniu.

W dniu 11. bm. o godzinie 11 przed poł. w gmachu Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu odbyła się konferencja w sprawach oświaty pozaszkolnej, zwołana przez wojewodę pomorskiego. Oprócz pp. wojewody i wice-wojewody w konferencji wzięli udział: kurator tut. Szewcwin oraz przedstawiciele poszczególnych towarzystw, zajmujących się pracą oświatową na terenie województwa.

Zadaniem konferencji było ujednostajnienie i pogłębienie prac w zakresie oświaty pozaszkolnej oraz oparcie jej na współpracy z samorządami powiatowymi. W tym celu mają być powołani w poszczególnych powiatach referenci oświatowi, złączeni w istniejącym przy Kuratorjum w Toruniu referatorem oświaty pozaszkolnej. Do pomocy referentem oświatowym jako też i referatowi przy Kuratorjum będą powołane w powiatach doradcze komisje powiatowe, a przy Kuratorjum wojewódzka komisja doradcza — złożona z przedstawicieli towarzystw prowadzących oświatę pozaszkolną na tut. terenie.

W skład tymczasowej wojewódzkiej komisji weszli: ks. prałat Dembek (T. C. L.), ks. Zynada (Zw. Mi. Kat.), p. Zaleski (Zw. Obrony Kresów Zach.), p. Samoliński (Sokół), p. Weese (Strzelec), p. Piwowarczyk (Zw. Powstańców i Wojsaków), p. Ratajski (Zw. Teatrów Ludowych) p. Majchrowicz (Zw. Kół Śpiew.).

Przypadany na kradzieży. Na Wesołowskiego Jana, zam. w Jabłonowie, ul. Główna 15, napadł nieznaną osobnik, usiłując mu skraść portfel z zawartością 5.000 zł. Napastnika ujęto, którym okazał się niejaki Huzarowicz.

Zderzenie samochodu z autobusem. Dnia 12 bm. na ul. Grudziądzkiej zderzył się autobus z samochodem, przyczem uszkodzony został błotnik samochodu.

Koło samochodu odpadło. Dnia 12 bm. autobus p. Serafina z Podgórze, kursujący z Torunia do Lubicza, omal że nie uległ rozbiciu. Oto na ulicy Chełmińskiej, kiedy autobus był w biegu, odpadło tylne koło i wpadło na motocykl z przyczepką p. Cierpialkowskiego. Wypadku z ludźmi nie było.

Cekcyn.

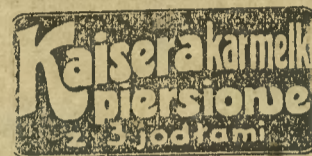
Wywóz kopalniaków. Na tut. dworcu stale jeszcze wre wywóz drzewa a szczególnie kopalniaków, które wysyła się do Niemiec. Jednak wywóz ten stale się zmniejsza.

Przed utworzeniem mleczarni spółdzielczej, Staraniem miejsc. kół rolniczych powstaje w naszej miejscowości mleczarnia spółdzielcza. Spółdzielnia ta wydzierżawiła od p. Jaśtaka lokal w którym najprawdopodobniej od Nowego Roku uruchomi się mleczarnia spółdzielcza.

Kradzież roweru. Czeladnik rzeźnicki Lepert udał się rowerem do ewangelickiego kościoła na nabożeństwo. Po nabożeństwie chcąc wracać do domu, zauważył kradzież swego prawie nowego roweru.

Zmiana własności. Rzeźnik p. Śledziński sprzedał swą nieruchomości, dom z ogrodem, za cenę około 15.000 zł p. Jeleniewskiemu, mistrzowi kominiarskiemu.

Wśród Wojsaków i Powstańców. Ub. niedzielę odbyło się w lokalu p. Chmary zebranie Tow. Powst. i Woj. Najważniejszym punktem obrad było sprawozdanie z obchodu rocznicy 10 lecia. Medale pamiątkowe, z okazji obchodu uzyskali: pp. Makowski, Żysnański, Matuszewski, Drewczyński, Krupiński, Jeleniewski, Knitter, Pieczka i Thon. W miejscowych Wojsakach jak i Stow. Młodzieży męskiej rozpoczęto prace przysposobienia wojskowego. W tym celu utworzono dwie drużyny świątecz. Drużyno nad drużyną wojsaków był p. Makowski, zaś drużyną młodzieży dowodzi p. Wejnarowicz.

Przez 40 lat wyprobowany niezawodnie skutkujący preparat 33515

Znakomity środek ochrony organów oddechowych.

Zarazem jest to środek wytwarzający krew i pobudzający apetyt. Prawdziwe tylko z marką ochronną „3 JODYL”

Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach i tam, gdzie reklama widoczna. Przedstawicielstwo na Poznań i Pomorze: Bracia Hubert, Chojnice.

PROGRAMY RADJOFONICZNE. NIEDZIELA, 16 GRUDNIA.

Poznań (344,8). Godz. 10,15—11,45: Transm. nabożeństwa z Katedry poznańskiej. 12,00—12,30: Sygnał czasu, odczyt rolniczy. 12,30—12,55: Odczyt rolniczy. 12,55—13,20: Odczyt rolniczy. 15,15—17,20: Koncert symf. z Filh. warsz. 17,20—17,50: „Silva rerum”. 17,50—18,15: Odczyt z cyklu „Skarbowość w Polsce” — p. Franc. Kolbuszewski. 18,15—18,30: Gawęda reporterska. 18,30—19,00: „Zegadłowicz do dzieci” — odczyt p. J. Stepowskiego. 19,00—19,20: Biuletyn Stow. Młodz. Polsk. 19,20—19,45: Odczyt z Warszawy. 19,45—20,00: Solo na cytrze — p. Waxman. 20,00—20,25: Odczyt „Liga samowystarczalności gospodarczej”. 20,30—21,00: Recital skrzypcowy. 21,00—21,30: Chór Kolegiaty Farnej. 21,30—22,00: Audycja fortepjanowa. 22,00—22,20: Sygnał czasu, nadprogram. 22,20—22,40: Komunikaty: met. i sport. 22,40—23,00: Lekcja tańców. 23,00—24,00: Muzyka taneczna.

Warszawa (1111). Godz. 10,15—11,45: Nabożeństwo z Katedry poznańskiej 11,56—12,10: Sygnał czasu, hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotn.-met. 12,10—14,00: Poranek symfoniczny z Filh. warsz. 14,00—15,00: Odczyty rolnicze. 15,00—15,15: Komunikat met. 15,15—17,20: Koncert symf. popularny. 17,20—17,45: „Z przeżyć i dziejów narodu” — prof. H. Mościcki. 17,45—18,00: „Chwilka lotnicza”. 18,00—19,00: Koncert popularny. 19,00—19,20: Rozmaitości. 19,20—19,45: Odczyt p. t. „Pod polską flagą w Peru” — kpt. Miecz. Lepecki. 19,45—19,55: Nadprogram, komunikaty. 19,56—20,00: Sygnał czasu. 20,00—20,25: „Rozrywki umysłowe”. 20,30: Koncert wiecz. 22,00—22,05: Komunikat lotn.-met. 22,05—22,20: Komunikat PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowe, nadprogram. 22,30—23,30: Muzyka taneczna.

— Baterje anodowe „Centra”, w które winien się zaopatrzyć na święta każdy właściciel radioaparatu, oraz inne wyroby fabryki elementów i baterji W. Tomaszewski i Ska w Poznaniu zostały na tegorocznej wystawie w Paryżu nagrodzone najwyższym odznaczeniem „Grand-Prix” z medalem złotym. Doskonale wyroby „Centra” nietylko w kraju najbardziej są pożądanym, lecz również wielki jest eksport zagranicę tychże wyrobów.

— Zwracamy uwagę czytelników na dzisiejsze ogłoszenie o radjosprzęcie „NORA”, który jest zaszczytnie znany w kołach znawców radjo. Głośnik „Nora” jest najstosowniejszym podarkiem na gwiazdkę. Pamiętajcie „Nora”.

Dom w Toruniu, 4-piętrowy bez długu, w najlpszym położeniu centrum miasta, z wolnym składem z kantorem i 4-pokoj. mieszkaniem zaraz na sprzedaż za 85.000 zł. Dochód roczny 9.200 zł. Zgł do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „R. G. 1000”.

Skład z kantorem oraz wolnym mieszkaniem 4-pokoj. z przynależnościami w centrum miasta Torunia od 1. I. 29 r. za 650 zł. miesięcznie do wynajęcia. Zgł. do filji Dzienn. Bydg. Dworcowa 2, pod „R. G. 1000”.

Najpraktyczniejsze Podarunki Gwiazdkowe

Table with 3 columns: Toruńskie, Nabyć można, Parasol. Items include: żonie, Teke, synowi, Portfel, mężowi, Manicure, narzeczonej, Walizkę, teściowej; w firmie; matce, Biuwar, córce, Portmonetkę, ojcu, Nesesor, narzeczonemu, Lasikę, teściowi.

Dom i Biuro

TORUŃ Now. Rynek 33610

Advertisement for Toruńska Fabryka Makaronu. Includes an illustration of a woman with a tray and the TFM logo. Text: Toruńska Fabryka Makaronu, L. Sichtenau i S-ka, wł. Spadkobiercy W. Waszczewskiego, Toruń, zał. 1874 r.

W niedzielę premiera!
BUCK JONES
 w filmie p. t.
„DZIEDZICTWO KRWI”
 (34304)

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 15 grudnia 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Krystyna, Walerjana b., Maksyma.
 Jutro: Adelajdy, Albiny.
 Wschód słońca: godz. 8.09.
 Zachód słońca: godz. 15.41.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku, 10. bm. do poniedziałku, 11. bm. dyżurują:

- 1) Apteka Centralna, ul. Gdańska;
- 2) Apteka pod Lwem, Okole.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 10 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj w sobotę wznowienie „Cygańskiej Miłości”.

Jutro, w niedzielę po południu o godz. 4 po cenach niższych ostatni raz w sezonie „Noc w Wenecji” Straussa; wieczorem zaś operetka Lehara „Paganini”.

W poniedziałek o godz. 7½ wiecz. staraniem PZK „Głupi Jakób” T. Rittnera.

Pojedynek... rzecz straszna, zbrodnia przez opinię publiczną dziś jeszcze sankcjonowana, jest konsekwencją niewystarczającej ochrony prawnej dla osobistej czci obywatela. Dużo już o tem pisaliśmy. Temat to w naszych stosunkach niewyczerpany.

W Anglii niema pojedynków. Tam sąd energicznie bierze w obronę cześć i godność ludzką. Rozprawy o zniewagę idą przed wszystkimi innymi. A dojdzie sąd do przekonania, że skarżącemu należy się zadosyćuczynienie, to oskarżony pokutuje za swoją napaść bezwzględnie więzieniem i tak dotkliwą grzywną, że na przyszłość dziesięć razy się namyśli, nim znów kogoś ze czci złupi. To też sądowa statystyka angielska wykazuje, że na 1000 rozpraw karnych zaledwie jedna i pół dotyczą obrazy czci. Nie mamy pod tym względem statystyki z pod b. zaboru rosyjskiego i niemieckiego. W Małopolsce natomiast, gdzie zniewaga popełniona drugim idzie przed sąd przysięgłych, rzecz ta wygląda bardzo smutnie, bo na 100 rozpraw bywa aż 7 prasowych! Winne są temu i tamtejsze sądy przysięgłe, w większości wypadków uwalniające oskarżonego od winy i kary.

Pojedynków nie wykorzystają represje karne. Na nie jest tylko jedna rada: dać pokrzywdzonym na czci pewność, że w drodze sądowej zostanie im szybko wymierzona sprawiedliwość, że bandyta czci ludzkiej nie ujdzie surowej karze.

— **Ciesząca się wprost niebawem powrotem** na terenie bydgoskim wystawa obrazów warszawskich artystów malarzy, otwarta codziennie od godz. 10-tej rano do 7-mej wieczór w sali Domu Katolickiego przy Farze (ul. Grodzka 20), ściągą w dalszym ciągu tłumy zwiedzającej ją publiczności, — ma termin oznaczony jeszcze tylko do dnia 20 bm. włącznie. Młodzież szkolna, uczęszczająca w większych kompletach, z zaciekawieniem i w wielkim skupieniu słucha pogadanek o malarstwie współczesnym, wygłaszanych przez p. Mieczysława Małczyńskiego.

Ze względu na przybycie świeżych eksponatów — kilkunastu większych i mniejszych rozmaitej treści dzieł wybitnych artystów stołecznych — wystawa ta przedstawia się teraz imponująco.

Jeszcze raz zaznaczamy, że o ile się zbierze większa ilość osób w niedzielę o godz. 1,15 po poł., wygolona zostanie specjalna prelekcja dla zwiedzających za opłatą jedynie biletu wejścia na wystawę.

— **Jasełka dla dzieci.** Specjalnie dla dzieci... odbędzie się w niedzielę, dnia 23-go bm. o godz. 4-tej po poł. w Resursie Ku-

pieckiej przedstawienie p. t. „Jasełka”. — Wstęp dla dzieci 20 gr, dla dorosłych 50 gr. Spodziewać się należy, że nasze zacne mamusie podążą ze swą ukochaną dżiatwą na powyższe przedstawienie, by pokazać jej, jak dziarska młodzież Żeńskiego „Sokoła” umie przysłużyć się dobrej sprawie, przez odegranie powyższego przedstawienia, które niewątpliwie bardzo dobrze wypadnie. A zatem, przekonajmy się!

— **Strzelanie z wiatrówek w „Ognisku” i u Mellerera.** W niedzielę, dn. 16 bm. urządza Tow. Powst. i Wojaków „Macierz” w Ognisku, przy ul. Jagiellońskiej 71, strzelanie z wiatrówek. Jako nagrody przeznaczają się: zająca, gęś, kaczkę, kury itd. Jest więc okazja do zdobycia za 50 gr ładny prezent dla żon na gwiazdkę, gdyż na pewno kłopoty się, co przy dzisiejszej drożyznie przygotować na święta na obiad. A więc spiesz w niedzielę do „Ogniska” i spróbuj szczęścia. Strzelanie rozpocznie się o godz. 11-tej przed poł. 3 strzały próbne 20 gr, a o nagrody 50 gr. — Również Tow. Powstańców i Wojaków — Jachcice urządza strzelanie u Mellerera przy Placu Piastowskim o doskonałe nagrody. Początek o godz. 5-tej popołudniu.

— **Proszę, proszę.** Podarki gwiazdkowe z firmy **J. Pilaczyński i S-ka**, ul. Gdańska 163, są trwale, piękne i wartościowe. Bielizna damska, stolowizna, kołdry watawane i puchowe, kompletne wyprawy ślubne i — dla niemowląt, z tego Pilaczyński słynie.

— **Czy wiadomem jest wszystkim,** że z Nowym Rokiem rozpocznie się nowe życie? Czy wiadomem, że z dniem 1 stycznia rozpocznie się panowanie „Księcia Karnawału”? Nie! A przecie panowanie jego jest dla wszystkich tak upragnione. W tym roku rozpocznie Księże swe panowanie w Kole Absolwentów Szkół Handlowych, którzy, by go powitać godnie, urządzają bal karnawałowy w maskach, w Strzelnicy. Bliższe szczegóły ukażą się później.

Tylko zł 16,— a nie zł 18,—

kosztuje u mnie para damsk. śniegowców marki

„PEPEGE”

polecane przez fabrykę

33867)

Na wszelkie inne obuwie udzielam do dnia 24 grudnia 1928 r.

10% rabatu 10%

Gdańska nr. 5 **W. Koczorowski** Gdańska nr. 5

— **Precz, precz smutek wszelki.** Zbliżają się święta Bożego Narodzenia. Trzeba zapomnieć o bladościach codziennych i pomyśleć o godach. Gwiazdor w oknie **W. Ramischa**, znanym składzie cukierków przy Gdańskiej, nie dzwoni poto, aby ludzie oddawali wszystko teraz na podatki, lecz ażeby pamiętali o swoich najbliższych... Wielki wybór stosownych podarków gwiazdkowych, bombonierek, pierników i bakalij znajdziecie u Ramischa. Zwracamy uwagę na ogłoszenie.

— **Słodkie podarunki gwiazdkowe,** jak czekolade, cukierki i jako specjalność bombonierki poleca firma Kozłowski przy ul. Długiej 29. Zwracamy uwagę na ogłoszenie.

— **Podziękowanie.** JWPani hr. Potulicka złożyła dla biednych Konferencji Pań św. Wincentego a Paulo przy kościele św. Trójcy — 20 ctr. kartofli, 1½ ctr. mąki pszennej i 1½ ctr. mąki żytniej dla SS. Elżbietank, za co składa się serdeczne „Bóg zapłać!” — Konf. Pań św. Wincentego a Paulo parafii św. Trójcy.

— **Koło Przyjaciół I. Żeńskiej Drużyny Harcerskiej** składa serdeczne podziękowanie JWPanu generałowi Thommée za użyczenie orkiestry wojskowej; pp. Wandzie Sommerównie i Oli Obarskiej, tudzież T-wu Śpiew. „Echo”, jak również p. Włodkowi za artystyczne wykonanie pieśni podczas podwieczorku, oraz paniom Jagodzińskiej, Kierońskiej, Przesmyckim, Reichardównie, Rudnickiej, Szwegido i Zarembiance za usługiwanie podczas podwieczorku, tudzież Szanownej Publiczności za nader liczne przybycie — „Bóg zapłać!”.

— **Ruch spółdzielczy w Bydgoszczy** zyskuje coraz więcej zwolenników. Z okazji dwulecia istnienia T-wa Kredytowo-Oszczędnościowego (liczącego 245 udziałowców z 400 udziałami) odbyło się w hotelu Lengninga zebranie informacyjne z dwoma poruszającymi wykładami. P. St. Tyborski w zajmującym referacie: „Kooperacja jako droga do dobrobytu” wykazał, jakie korzyści oddała praca spółdzielcza w krajach o

Skutki nadużywanej pijatyki.

Pewien obywatel bydgoski, niejaki p. K. lubi od czasu do czasu, wyprysnąć z domu i podwiecznać miejscowe knajpki, aby tam pogwarzyć trochę z ludźmi o tem, jak to za dawnych niemieckich czasów Brda zupełnie inaczej lepiej płynęła jak teraz; jak to i wiosna i lato było przecież lepsze, a teraz źle się dzieje; basta. A że najlepiej, najmilej, gwarzy się przy kieliszku zakrapianej, więc nie dziwnego, że p. K. po kilku takich politycznych pogwarkach, uczuł iż mu głowa ciężcy zaczyna i orjentacje polityczne coraz bardziej zatracił.

Wyszedłszy więc z ostatniego posiedzenia „obywatelskiego” na ulicę, nie wiedział już biedak, która strona jest prawa, a która lewa, bo mu się i ręce coś pogmatwały.

Zdawszy się na wolę Bożą, poszedł przed siebie.

Szedł w górę ulicy Pomorskiej. Jak długo szedł, nie wiedział, również nie wiedział, dokąd szedł. Uczuł tylko, minawszy domy ulic, że błogie powietrze wpływa nań coraz bardziej usypiająco.

Tak doszedł do magazynów wojskowych, jakie się tam znajdują a żołnierz, stojący na warcie, krzyknął: stoj!... ręce do góry!...

Pan K., nie rozumiejąc po polsku, a słysząc tylko głos, zamamrotał: „gehe schlafen”. Żołnierz jednak nie zadowolił się tą odpowiedzią, lecz w dalszym ciągu dawał rozkazy do podniesienia rąk, a gdy to nie pomogło, z wyciągniętym przed sobą bagnietem, jął zbliżać się do „straszniejszego człowieka”.

Czego p. K. nie zrozumiał ze słów żołnierza, to teraz nie miał już wątpliwości, że żołnierz idzie na niego z bagnietem. Krzyknawszy więc: Ich lebe nicht mehr!... runął jak długi na ziemię.

Na wszczęty przez żołnierza alarm zjawili się policja, która podniosła wreszcie p. K., ale w jakim stanie, pozal się Boże. Twarz cała podrapana, pokaleczona i w dodatku nie mogąc się utrzymać na nogach. Odprowadzono więc, a raczej odwieziono biednego obywatela na wyspanie i wytrzeźwienie się do aresztu. Widać, że polityka nie dobrze działa na p. K., który powinien jej zaniechać.

Przytrzymany opryszek.

Dnia 13. bm. około godziny 1 po poł. wszedł do otwartego mieszkania p. Giżewskiej przy ulicy Królowej Jadwigi 19, jakiś nieznanymi opryszek, który korzystając z nieobecności domowników, skradł z otwartej szafy kasetkę, zawierającą biżuterję, wartości 1000 zł. Opryszek niewątpliwie byłby dalej plądrował w mieszkaniu, gdyby nie nadejście właścicielki mieszkania p. Giżewskiej, na widok, której złodziej z skradzionej kasetką wymknął się i począł uciekać. Na wszczęty przez p. G. alarm, pełniący służbę w ulicy Dworcowej policjant pognonił za opryskiem, który widząc niebezpieczeństwo, porzucił kasetkę, a sam począł dalej uciekać. Dzielnicy policjant jednak wyteżywszy siły, pospieszył za nim, a dogoniwszy przytrzymał go i odprowadził do urzędu policyjnego.

Kradzież rabunkowa.

Dnia 13. bm. o godz. 12.45 p. Irena Rozenu wracając z targu przy placu Piastowskim do swego mieszkania przy ulicy Śniadeckich 17, zauważyła w bramie tego domu stojącego młodego człowieka, który badawczo jej się przypatrywał, a następnie poszedł za nią po schodach. Pani R. nie zwracała jednak na to uwagi, myśląc, że osobnik ów idzie do zamieszkującego tam lekarza. Dopiero na pierwszym piętrze, osobnik pogniwny za p. R. uderzył ją silnie pięścią w plecy, wyrrywając z ręki portmonetkę z zawartością około 10 zł gotówki. Gdy wyłkniona kobieta, zaczęła wołać o pomoc, osobnik nakazując jej spokój, zamierzał jeszcze podejść do niej, lecz namyśliwszy się, zbiegł szybko po schodach, ulatniając się w niewiadomym kierunku.

Opryszek był w wieku 18—22 lat, wzrostu 170 cm., ubrany był w czarny płaszcz i czarny miękki kapelusz. Policja czyni energiczne poszukiwania.

Wzmocnienie produkcji i potanień owoców!

Nowoczesna produkcja owoców wymaga nie tylko sadzenia drzew owocowych, lecz także stałej nad nimi opieki, a zwłaszcza obrony przed pasożytami. Wszystkich bez wyjątku prawie pasożytów jajka i poczwarki zimują doskonale w szczelinach pni lub gałęzi względnie pod drzewem, wobec czego tępić się je winno najlepiej zimą, kiedy drzewo wypoczywa i brak liści ułatwia dojdzie do kryjówek. Znakomitym środkiem w tej dziedzinie okazało się „ARBOSALUS KARBOLINEUM”, wyrabiane od kilku lat przez oddział fabrykacyjny środków do tępienia szkodników znanej Drogerji Universum w Poznaniu, Dr. Ratajczaka 38.

Próby dokonywane przez stację doświadczalną oraz mnóstwo orzeczeń, podziękowań i nagród świadczą o wysokiej wartości preparatu.

Prospekty wysła bezpłatnie interesantom fabrykant. [19173

ZE SPORTU.

I. Kol. K. S. „Sparta” — I. K. S. „Iron”.

W niedzielę dnia 16 bm. odbędą się zawody w piłkę nożną na Stadjonie Miejskim pomiędzy wyżej wymienionymi klubami o mistrzostwo klasy C. Początek zawodów o godz. 13.30.

Uroczystość poświęcenia ujeżdżalni Klubu Jazdy Konnej oraz otwarcie kursu jazdy konnej P. W.

W niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 15-tej z inicjatywy Powiatowego Komendanta P. W. m. Bydgoszcz i zarządu Klubu Jazdy Konnej, odbędzie się uroczystość poświęcenia własnej Ujeżdżalni tutejszego Klubu Jazdy Konnej. Aktu poświęcenia dokona ks. major Wiszniewski, a otwarcia pan Komendant Garnizonu.

Po poświęceniu odbędzie się otwarcie II. kursu jazdy konnej P. W. Kurs Jazdy składa się z uczniów szkół średnich, którzy ukończyli II. stopień P. W. lub są na drugim roku II. stopnia P. W. Po raz pierwszy udział w kursie biorą panie — uczennice szkół średnich żeńskich.

Po otwarciu kursu nastąpi popis plucy tonu P. W. Konnego Sokoła. Podczas całej uroczystości przygrywać będzie świetna orkiestra 16 pułku ułanów.

Kurs jazdy konnej odbywać się będzie dla panów w poszczególnych oddziałach jezdnych, a dla pań we własnej ujeżdżalni. Zarząd Klubu Jazdy stawiał do dyspozycji fachowego instruktora i ujeżdżacza, czem zapewniona metodyczne prowadzenie kursu.

Koni dla powyższego kursu P. W. dostarcza bezpłatnie woj. ko. Dla członków P. W. Klub Jazdy stawia swoje konie do dyspozycji za opłatą 3 zł za lekcję. Członkowie Klubu Jazdy Konnej korzystają bezpłatnie ze wszystkich udogodnień Klubu. Klub wzywa wszystkich chcących nauczyć się jazdy konnej, do najliczniejszego wstępowania do Klubu.

Zapisywać się u sekretarza Klubu kpt. Harlanda w D-twie XIV. Bryg. Kawalerji w koszarach 16 p. ul., telefon 2008, po południu 1515.

Z cechu rzeźniko-wędliniarskiego.

**Założenie spółki zakupu i sprzedaży. — Gdzie się podzie-
wiają pieniądze Rzeźni Miejskiej, czemu się nie buduje?**

Na ostatnim kwartalnym zebraniu bydgoskiego cechu rzeźniko-wędliniarskiego, które odbyło się pod przewodnictwem nowego cechmistrza, p. Błaszaka, po wysłuchaniu referatu przedstawiciela „Rozwoju” p. **Zmudzińskiego** o konieczności wspólnego zakupu (pewni obywatele ziemscy skarżą się, że rzeźnicy chrześcijańscy nie mają dostatecznych kapitałów na zakup większego stada bydła lub nierogacizny) i drugiego referatu p. **Głowickiego**, członka cechu, który przedstawił projekt spółdzielni, uchwalono jednomyślnie utworzyć **Spółkę Zakupu i Sprzedaży**, spółdzielnię z odpowiedzialnymi udziałami przy cechu rzeźniko-wędliniarskim w Bydgoszczy. Udziały są po 100 złotych. Zarząd nowej spółdzielni tworzą pp.: Głowicki, Czyżewski i Schulz Władysław. Do rady nadzorczej wybrano pp.: cechmistrza Błaszaka — jako przewodniczącego, Bonina Br., Piotra Godka, Romana Pokora, Sylwestra Gniewkowskiego, Czesława Kordeckiego i Edwarda Gordona. Ponieważ nowa ustawa przewiduje zakładanie spółdzielni przy cechach, rozporządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej zaś zaleca rzeźniom dawanie spółdzielniom odpowiedniego pomieszczenia, nie wątpimy, że takie pomieszczenie znajdzie się też w tutejszej Rzeźni miejskiej.

Podczas ożywionej dyskusji majstrowie cechowi wypowiadali swoje zdania na temat **ciężoty kredytu**, trudności zbytu loju, groźnej konkurencji żydów i szabesgojów (w Bydgoszczy powstał **Związek Eksporterów Nierogacizny**, na którego czele stoi czeski żyd **Robinson**), i pomstowali na nadmierne podatki i egzekucje podatkowe.

O gospodarce magistratu bydgoskiego wyrażano się ujemnie, ponieważ minęło lato, mija jesień i idzie zima, a **schroniska dla koni** na rzeźni jak niema tak niema. Uchwalono 16.000 zł na budowę zajezdni, lecz **robót nie rozpoczęto!** Dużo się mówi i pisze o ochronie zwierząt, ale to wszystko słoma... Dochodami z Rzeźni miejskiej la-

ta się **budget miejski**, co jest niedopuszczalne. (Głosy: Może... na propagandę?). Dochody winny być obracane na inwestycje. Jeśli będą odpowiednie schronienia, nie będzie kapalo na wozy i mniej będzie kar za niehigieniczne obchodzenie się z mięsem.

Pod koniec zebrania powzięto szereg uchwał, dotyczących uboju i czeladzi rzeźniczej.

Do cechu przyjęto p. Tadeusza Pawlikowskiego.

Urzędnik kolejowy, który nie mówi po polsku.

Zasadzony na więzienie za usiłowaną kradzież. Zaskarżył „Dziennik Bydgoski” za obrazę.

Niej. Zabel, urzędnik kolejowy dyrekcji gdańskiej zamieszkały w Brzozie pod Bydgoszczą został przychwycony na kradzież sieci rybackich, które systematycznie od dłuższego czasu ginęły z jeziora.

Stawiony przed sąd został **skazany tylko na 2 tygodnie więzienia, jako że nie był jeszcze karany.**

O fakcie kradzieży doniósł „Dziennik Bydg.” w korespondencji z Brzozy. Rozsierdzony widocznie nieudaną kradzieżą p. Zabel szukał ofiary i znalazł ją. Oto zaskarżył do sądu „Dzien. Bydg.”, który kradzież potępił — o obrazę.

W ub. czwartek przed sędzią prasowym w Bydgoszczy odbył się termin. Stał o sobie p. Zabel i jego adv. p. Kaszyński.

„Amerykański” proces „Dziennika Bydgoskiego”.

Amerykańskie procesy słynne są z dziwołogów. Sądy amerykańskie zajmują się nieraz rzeczami z nieprawdziwego zdarzenia, co zakrawa na humorystyczną fantastykę. Np. ktoś skłócony z sąsiadem skarży swego przeciwnika o to, iż ten nie mogąc wyrwać innej zemsty kiwnie palcem w bucie. I to się nazywa obrazą, za co strona żąda od-

szkodowania w sumie tylu i tylu setek dolarów.

Taki amerykański proces ma „Dziennik Bydgoski”. Sędzia prasowy p. Arndt w Bydgoszczy będzie musiał się zastanawiać — na ile tysięcy zł oszacować rodowe nazwisko p. Gapińskiego, nauczyciela z Osielska, zgwałcone przez „Dziennik Bydgoski”.

Źródło tego amerykańskiego procesu jest następujące. W sierpniu bież. roku p. Gapiński miał termin z „Dziennikiem Bydgoskim”. Aliści p. G. nie przybył na rozprawę. Sędzia poczekał 10 minut i gdy p. Gapiński jeszcze się nie zjawiał, wówczas sprawę umorzył z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności oskarżyciela.

Na drugi dzień „Dziennik Bydgoski” podał fakt ten do wiadomości z nagłówkiem: **nauczyciel Gapiński przegapił sprawę** Nagłówek ten stał się kamieniem obrazy.

I oto w ub. piątek dnia 14 bm. redaktor odpowiedzialny naszego pisma otrzymał nast. oskarżenie: **Oskarżam obwinionego, iż w nieprzedawnionym czasie znieważył i oczernił mnie publicznie przez to, iż umieścił w 179 „Dzien. Bydgoskiego” artykuł pod nagłówkiem „nauczyciel Gapiński przegapił sprawę”**

Nagłówek ten jest **obełżywy i zdolen jest nazwisko me rodzinne osmieszyć i w pogardę wciągnąć. Uwidacznia się to już w konstelacji wyrazów, gdyż postawiono „przegapił” dokładnie pod Gapiński” itd. itd.** W „konstelacji” tego, (jakby powiedział p. G.) obrażony p. Gapiński żąda surowego ukarania, ogłoszenia wyroku w gazetach i przyznanie mu **nawiązki w kwocie 5000 zł** po myśli dekretu prasowego Prezydenta Rzeczypospolitej.

I kołby się uśmieł z tego. Pan Gapiński już raz zaskarżył nas o grubą nawiązkę, obecnie skarży o 5000 zł. Nie za długo może dowieemy się, iż p. Gapiński porzucił posadę nauczyciela, gdyż nawiązki od „Dzien. Bydg.” mu więcej przyniosą.

Zresztą widać po stylu, iż jako nauczyciel nie jest „orłem”, gdy pisze n. p. o konstelacji i wciągnięciu itp. rzeczach. **Czekamy rozprawy ze spokojem!**

Teatralni podpalacze.

— **Psiakrew! Impregnowana bibuła czy jak, że się zająć niechce!**

— **Ul. Podgórna**, to istna ujeżdżalnia dla chłopaków. Człowiek przechodzący z jednego chodnika na drugi (gdyż Podgórna niestety ma tylko jeden chodnik flizami wykładany) narażony jest na najechanie sankami. Chyba tego rodzaju wybryków nie można tolerować! Może policja ukróci tę samowolę młodzieży dość wczas, nim dojdzie do nieszczęśliwego wypadku...

— **Konie i psy w okresie zimowym.** Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami zwraca się do Magistratu z prośbą o naprawienie dróg, które zwożą się materiały budulcowe: cegły, kamienie, piasek itp. do nowo budującego się szpitala na **Bielawkach**. Drogi te od strony boiska i poza niem, są pełne dziur i wyboi. Biedne konie, nie mogące podolać wozowi naładowanemu ciężarem, nieraz ponad ich siły, bity są nielitościwie. Uprasza się także panów policjantów, o łaskawe skontrolowanie ruchu w tej części Bielawek, od boiska, w stronę nowego Szpitala, na obchodzenie się woźniców z końmi, które dużo pozostawia do życzenia. — Przypomina się przy sposobności, właścicielom koni, ażeby, skoro będzie potrzeba (to jest lód, ślizgawica) wczasu zaopatrywali koniom podkopy w hacce, aby zapobiec nieszczęśliwym wypadkom u zwierząt. — Psy zaś w budach winny mieć słomę, a w ciągu dnia wodę ciepłą do picia i ciepłe jedzenie; ptaszkom, gołębiom skoro duży jest śnieg, sypać ziarna, aby stworzenia miały czem się pożywić.

W tramwaju.

— Ale to ci powietrze, powietrze! Pani Lępkowska wygląda jak zmokła wrona.

— Powiedz pani, co za chlapa. A najgorsze, że człowiek się już nie wyznaje, czy z cenami stanąć, czy też jeszcze trochę podejść do góry.

— A dy pani zawsze ino do góry!

— Ano pewnie. Drożyna sama się nie robi, ino zależy od warunków. Jest pogoda, to goście cisną się kupać i wtedy trza droży brać, aby towaru nie brakło. A jak nie-pogoda, to tyż trza cenić, aby na małym targu swoje odbić.

— Jeszczem tyż nie widział tak paskudny na pieniądze kobity, jak pani Lępkowska.

— Panie Antkowiak, pan kury nie przeda, aby ji pierwy za jajem nie pomacać, bo wtedy ona zara droży u pana kosztuje.

— Widziałam mnie to pani kiedy kury macać?

— Nie raz, ale dziesięć razy. Pana trza było zrobić ministrem od pieniędzy, Pan by ani zdechłej myszy nie podarował.

— A bo i nie potrzeba. Panią Lępkowską pierwszą wzięłbym na spytki, gdzie przed mężem pieniądze chowa.

— Panie Antkowiak, niech pan nie baje, na co pan przysługać nimoże.

— Moge! Niedawno widziałem, jak pani do bramy weszła i z włosów sobie papirki wyciągała.

— Aha! To pani Lępkowska bez to nie chce paziówki nosić.

— Nie nosze paziówki, bo grzych i wstyd, a nie bez to, żebym we łbie schówek miała. Zresztą przed moim starym z niczem kryć się nie potrzebuje. My każdym zarobkiem do równości się dzielimy.

— Tak się dzielicie, że ten bidaka nima na papirusa, a pani coraz ze swoim uszparunkiem do Banku Ludowego chodzi.

— Chodze tam dziękować, bo mojemu najmłodszemu Ludkowi na książeczke szarkasową 5 złotych dali. Dostał taką Grundforse za dobre sprawowanie się.

— Musi pan Raszeja, dyrektor od tego banku, nieznac pani Lępkowski.

— A pocóż ma on mnie znać?

— Bo dałby i pani jakąś nagrode cnoty.

— Ja z banku żadnych podarunków nie potrzebuje. A za moją cnotę Pan Bóg mi nagrodzi.

— Pani Lępkowska myśli, że Pana Boga tak samo oszwabi, jak męża.

— Ja męża szwabio? A niby pod jakim względem? Powiedz pani zaraz, albo póde-ma do sądu!

— Stary Rynek...

— **Prawidłowe trawienie i zdrowa krew**, osiąga się przez codzienne używanie pół szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**. Lekarze specjaliści chorób narządu pokarmowego chwala wodę **Franciszka Józefa**, ponieważ pobudza ona funkcje żołądka i kiszki, działa na przemianę materji, odświeża krew i łagodzi przeczułenie nerwowe. Żądać w aptekach i drogerjach. (3425)

Kronika artystyczna.

Koncert p. J. Gorzechowskiej i p. M. Pollheimowej w Grudziądzu.

W ub. sobotę w Grudziądzu odbył się koncert p. J. Gorzechowskiej, śpiewaczki estradowej i p. M. Pollheimowej, doskonalej pianistki. Artystki zostały przyjęte bardzo serdecznie. Sprawozdawca „Gońca Nadwiślańskiego” p. C. Chomiccki, zamieścił nast. recenzję, którą w urywkach podajemy:

„Sobotni koncert na rzecz „Białego Krzyża” był bezsprzecznie niecodziennym zdarzeniem w artystycznym życiu naszego miasta.

Prawdziwą niespodzianką, pod każdym względem miłą, było pojawienie się na naszej estradzie koncertowej p. J. Gorzechowskiej. Głos świeży, elastyczny, naturalny, niewymuszony, a więc miły sposób interpretacji, pozwalała p. Gorzechowskiej zająć poczesne — a nawet śmiem twierdzić — zaszczytne miejsce wśród plejady koncertowych śpiewaczek.

P. M. Pollheimowa w grze swojej, w ujęciu interpretacyjnym, w wykonaniu dzieł programu udowodniła i utwierdziła słuchaczy raz jeszcze w wysokim uznaniu dla swojej sztuki. Do szczególnie udanych punktów programu zaliczyłbym Chopina „Polonez As-dur” i Liszta „Wenecję i Neapol”, w których artystka wykazała całą swoją głęboką dążą artystycznych”.

Odezwa!

Tow. Powst. i Wojaków w najbliższej dzielnicy miasta Szwederowo zakłada przy swem Towarzystwie bibliotekę. Dla braku na ten cel funduszy zwraca się z gorącym apelem do społeczeństwa miasta Bydgoszczy o zaopiarowanie jakichkolwiek książek dla poparcia oświaty.

Książki prosimy składać w redakcji naszego pisma. Ofiarodawców uwieczni się w książce pamiątkowej.

Założony w roku 1899
specjalny sklep okularów
Oskar Meyer
właśc.: J. Jasieński i F. Zeller
ul. Gdańska 15 Bydgoszcz Telef. nr. 13-89
33598) naprzeciw Placu Wolności.
Starannie dopasowane, dobrze leżące okulary i binokle każdego rodzaju. Sumienne wykonanie recept lekarskich. Szybkie załatw. wszystkich zleceń w nowoczesnie urządzonym warsztacie z zapędem elektr. Duży wybór lornetek teatralnych i polowych barometrów, lup oraz cyrkli.
Zlec. otrzym. pocztą zaliczają się odwrotnie

Zjazd geografów w Bydgoszczy.

W czasie od 12—13 grudnia odbył się zjazd nauczycieli - geografów Okręgu Szkolnego Poznańskiego i zaproszonych gości z Pomorza i Śląska w gmachu Państw. Seminarjum Naucz. Męskiego w Bydgoszczy. Zjazd ten zaszczyli swą obecnością p. kurator dr Namysł, p. Pawłowski, profesor uniwersytetu poznańskiego, p. wizytator Odroń z Poznania, p. wizytator Wiśniewski z Torunia, p. Łysakiewiczówna, wydelegowana przez Ministerstwo W. R. i O. P., p. prof. Tarnawski z Poznania, p. dr. Konstancja Swinarska, p. inspektor Klimesz, p. inspektor Zerbe i liczni goście z Pomorza. Poza to były reprezentowane prawie wszystkie seminarja nauczycielskie naszego okręgu szkolnego i wszystkie szkoły średnie Bydgoszczy.

Zjazd rozpoczął się w środę o godz. 9 w auli Państw. Seminarjum tut. powitaniem wszystkich gości. W pięknie udekorowanej auli zaśpiewał chór seminarjalny pieśń powitalną, poczem ks. Kaja jako obecny gospodarz uczelni powitał wszystkich uczestników zjazdu, zwłaszcza przedstawicieli władz szkolnych. Po nim zabrał głos p. kurator dr. Namysł wyrażając żywe zadowolenie z dojazdu do skutku już dawno planowanego zjazdu w Bydgoszczy, dziękując zarazem serdecznie ks. Kaji i p. prof. Mozolewskiemu za wszystkie prace przygotowawcze, związane z organizacją zjazdu.

Po powitaniu nastąpiła lekcja na kursie III na temat: jeziora Wielkopolski. Lekcję przeprowadził p. prof. Mozolewski systemem laboratoryjnym. Po lekcji wywiązała się ożywiona dyskusja, której wynikiem było stwierdzenie wysokiego poziomu nauki geografii w tut. zakładzie, oraz dodatnich wyników umiejętnie przeprowadzonej metody daltoskiej.

Po lekcji odbyła się mimo nie bardzo sprzyjającej pogody wycieczka naukowo - krajoznawcza do Brdujścia, Fordonu i Osiromecka samochodami. Na wzgórzu, tuż nad Łęgnowem zinterpretował p. prof. Mozolewski cechy morfologiczne, zaznaczające się w krajobrazie najbliższej okolicy Bydgoszczy. Żywe zainteresowanie wzbudziło zwiędzenie przepławki dla ryb i jazu w Czersku. Po południu tego samego dnia odbyło się posiedzenie naukowe w sali gimnastycznej szkoły wydziałowej męskiej mieszczącej obecnie w sobie szkolną wystawę powiatową. Referat wygłosił p. Mozolewski na temat: Próba realizacji zasad szkoły twórczej w nauce geografii. Referat ten nie był tylko czczą teorią, ale wykazał w całej pełni, do jakich rezultatów można dojść przy roztropnym zastosowaniu nowych metod nauczania. Po referacie nastąpił przegląd prac pisemnych i pomocy naukowych, wykonanych w pracowni tut. seminarjum pod kierunkiem pp. Mozolewskiego i Wrzosisa. Zachwyty wzbudziły wszystkie ekspozyty, zwłaszcza niektóre monografie, sprawozdania z wycieczek, fragmenty etnograficzne, oryginalne prace byłych uczniów, komplety przyrządów i przyborów potrzebnych do praktycznego nauczania geografii i seria map plastycznych, wprost artystycznie wykonanych. Dyskusja kierował p. prof. dr. Pawłowski, uznając w zupełności dodatnie wyniki pracy według nowoczesnych metod przeprowadzonej.

Wieczorem odbyło się zebranie towarzyskie, które zaszczyli swą obecnością na początku wymienieni przedstawiciele władz i uniwersytetu poznańskiego. W nader serdecznym nastroju spędzono w miłym towarzystwie cały wieczór. Na jutro w instruktywnym referacie p. prof. Wrzosisa przedstawił technikę sporządzania map plastycznych różnymi metodami z praktycznymi ćwiczeniami. Później nastąpiło demonstrowanie przyrządów geograficznych, w seminarjum tut. wykonanych, przyczem stwierdzono ich wysoką wartość dydaktyczną tudzież precyzyjność działania. Na zakończenie p. dyrektor Bajerlein z Czarnkowa w krótko i rzeczowo ujętym referacie przedstawił wyniki metody twórczej w nauce geografii, który to referat uzupeł-

nił nadzwyczaj interesująco i głęboko p. prof. dr. Pawłowski. Po południu odbyła się parowcem użyczonym przez Inspekcję Dróg Wodnych, wycieczka po Brdzie i nowym kanale w kierunku działu wodnego celem pokazania słuz.

Zjazd zakończono serdecznym przemówieniem ze strony gospodarza zjazdu, ks. Kaji i podziękowaniem ze strony, p. dyr. Targowskiego z Torunia, p. prof. Tarnawskiego z Poznania, p. prof. dr. Pawłowskiego i p. wizytatora Odroń.

W czasie zjazdu większość uczestników mieszkała w tut. seminarjum z pełnym utrzymaniem. W pierwszym dniu zjazdu posłano telegram holdowniczy p. prof. Romerowi we Lwowie, twórcy kartografii polskiej i nestorowi geografów polskich.

Wystawa malarzy warszawskich w „Domu Katolickim”.

Św. Mikołaj zajechał w tym roku do Bydgoszczy kilkoma furami. Rozdając hojne podarunki, zatrzymał się wszędzie na krótko, by znów do innej bramy zapukać. W „Domu Katolickim” czuje się miły staruszek „jak u siebie”, niedziwno więc, że rozgościł się tu, jak w gospodzie, i rozłożywszy resztę „darów niebieskich”, wciąż jeszcze ściga tłumy, żądne jego łaski. Niestety i tu „wielu jest powołanych, lecz mało wybranych...”

Kram to bogaty i różnorodny, cacka różnej wartości i ceny. Czego tam nie ma! Są porcelanowe figurki, szlifujące posadzki salonów, w czasach, gdy mężczyźni nosili upudrowane peruki z warkoczem, a panie — jak to panie ówczesne... Są koniki, rozpedzone galopem, na nich ulani „jakby malowani”. Widoki okolic z za siedmiu rzek i gór, kościoły i zamki, jakich u nas (w Bydgoszczy) niema, dalekie wsie i miasta, górale z ciupagami i wojacy z bronią do ataku, czarnoksiężskie pałace i cygańskie szatry, damy w buduarach i bosa gęsiarki, mroźne zimy na szczytach skal i kwietne łąki w dolinach, noce i dnie, północ i południe, upojne wytwornem lenistwem piwonje i... główka kapusty obok rondla... hm... niezła rzecz, proszę jednakowoż nie myśleć, że wszystko to jedynie w imię tej kapusty... nie — w imię pani sztuki.

Warszawa — więc różnorodność: wyżyny i nize. Brak jednolitości — może to i lepiej i poznajemy tych i owych. Zato jest szereg dzieł bardzo dobrych i to pierwszorzędnych malarzy. Są obaj Bagieńscy, ojciec i syn, obaj sławni i znani. Stabrowski, jak zawsze pociągający i tajemniczy, fosforyzuje w swych pastelach, zwłaszcza w „figurze klasycznej”, niezwykłą kompozycją oraz grą światła i cieni. Znany malarz starych murów Warszawy, Cieślowski, wyróżnia się kilkoma pracami, z których szczególnie „Tryptyk” zwraca uwagę ślicznymi widokami ulic stolicy. Dla miłośników motywów ludowych jest zajmujący i poszukiwany Lindeman,

Delikatny naskórek.

Wszystkie matki wiedzą, że naczelnym postulatem higieny współczesnej jest częsta kąpiel dziecka i to od pierwszej niemal chwili po urodzeniu. Ale zarówno niemowlęta, jak i dzieci starsze, mają naskórek niesłychanie delikatny, niezwykle wrażliwy. To też najbardziej nawet rozreklamowane mydła mogą wyrzucić na ciałku dziecka skutek niepożądany, są bowiem nie przystosowane do wymogów subtelności ciała młodocianego. Dopiero firma Szofman, od wielu dziesiątków lat chlubnie znana ze swych znakomitych środków do pielęgnowania ciałek dziecięcych, po długich studjach i próbach, wypuściła na rynek jedyną doprawdy dostosowaną do wymogów wrażliwego naskórka dziecięcego, Mydło Bébé Szofmana, które jako mydło przetestowane o lekkiej pianie zawiera m. in. składniki łagodzące i kojące naskórek dziecka. Dlatego też wszystkie doświadczone matki myją główki i ciała swych dzieci wyłącznie Mydłem Bébé Szofmana. (19172)

Jeśli chodzi o wybór, gust i cenę, to dla każdej Pani lub Pana odpowiednie (34231)

Podarki Gwiazdkowe

należy wybierać tylko w firmie

Marja Kirsz

Telefon 1096 Bydgoszcz Gdańska 22

Magazyn wykwintnej galanterji męskiej i wyrobów galanteryjno-skórzanych. — Specjalny dział rękawiczek i pończoch damskich.

— Ostre strzelanie. 61 p. p. przerowadza w dniach 17 i 19 bm. ostre strzelanie bojowe na strzelnicę bojowej 15. D. P. na placu ćwiczeń Jachceice. Drogi w tym kierunku będą strzeżone przez posterunki wojskowe.

— Przedstawienie gwiazdkowe ochronki św. Florjana. Ochronka św. Florjana urzędu w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 5 po poł. przedstawienie gwiazdkowe, w sali „Rzeźni miejskiej” Szan. Obywatelstwo i sympatyków prosi się o poparcie akcji naszych milusińskich.

— Kradzież towarów bawelnianych. Dnia 12. bm. około godziny 18, nieznan sprawca skradł z wozu, stojącego przed dworcem Powiatowej bele towarów bawelnianych w wartości około 600 zł na szkodę firmy „Textil”. Kradzieży dokonano w chwili, gdy woźnica był zajęty ładowaniem towarów na ekspedycji.

Wyjaśnienie.

W 283 nr. „Dzienn. Bydg.” z dnia 14. bm. w artykule pt. „marginesie”, zamieszczono notatkę, w której mówi się, że policja nie reaguje jak należy na tego rodzaju oszustwa, jak kilkakrotną sprzedaż nieruchomości, dokonanej przez jednego właściciela kilku równocześnie nabywcóm, lecz poszkodowanych w ten sposób odsyła na drogę sądową. W sprawie tej policja wyjaśnia nam, że w każdym wypadku takiego oszustwa przeprowadza ona energiczne dochodzenia i winnych natychmiast aresztuje, oddając ich do dyspozycji władz sądowych, o czem zresztą doskonale świadczą podawane niejednokrotnie przez „Dziennik Bydgoski” wiadomości o takich właśnie aresztowaniach. Jednocześnie zwraca się policja do autora notatki z prośbą, aby zechciał ją powiadomić o wiadomym sobie wypadku takiego oszustwa.

„Hudsexway”

Sp. z ogr. odp.

Gdańsk, Reitergasse 12-15

Gener. Przedstawicielstwo na Polskę i w. m. Gdańsk:

Hudson-Essex Motor Car Company, Detroit, U. S. A.

komunikuje iż zastępstwa lokalne znakomitych wozów

„HUDSON” i „ESSEX”

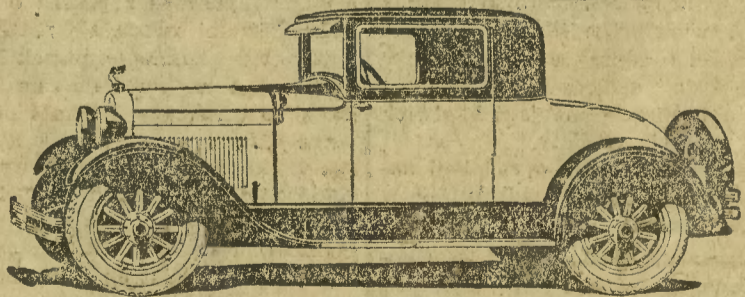
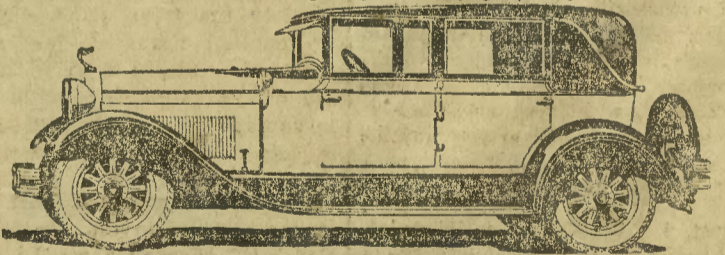
zleciło następującym firmom:

- Warszawa — „Motofors” Sp. z o. o., Kredytowa 9
- Łódź — Hugon Strobach, Piotrkowska 154
- Lwów — „Auto-Palais”, Jagiellońska 20
- Gdańsk — Otto Albert
- Poznań — Szafarkiewicz i Menzel, Wały Wazów 22
- Katowice — Inż. S. Hoehermann, Sp. z o. o., Wita Stwosza 3
- Białystok — „Brosexauto”, Sp. z o. o., Sienkiewicza 12.

Przedstawicielstwo w Krakowie, Wilnie i Lublinie w organizacji.

Dzięki uruchomieniu na terenie Polskiej Unji Celnej specjalnej montowni samochodów

34229

i dla rynku polskiego udało się uzyskać możność rekordowego obniżenia cen tych znakomitych wozów. Tak więc:

Limuzyna 4-drzwiowa „Sedan”	Cena dotychczasowa \$ 1.960.—	Cena obecna loco Gdańsk \$ 1.545.—
Limuzyna 2-drzwiowa „Coach”	\$ 1.850.—	\$ 1.465.—
Podwozie	\$ 1.660.—	\$ 945.—

Zderzaki za oddzielną dopłatą.

Tak wydatne obniżenie cen nie wpłynęło bynajmniej na pogorszenie wo u. o którego znakomitych zaletach przekonacie się przy demonstracji którą uskuteczni najbliższy przedstawiciel.

Marusieńka
Początek w sobotę o godz. 6.45 i 8.50.
w niedzielę o godzinie 8.30.

W niedzielę premiera wspaniałego dramatu p. t.

Lekkomyślny książkę

Dzie (sobota) poraz ostatni (34290)
NIEPOTRZEBNY CZŁOWIEK
z Emillem Janningsem w roli głównej.

Pierzcie odzież wełnianą Persilem

Lekkie ugniatanie i wyduślenie w zimnym roztworze Persilu wystarczy, aby wszelki brud jaknajdokładniej usunąć!

(32891)

Kinoteatr „Odrodzenie” w Domu Katol. przy ulicy Miedza 2, (pierwszy przystanek tramwaj. za Szkołą Przemysł.)

wyświetla arcywspaniały film w 10 akt. p.t.

„Chrystus zwyciężył”

Nadzwyczaj ciekawa akcja toczy się na prawdziwym tle Jerozolimy, a niektóre piękne sceny biblijne z Chrystusem wzbudzają podziw. Szczególnie wyróżnia się nadzwyczaj groźna scena Sądu Ostatecznego. — Jako nadpr. najn. aktualność „Dziesięciolecie Polski”. Przegląd obchodów z uroczystości w najw. m. polskich. Pocz. seansów w niedz. o g. 3, 4.45, 6.30 i 8.15 a w dni powsz. o g. 6 i 8. Urzędnicy i wojskowi otrzym. zniżki (34267)

„gofibrody.

— Panie redaktorze, może za moje ogłoszenie bedzi mi pan dawał honorarium in natura? Maki pszenney? ...nie! Pan da dla mnie, dla mojej żony i dla moich czterdziestu szwagrow co szabes redakcyjne bilety do teatru. Nima pan tyle biletów? Przecie pan Lewandowicz i pan Lonatowski gadali na Rady miejski, że Dziennik ma taki kupy biletów... Co pan mówi! Oni mieli szwipsu w głowy? Mnie sze to nie widzi. Przed poszedzeniem już szwipsu? Po Rady miejski — to rozum!

Więc pan nima tyle biletu. To szkoda. Ja sze tak cieszył usiadzić sobi na redakcyjny fotel. Wielka szkoda. Takiego zawodni mi zrobili te oba radny. Choć wi pan co? Ja sobi zaraz miszlał, że jak un sze Lewandowicz nazywa, to już jest źle. Mam przykładu na jego kuzyn z Rady miejski, który też nigdy prawdy nie powi. Un sze inaczy nazywa? No, on ma tylko innego ogonku.

A pan Lonatowski to jest ten piekarz, co chce upieczyc ni boszczyki w magistracki krematorium. Wi pan redaktor, to nie muszy być taki głupi człowiek, jak jemu powszechnie maja. Ja sam jestem za krematorium. W dzień krematorium, a w nocy może być ogrzewalni dla bezdomnych. Albo w dzień krematorium, a w nocy miejski piekarni na chlib i bulki.

Bidny pan Stomy. Jak jaby miał takie opiekuny, to jaby sze powiesił na suchy nitki. Albo jaby grał operetki „Radny o la! la!”

Baczność adwokaci, lekarze, kupcy!

W centrum miasta (dobry narożnik)

lokal na biuro

2 obszerne pokoje z telefonem, szafą żelazną do oddania z dniem 1 stycznia. Przez kilka lat mieszkała się kancelaria adwokacka. Zgłoszenia do redakcji Dziennika Bydg. ustnie 10—12 i 5—6 lub pisemnie. (34352)

Kradzież sera z piwnicy. W nocy z 12 na 13 bm. nieznan sprawcy włamali się za pomocą wylamania krat w oknie do piwnicy kąpca Gustawa Kuka przy ulicy Grunwaldzkiej 85, gdzie skradli dwa bochenki sera tylnickiego, wagi około 18 funtów.

Kradzież materiału z wózka. Dnia 14. bm o godz. 17.30, skradł nieznan sprawca z wózka, stojącego przed dworcem wórek z materiałami wełnianymi, wartości 500 zł przeznaczony do ekspedycji, na szkodę Izzydora Szmula ulica Podwałe 20.

Zgubiono obraz. Kupiec Heiman Lüpshic zamieszkały przy ulicy Jagiellońskiej 13, zgubił w jakiś zagadkowy sposób przed bramą tegoż domu obraz, przedstawiający pasażerów tłoczących się do tramwaju. Ostrzeża się więc przed kurnym tego obrazu, a w razie pojawienia się gdziekolwiek takiego należy natychmiast powiadomić o tem policję.

Włamanie przy pomocy wybicia otworu w murze. Będących przy robocie włamywaczy przepędziły strzały z automatu.

Dnia 14. bm. pomiędzy godziną 3 a 4 nad ranem, nieznan sprawcy włamali się przy pomocy wybicia otworu w murze do warsztatu puzkarskiego p. Georę Kesterke przy ulicy Warmińskiej 19. Gdy sprawcy dostali się już do warsztatu i poczęli w nim po swojemu gospodarować, dały się słyszeć strzały, na odgłos których zbiegli oni tą samą drogą, która przybyli, tj. przez otwór w murze. Strzały owe pochodziły z automatu pomysł p. K., który to automat, wynalazca w ten sposób skonstruował, że za czymś wejściem do warsztatu poczyna on automatycznie strzelać.

Czy sprawcy zdążyli co skraść wykażą dochodzenia policyjne.

Nadmienić należy, że w maju r. 1927, również włamali się do warsztatu p. K. złodzieje i zostali spłoszeni takimi samymi strzałami z aparatu, a ślady krwi, jakie następnie znalezione, prowadziły aż do Brdy, co wskazywało na to, że jeden ze sprawców został raniony, a następnie udał się do Brdy, aby tam obmyć rany i zatrzeć ślady zbrodni. Czy przy obecnym włamaniu został który ze sprawców raniony, trudno sprawdzić, gdyż śladów żadnych nie było. Policja prowadzi energiczne dochodzenia.

— Humanistyczne Gimnazjum żeńskie Dr. Michała Wagnera dziś w sobotę 15 grudnia w Strzelnicy przy ul. Toruńskiej o g. 7 wieczorem powtarza sztukę p. W. Kulakowskiej p. t. „Sen Józia”. Ponadto chóry, deklamacje itd. Ceny miejsc od 1 zł 50 gr do 50 gr. Czysty dochód przeznaczają się na „Samopomoc Szkolną”.

— Najmodniejsze tapety, linoleum itp., wielki wybór stale u Stryszyka, ul. Długa 34. Prosimy pamiętać! Stryszyk to najstarsza polska firma w Bydgoszczy. Już przed stu laty byli u nas Stryszykowie.

Złote i srebrne biżuterje, zegarki obrączki ślubne poleca po niskich cenach (30880) W. Skoraczewski Dworcowa 89, telefon nr. 1364

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL. Zapowiadane od dawna arcydzieło „Gdy mężczyzna kocha” z Barrymorem i cudną Dolores Costello nie potrzebuje dalszej reklamy. Trzeba zobaczyć.

Kinoteatr „ODRODZENIE” w Domu Katolickim ul. Miedza 2 (pierwszy przystanek tramwajowy za Szkołą Przemysłową) wyświetla arcywspaniały film w 10 aktach pt. „Chrystus zwyciężył”. Przepiękne zdjęcia wykonane na prawdziwym tle okolic Jerozolimy, Góry Oliwnej i Doliny Józefata oraz nadzwyczaj ciekawa akcja oparta na pięknych scenach biblijnych z Chrystusem w Ogrójcu, procesją pasyjną na ulicach Jerozolimy, a przede wszystkim nadzwyczaj udana scena Sądu Ostatecznego pozostawiają na widzu niezatarte wrażenia. Każdy zatem chrześcijanin winien film ten bezwzględnie zobaczyć. Jako nadprogram najnowsza aktualność „Dziesięciolecie Polski”. Początek seansów w niedzielę o 3, 4.45, 5.30 i 8.15, a w dni powszednie 6 i 8.

NOWOŚCI. Dziś premiera monumentalnego arcyfilmu pt. „Niewolnicy knuta” („Hrabina Daniszew”) wstrząsający dramat z życia rosyjskiego, osnuty na tle powieści Piotra Niewskiego. W rolach głównych uroczą argentyńską Monę Maris, niezrównany Harry Holm i drugi Jannings — Henry Glorę. Nadprogram „Bohatera Dorcia” bardzo wesoła farsa.

MARYSIENKA. W niedzielę premiera znakomitego dramatu kochających się serc pt. „Lekkomyślny książę”. Dziś po raz ostatni „Niepotrzebny człowiek”, z Emilem Janningsem w roli głównej.

CORSO. Dziś po raz ostatni najweselejsza komedia obecnego sezonu pt. Rifi i Raf w Alpach (12 aktów). Jutro t. j. w niedzielę wielki dramat sensacyjny pt. „Dziedzictwo krwi”. W roli głównej ulubieniec publiczności Buck Jones. Prócz tego bogaty nadprogram. Początek o godz. 2.30.

— Wystawa gwiazdkowa Czytelnia dla Kobiet zamyka się w niedzielę wieczorem. W poniedziałek 17 bm. od 10 g. odbiór eksponatów, uprasza się panie o rychłe zgłaszanie się po nie.

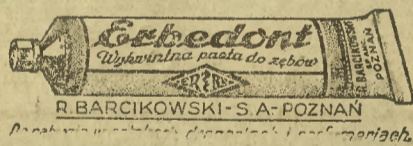
— Miejskie Konserwatorium Muzyczne w Bydgoszczy uczelnia o pełnych prawach publiczności podaje do wiadomości, że popis uczniowski odbędzie się dnia 16 grudnia o godz. 5 popoł. w auli gimnazjum im. Kopernika.

Wycieczka 49-dniowa do Afryki i na Rivierę.

Biuro podróży „Icar” Warszawa, Hotel Europejski urządził od dnia 26 stycznia po dzień 6 marca 1929 r wycieczkę zbiorową na ograniczoną ilość osób przez Paryż—Marsylję do Tunisu, Algieru, Biskry, z 2-dniową wycieczką na Saharę, a następnie powrót przez Rivierę, Włochy, Wiedeń. Pobyt w Afryce około 3 tygodni, na Rywierze tydzień.

Cena za całość wycieczki z przejazdami kolejowymi 2 klasą i sleepingami, okrętami klasą pierwszą, całkowitem utrzymaniem i mieszkaniami w pierwszorzędnym hotelach, z wycieczkami samochodowymi i na wielbładach oraz fachowymi przewodnikami wynosi 3.900 zł od osoby.

Zapisy i informacje udziela po dzień 1 stycznia Biuro „Icar” Warszawa, Hotel Europejski. Przekazy Bank Międzynarodowy, Warszawa, rachunek „Icaru”. (34354)

R. BARCIKOWSKI S. A. POZNAŃ

O chorobach sezonowych.

Długie miesiące zimowe należą do najmniej miłych okresów z pośród pór roku. Nietylko dlatego, że życie całej przyrody zamiera, a opustoszałe lasy, sady i ogrody wywierają uczucie beznadziejności, ale i człowiek cierpi z racji złej pogody. Ostre wiatry drażnią błony śluzowe jamy nosowo-gardzielowej, często zaś szybko po sobie następujące duże wahania ciepłoty wpływają na organizm ujemnie, stwarzając podłoże, na którym w najlepsze rozwijają się choroby z przeziębienia. Rok rocznie powtarza się ta sama historia: nie dający się opanować katar, chrypka, ból przy oddychaniu, darcie w kończynach i inne jeszcze objawy poważnego przeziębienia. Cóż należy wówczas czynić? Coprawda istnieje cały arsenał leków domowych, zalecanych w tych przypadkach: herbatki, specjalne cukierki, zawijania, wcierania różnego rodzaju, lecz działanie ich jest tylko powierzchowne i nie może wywołać istotnego uwolnienia się od cierpienia. Tutaj należy sięgnąć już po leki radykalniejsze. Najszybciej pozbyć się można przeziębienia ze wszystkimi dolegliwościami towarzyszącymi, stosując dawno wypróbowaną aspirynę, zasługującą na nazwę środka ludowego, w dobrem znaczeniu tego słowa. Skuteczność jej działania znajduje wciąż nowe potwierdzenie. (19170)

Polskie Stron. Chrześc. Dem.

Zebranie Kola Male Bartodzieje odbędzie się jutro w niedzielę 16 bm. o godz. 3 popoł. w lokalu p. Szeerbartha, ulica Toruńska, Zimne Wody.

Wykład: „Co nam mówi historia Polski”.

O liczny udział członków i sympatyków prosi Zarząd.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

„HALKA”. W środę dnia 19. bm. odbędzie się ostatnia lekcja śpiewu przed Bożym Narodzeniem w lokalu p. Błocha. Wszystkich druhów zaprasza uprzejmie Zarząd.

S. M. P. „Zorza”. Lekcja śpiewu w poniedziałek, 17. bm. o godz. 7 w salce parafjalnej. Przypomina się zebranie zarządu i zastępowych obu oddziałów, które się odbędzie 18. bm. o godzinie 7.30 w salce parafjalnej.

K. S. „Brda”. Zebranie miesięczne dzisiaj, o godz. 7 w lokalu p. Rutkowskiego przy ulicy Crunwaldzkiej róg Wrocławskiej. Z powodu ważnych spraw komplet konieczny.

S. M. P. „Wiosna” przypomina druhom zebranie miesięczne w niedzielę, po niesporach. Bydg Klub Pływacki. Zebranie zarządu dziś w sobotę o godz. 6.30 w lokalu Domu Czel. O. P. N. „Gwiazda”. Zebranie miesięczne w sobotę, o godz. 7 w salce parafjalnej.

Zw. Pracowników Kupieckich. W środę, 19. bm. o godz. 8 wiecz. w hotelu Lengingga zebranie plenarne. M. in. bardzo interesujący referat.

Tow ośw. „Lech” Zebranie w poniedziałek 17. bm. o godz. 8 w salce przy pl. Piastowskim. M. in. odczyt p. Chleпка o Mezopotamji.

Tow. Rzemieśln. Polsko-Kat. Zebranie w niedzielę 16. bm. o godz. 4 w salce par. św. Trójcy. Rano o godz. 8 wspólna komunja św. w kościele św. Trójcy.

Tow. Powstańców i Wojaków „Macierz”. Członkowie, którzy zalegają ze składkami mogą je uregulować w niedzielę, 16. bm. u skarbnika, który w dniu tym urzęduje od godz. 1 w południe w Ognisku. Członkowie, którzy nie uregulują swe składki, z listy członkowskiej będą skreśleni.

K. S. „Astorja”. Jutro zawody w piłkę nożną drużyny I. b i dr. III. z O. P. N. „Naprzód”. Zbiórka III. dr. o godz. 12 w koszarach a I. b drużyny o godz. 13.30 w restauracji p. Kalinowskiego przy ul. Warszawskiej.

K. S. „Bydgoszcz”. Dziś w sobotę o godz. 8 wiecz. u p. Bielawskiego przy ul. Szczecińskiej schadzka informacyjna i omówienie zabawy karnawałowej.

Tow. Terminatorów zwiedza jutro w niedzielę, o godz. 9 po mszy św. u fary wystawę obrazów w Domu Katolickim. Zbiórka tamże.

Klub towarzyski „Amicitia”. Zebranie plenarne odbędzie się dziś, w sobotę, o godz. 8 w lokalu „Stara Bydgoszcz”, ul. Grodzka.

Sokół konny. W niedzielę dnia 16. bm. ćwiczenia lancami i konnej jazdy. Zbiórka o godz. 7.55 rano. Ważna sprawa, komplet pożądany.

Tapety Linoleum Ceraty

20636) Stryszyk, Długa 34.

Bank Polski płacił dnia 15 grudnia za:	
dolary amerykańskie	8,85 - 8,84
funtów szterlingów	43,09
franki szwajcarskie	171,09
franki francuskie	34,71
marki niemieckie	211,66
guldeny gdańskie	172,31
szylingi austriackie	125,01
liry włoskie	46,52
korony czeskie	26,92

Stan wody w Wiśle w dniu 15. bm. Zawichost 1,23, Warszawa 1,12, Plock 0,76, Toruń 0,81, Fordon 0,80, Chełmno 0,74, Grudziądz 0,93, Korzeniewo 1,27, Piekło 0,34, Tczew 0,21, Einlage 2,45, Schievenhorst 2,80.

Kino Nowości Ul. Mostowa nr. 5. — Telefon nr. 383. Pocz. o 6,45 i 8,50, w niedzielę n 8,20 i 5,10 pp.

Dziś! Wielka dawna oczekiwana premiera!

„Niewolnicy knuta” (Hrabina Daniszew)

trajala z życia rosyjskiego. Wspaniała i potężna epopeja miłości, ucisku, buntu i ujarzmienia.

W rolach głównych: Monę Maris, piękny Harry Holm i genialny Henry George, słusznie zwany drugim Janningsem. To film o którym mówi świat!

Nadprogram! Bohaterska Dorcia kom. farsa.

S. M. P. „Wolność”. Roczne walne zebranie w niedzielę, 16. bm. o godz. 2 po poł. w sali zakładowej ks. ks. misjonarzy przy ulicy Ossolińskich. Przybycie wszystkich członków konieczne. Zebranie będzie prawomocne bez względu na ilość członków.

Zwiedzajcie wystawę gwiazdkową Czytelnicy dla Kobiet. W ostatnią niedzielę, 16. bm. czekają zwiedzających liczne niespodzianki. Koncert i bufet na miejscu.

Nadzwyczajne walne zebranie Związku Fabrykantów, T. z. w Bydgoszczy. Dla dokonania wyborów 7 radców sekcji przemysłowej odbędzie się w czwartek dnia 3 stycznia 1929 r. o godz. 11-tej przedpoł. w lokalu Związku, przy Nowym Rynku 9 nadzwyczajne walne zebranie. Szczegółowe wyjaśnienia porcedury wyborczej przesłało P. T. Członkom wraz zaproszeniami.

Koncert w Strzelnicy. W środę dnia 19 grudnia br. w sali Strzelnicy przy ulicy Toruńskiej odbędzie się na rzecz budowy Kaplicy poległych w kościele garnizonowym koncert, urządzony przez młodzież tuł. Gimnazjum Klasycznego, Humanistycznego, oraz Prywatn. Seminarjum Żeńskiego, T. N. S. W. Pezątek o godz. 7-mej wieczorem.

Uprasza się Szanowne Obywatelstwo o poparcie powyższej imprezy, przez liczne przybycie na koncert.

Sensacją są niesłychanie niskie ceny gwiazdkowe w znanym, największym składzie kapeluszy damskich firmy Leon Kamnitzer przy ul. Dworcowej 92. Ogromny wybór (najnowsze modele) daje gwarancję, że każda dama znajdzie to, co jej najbardziej odpowiada. Zwracamy uwagę na to, że kapelusze wykonane są w własnej pracowni według najnowszych modeli, przez co firma daje kupującym wielkie korzyści. Patrz ogłoszenia!

Na wdowy i sieroty po funkcjonariuszach P. P. Pan Bambiński, urzędnik Kontroli Skarbowej z powodu wykrycia przez policję śledczą i wrócenia skradzionego p. B. roweru, złożył w wydziale śledczym P. P. kwotę 15 zł, którą wydział śledczy przeznaczył na pomoc dla biednych wdów i sierot po zmarłych funkcjonariuszach policji państwowej.

Ujęto 1 poszukiwanego, 1 zbiega z domu rodzicielskiego, 3 pijaków i 2 niewiasty za przekroczenie policyjno-obyczajowe.

Przechwycenie sprawcy napadu przy ul. Śniadeckich.

Wczoraj w godzinach popołudniowych policja śledcza zdołała już ująć sprawcę napadu dokonanego w dniu 13. bm. na Irenę Rosenau przy ulicy Śniadeckich 17, jest nim 19-letni Franciszek Bukowski, zamieszkały przy ulicy Koronowskiej 2b. Bukowski miał już raz zatarg z policją o dokonanie kradzieży skrzypek. Pertronek skradzioną Rosenau, znaleziono przy nim, jednak z kwoty 10 zł zdołał już stracić część pieniędzy na kino i cukierki. Znajdujące się jeszcze 5 zł w portmonetce zwrócono poszkodowanej.

Znaczyć należy, iż policja śledcza miała wiele trudności z odszukaniem sprawcy, gdyż poszkodowana, nie zapamiętała dokładnie jego wyglądu, a nawet skonfrontowana z nim, nie była w stanie stwierdzić stanowczo, czy to jest ten sam sprawca. Dzięki jednak energii i orientacji funkcjonariuszy policji identyczność sprawcy została stwierdzoną.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie Ch. Z. Z. filii pracowników komunalnych odbędzie się w sobotę 15 bm. o godz. 6 w lokalu p. Blocha (na przeciw sądu).

Walne zebranie filii Fordon odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 12 w południe w lokalu p. Krügera w Rynku.

Zebranie walne, filii rzemieślników rolnych powiatu żnińskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 12,30 w lokalu p. Rucińskiego w Żninie.

Zebranie filii transportowców i kluczników odbędzie się w niedzielę dnia 16 bm. o godz. 4 po poł. w lokalu „Ognisko” Jagiellońska 71 Na porządku obrad sprawy bardzo ważne m. i. wybór komisji gwiazdkowej. Udział wszystkich członków konieczny.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu szubińskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 16 grudnia br. o godzinie 12,30 w południe w lokalu p. Budzyńskiego w Szubinie. Na porządku obrad sprawy bardzo ważne, udział wszystkich członków konieczny.

Z Izby Przem.-Handlowej w Bydgoszczy.

Wykupno świadectw przemysłowych na rok 1929. Wielkopolska Izba Skarbowa zawiadomiła Izbę Przemysłowo-Handlową w Bydgoszczy, że wniosku jej z 10 listopada br. o otwarcie w okręgu Izby większej ilości kas pomocniczych dla ułatwienia nabywania świadectw przemysłowych, uwzględnienie nie może dla szczupłości personelu urzędniczego w urzędach skarbowych. **Z tego powodu otworzone będą kasy pomocnicze tylko w Nakle, Witkowie i Rogoźnie.**

Izba Skarbowa wyjaśnia równocześnie, że stosownie do paragrafu 42. rozporządzenia wykonawczego świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne mogą być wydawane również osobom, które wykazują się ogólnym lub szczególnym pełnomocnictwem płatnika. W tym celu związki kupieckie wydelegować mogą jednego ze swych członków po odbiór deklaracji do Urzędu Skarbowego względnie Kasy Skarbowej a

po wypełnieniu takowych przez płatników i umieszczenie na nich pełnomocnictwa Kasy Skarbowe wydadzą odpowiednią ilość świadectw przemysłowych dla zastępowanych osób. Pełnomocnicy ci na życzenie otrzymają w urzędach skarbowych wszelkie informacje.

Równocześnie Izba komunikuje, że dnia 12 bm. otrzymała telefoniczną wiadomość z Wielkopolskiej Izby Skarbowej, że tegoż dnia nadszedł z Ministerstwa Skarbu okólnik, przedłużający na rok 1929 ważność szeregu okólników, udzielających ulg co do kategorii świadectw przemysłowych. Opis tego okólnika wysłała Wielkopolska Izba Skarbowa do Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy w dniu 12 bm., a po nadejściu tegoż Izba ogłosi powyższe ulgi w prasie. **Izba zwraca jednak uwagę na nowość zawartą w okólniku, a mianowicie, że sklepy ze sprzedażą towarów luksusowych i drogerie uzyskać będą mogły III. kategorię patentu zamiast II. kategorii przy niewielkim obrocie, jednakże pod warunkiem nieprowadzenia artykułów importowanych z zagranicy.**

Konferencja panamerykańska nie chce dopuścić do wojny.

Nowy Jork, 15. 12. (Tel. wł.) Poselstwo paragwajskie w Waszyngtonie otrzymało telegram oficjalny o koncentracji wojsk boliwijskich na granicy, co wskazuje na bliskie wypowiedzenie wojny.

Amerykańska konferencja rozjemcza uchwaliła podjąć się pośrednictwa celem załagodzenia zatargu między Boliwią a Paragwajem. Także rząd kubański zaproponował poważnym państwom swoje usługi.

Boliwia i Paragwaj.

Czy i z temi pisklętami Liga Narodów nie da sobie rady?

Z Rosji Sowieckiej.

Zakaz sprzedaży choinek.

Centralne władze Komsomola wystosowały memoriał do rady komisarzy ludowych, domagający się zakazu sprzedaży choinek. Żądanie to motywowane jest rozwijaniem skłonności burżuazyjnych przez zwyczaj choinki, towarzyszący tradycyjnemu obchodowi Bożego Narodzenia.

Konfiskata 70 000 sztuk bydła.

W kozackim okręgu autonomicznym (Kazakstanie) władze dokonały masowych konfiskat bydła wśród miejscowych bajów. Ogółem konfiskacie uległo 70.000 sztuk bydła, które stanowi jedyne źródło dochodu dla miejscowej ludności. Wśród ograbionych przez władzę sowiecką rośnie wrzenie.

Niezwykłe przygotowania ludności do świąt Bożego Narodzenia.

Komsomolska „Prawda” zwraca uwagę na niezwykle przygotowania, czynione przez ludność do świąt Bożego Narodzenia, które jak konstatuje pismo, w ostatnich latach było coraz mniej uroczyste obchodzone. Obecnie daje się zaobserwować wręcz sprzeczne z tem zjawisko. Tak np. w większych mia-

stach jak w Moskwie i Charkowie w związku ze zbliżaniem się świąt Bożego Narodzenia drukarnie zapelnione są zamówieniami wydawnictw cerkiewnych oraz wszelkich druków o charakterze religijnym. „Komsomolskaja Prawda” domaga się interwencji co jest ułatwione faktem przynależności drukarni do rządu.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

P. Bol. Biel, Gniew. Wspomniane książki nabyć można w każdej większej księgarni. W Bydgoszczy księgarnia Lektora, ul. Gdańska 141 lub Idzikowskiego, Gdańska 16-17 czy w jakiegokolwiek innej.

Giełda warszawska

dnia 14 grudnia

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poz. inwest.	109,50	103,50	100,00
5-proc. poz. premj. dol.	105,00	103,00	103,75
5 proc. poz. kon.	000,00	000,00	067,00
6 proc. poz. dol.	000,00	000,00	000,00
10-proc. poz. kol.	000,00	000,00	102,50
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00	060,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	176,00	— 178,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00	— 82,00
Kijewski	00,00	— 96,00
Spies	000,00	— 215,00
Sila i Światło	000,00	— 115,00
W. T. Węgla	098,00	— 098,50
Nobel	00,00	— 24,50
Cegielski	00,00	— 45,00
Lilpop	00,00	— 40,00
Modrzejów	33,00	— 32,75
Norblin	000,00	— 205,00
Ostrowieckie Zakłady	000,00	— 093,00
Pocisk	00,00	— 06,25
Starachowice	00,00	— 35,75
Haberbusch	000,00	— 225,00

Ceduła urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 14 grudnia 1928 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	67,00	— 00,00
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	95,00	— 00,00 (za 1 dolar)
4% listy zastaw. Pozn. Ziem. kredyt.	49,50	— 00,00
5% Pożyczka premj. serja II	000,00	— 106,00
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna	110,00	— 000,00
Bank Zw. Spółek Zarobk. I em.	84,00	— 00,00
Cegielski H. I em.	44,00	— 00,00
Hartwig C. I em.	48,00	— 00,00
Herzfeld Viktorius I em.	00,00	— 53,00
Wytwórnia Chemiczna I em.	100,00	— 00,00

Tendencja: Utrzymana.

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 14. 12. 1928 roku.

placono za 100 kg. w zł.

Zyto nowe	32,50	— 33,70
Pszenica nowa	41,00	— 42,00
Jęczmień przemiałowy	32,00	— 33,00
Jęczmień browarowy	34,00	— 36,00
Owies	30,75	— 31,75
Mąka żytnia 70 proc.	46,00	— 00,00
Mąka pszenna 65proc.	53,00	— 63,33
Mąka żytnia 65 proc.	00,00	— 00,00
Otręby żytnie	24,00	— 25,00
Otręby pszenne	25,50	— 26,50
Rzepak	00,00	— 00,00
Groch polny	45,00	— 48,00
Groch Viktorja	65,00	— 70,00
Roch Folgera	59,00	— 64,00

Ceny targowe w Bydgoszczy w dniu 15. grudnia 1928 r.

Mięso: wołowina 1,20—1,70, wieprzowina 1,20—1,70, słonina 1,60—1,70, branina 1,30—1,50, cielęcina 1,00—1,50, smalec 2,00—2,40.

Nabiał: jajka 4,00—4,20, masło 3,30—3,50.

Jarzyny: marchew 15 gr, buraki 15 gr, cebula 20 gr, kapusta 20—25 gr, kapusta włoska i czerwona 30 gr, brukiew 10.

Owoce: jabłka 20—60 gr, gruszki suszone 60 gr, śliwki suszone 90 gr, orzechy włoskie 1,40—1,80, cytryny 20—30 gr.

Drób: kurczęta para) 5—6 zł, kury 4—6 zł, gęsi 1,30—1,50 funt, kaczkę 5—8 zł, indyki 9—12 zł.

Ryby: liny 2,00—3,00, szczupaki 2,00—3,00, leszcze 1,00—2,00, okonie 1,00—2,00, karpie 2,00—3,00, karasie 0,60—2,00, płotki 0,70—1,00.

Koniaki - Rummy - Araki
Whisky - Wódki - Likieru
Winkelhausem
 od lat 83 wypróbowane
 nie ustępują wyrobom
 zagranicznym

STAROGARD-POMORZE — ZAŁ. 1846

Z sali sądowej.

Powrotna kradzież.

Przed drugą izbą karną sądu okręgowego zasiadli na ławie oskarżonych — 57-letnia Ryfka Gerecht, handlarka i jej 55-letni małżonek Lajba Gerecht, szewc, wyznania mojżeszowego, zamieszkałi w Włocławku, oskarżeni o powrotną kradzież.

Ryfka i Lajba Gerecht, to para starych, rutynowanych złodziei, którzy mają za sobą bogatą przeszłość kryminalną i niejednokrotnie już karani byli za kradzież powrotną.

Przybyli oni dnia 4 listopada 1925 r. na gościnne występy do Fordonu i podczas jarmarku Ryfka Gerecht dopuściła się trzykrotnej kradzieży kieszonek u szkodę różnych osób na łączną sumę 80 zł. Następnie wspólnie ze swym małżonkiem skradła portfel z zawartością 38 zł, na szkodę pewnego wieśniaka.

Lajba odpowiadał jeszcze za udział w kradzieży swej żony, chroniąc ją przed karą.

Sąd po przeprowadzonej rozprawie zasądził Ryfkę na 6 lat ciężkiego więzienia, darowując jej z tej kary dwa lata na mocy amnestji, Lajbę zaś na 4 i pół roku ciężkiego więzienia, daro-

wując mu z powodu amnestji półtora roku. Obydwoje zasądzeni zostali na utratę praw obywatelskich przez lat 10 i na dopuszczenie nad nimi dozoru policyjnego oraz na ponoszenie kosztów postępowania karnego.

Usiłowany rabunek.

Przed tą samą izbą toczyła się rozprawa przeciw 19-letniemu N., oskarżonemu o usiłowany rabunek.

Oskarżony dnia 17 sierpnia br. wieczorem na ulicy Toruńskiej pod Łęgowem, będąc zamaskowanym, napadł na dwie siostry Elzę i Ellę Lange, które wracały do domu i schwyciwszy je z siłą za ręce, zażądał od nich wydania mu posiadanych pieniędzy. Zamierzonego celu jednak nie dokonał, ponieważ jedna z siostr Lange rozpoznała go i zawołała na niego po nazwisku, co tak spłoszyło oskarżonego, że zaniechał swego zamiaru i uciekł.

Sąd po przeprowadzonej rozprawie uwzględniając okoliczności łagodzące, sesadził go na 4 miesiące więzienia, z zawieszeniem mu tej kary na przeciąg trzech lat.

HUMOR I SATYRA.

Największa troska.

Sędzia: A więc oskarżony przyznaje że, kradnąc portfel, doznawał uczucia strachu

Złodziej: Owszem! Obawiałem się, że portfel jest pusty.

W przedziale III-ej klasy.

Dama z psem: Co się pan tak rzuca? Ja wykupiłam bilet dla mojej Psotki!

Pan: Może być — ale wątpię, by pani również zapłaciła za przejazd pcheł, które Psotka pani wypuszcza na cały wagon!

Przez kwiatek...

— Cóż to przestałeś bywać u państwa A.? Czyżby ci powiedzieli, że nie masz się starać o pannę?

— Wyraźnie mi tego nie powiedzieli, lecz dali poniekąd do poznania.

— W jaki sposób?

— Zrzucili mnie ze schodów.

Na lekcji śpiewu Tow. „Kwik”.

Dyrygent zwraca się do członków z następującymi wskazówkami:

— Uwaga, moje panie i panowie! Jeszcze raz odśpiewamy ustęp: „Chciałbym ptaszkiem być i wybudować sobie gniazdko... Państwo bierzecie ptaka zbyt wysoko, a gniazdko zbyt nisko, a w ustępie: „pod oknem mej kochanki“, okno musi być bardziej wydatne, ażeby kochanka lepiej wyjść mogła. A zatem jeszcze raz odśpiewamy to samo.

Zmarli.

Ś. p. Antonina z Stuchodolskich Abrahama-mowiczowa, znana działaczka narodowa, we Lwowie.

Ś. p. Stanisław Koszewski, burmistrz m. Kościana.

Ś. p. Marja z Łopackich Szczukowska w Tuczewie.

Ogłoszenie.

Na podstawie § 62 przepisów wykonawczych do ustawy o postępowaniu egzekucyjnym z dnia 15 listopada 1899 (Zbiór pr. prusk. strona 545) Urząd Skarb. Podatków i Oplat skarb. w Gniewie sprzedaje z publicznej licytacji następujące ruchomości za zaległe podatki państwowe i opłaty skarbowe.

Miejsce licytacji	Data mającej się odbyć licytacji godz. rozpocz.	Ruchomości wystawione na licytacji
Kursztyn zbiórka Wł. Leśniewski	dnia 19 grudnia 1928 o godz. 11-tej	4 sztuki bydła
Dzierżazno zbiórka oberża Jan Rezmer	dnia 20 grudnia 1928 o godz. 10-tej	1 maszyna do szycia
Mala Karczma zbiórka oberża W. Worm	dnia 20 grudnia 1928 o godz. 14-tej	1 kanapa pluszowa
Ostrowite zbiórka oberża Lezczkowski	dnia 21 grudnia 1928 o godz. 10-tej	1 rower, pianino
Dąbrówka zbiórka W. Kosiński	dnia 21 grudnia 1928 o godz. 12-tej	2 świnię wagi 5 ctr. 2 świnię wagi 3 1/2 ctr. 2 krowy białe czarne
Półwieś zbiórka Franc. Walter	dnia 21 grudnia 1928 godz. 14-ta	1 stopel desek
Jaźwiska zbiórka oberża Grabowski	dnia 22 grudnia 1928 godz. 10-ta	1 kanapa pluszowa 1 świnię wagi 1 ctr.
Aplinki zbiórka Jan Kasprowicz	dnia 22 grudnia 1928 godz. 12-ta	1 krowa białoczarne 1 zegar stojący
Opalenie zbiórka oberża Cieśniewski	dnia 22 grudnia 1928 godz. 14-ta	2 prosiaki (10 tygodni) 1 szafa do rzeczy 1 kanapa pluszowa
Smętowo zbiórka na majątku Smętowo	dnia 27 grudnia 1928 godz. 11.30	4 krowy białoczarne 5 świń wagi 2 ctr. 1 koń gniały
Kościelna Jania zbiórka Kitowski	dnia 27 grudnia 1928 godz. 14-ta	1 biurko, 1 krzesło
Kamionka szl. zbiórka oberża Krejowa	dnia 28 grudnia 1928 godz. 12-ta	1 szafa do rzeczy 1 zegar stojący
Łignowy szl. zbiórka na majątku p. Błażka	dnia 29 grudnia 1928 godz. 11-ta	19 jałowic

Powyższe przedmioty oddane zostaną najwięcej dającym za gotówkę.

Gniew, dnia 11 grudnia 1928.

34328 **Urząd Skarbowy Podatków i Oplat skarbowych w Gniewie.**

Sklep Gazowni Miejskiej

w Bydgoszczy, ulica Jagiellońska nr. 14, nr. telefonu 784

otwarty od godziny 8-mej do 13-tej i od godziny 15-tej do 18-tej

poleca

stosowne podarki gwiazdkowe

Lampy gazowe w wielkim wyborze,
Kuchenki oszczędnościowe najnowszej konstrukcji,
Piecyki do pieczenia mięsa, ciast, legumin,
Piece i radiatory do ogrzewania sal i pokoi,
Piece kąpielowe pojedyncze i automaty,
Palniki i świeczniki do oświetlenia gazowego,
Żelazka lekkie i krawieckie do prasowania.

34348

Zwiedzenie nie obowiązuje do kupna.

Nasza drukarnia

wykonuje szybko, czysto i starannie wszelkie prace drukarskie dla kupiectwa, banków, przemysłu, urzędów i towarzystw po cenach przystępnych.

Nowocześnie urządzona fotochemigrafja, stereotypja

Nasza introligatornia

wykonuje wszelkie prace w zakres introligatorstwa wchodzą. gustownie i terminowo po cenach niskich

Specjalność: Oprawa książek i albumów w luksus. i artystycznym wykonaniu; naklejanie map na płótno.

DRUKARNIA BYDGOSKA SP. AKC

Bydgoszcz, Poznańska 29-30 - Telefony 315, 316, 326, 1374

WYDAWNICTWO „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO”

Nazwisko to związane jest z Toruniem od setek lat.

Znakomite toruńskie pierniki

zawdzięczają swoją sławę temu oto nazwisku. Kupując toruńskie pierniki, wyraźnie należy

żądać WESEGO

Każdy pierwszorzędnny skład prowadzi wyroby 33105

WESEGO.

Dnia 13 grudnia 1928 r. o godz. 5³⁰ wieczorem zasnął w Bogu po krótkich lecz ciężkich cierpieniach nasz jedyny synek ś. p.

Ryśko Ochocki

przeżywszy lat 2 i sześć miesięcy.

O czem donoszą stroskani

Rodzice.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę dnia 16 grudnia br. o godzinie 1³⁰ po południu z domu żałoby ul. Błonia 22, na stary cmentarz katolicki. (34241)

W czwartek dnia 13. 12. 1928 r. o godz. 23 zasnęła w Bogu po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzona sakramentami św. nasza najdroższa troskliwa matka, siostra i ciotka ś. p. (19128)

z domu Hinz

Dorota Kurowska

przeżywszy lat 61.

O czem donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

Dzieci.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę dnia 16. 12. br. o godz. 2-iej po południu z domu żałoby Bartosza Głowackiego 25.

W piątek, dnia 14 grudnia, wieczorem o godz. 8.15 zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza kochana matka, siostra, teściowa i babka, ś. p.

z Zielińskich

Anna Kulasiewiczowa

przeżywszy lat 60.

W ciężkim smutku pogrążona

Rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 17 grudnia o godz. 3 po poł. z kostnicy na nowy cmentarz. (19139)

Dnia 13. XII b. r. zmarł nasz długoletni członek Towarzystwa Czeladzi

ś. p.

Jan Gordon

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 16. XII o godzinie 2-iej z kaplicy nowego cmentarza. (34341)

Zarząd Tow. Czeladzi Rzem.

Masło

mleczarskie wszelkich gatunków do sprzedaży w kraju i eksportu przy najlepszym obliczeniu w przeciągu 8—12 dni przyjmuje Towarzystwo Mleczarsko-Budowlane, Bydgoszcz, Dworcowa 49. 31971

Kanarki

na sprzedaż, ul. Nowodworska 11, I prr. prawo. 34390

Obiady

Smaczne z trzech dań 1 zł, śniadania 6) gr. kolacje 1 zł, kuchnia wyśmienita. Restauracja Hotelu Rios. 22176

Chorzy na cukrzyce otrzymają bezpłatnie pouczającą broszurę nr. 10. (34115)

Dr. Gebhard & Sp., Gdańsk.

Falszywa uległość.

Z kół robotniczych piszą nam:

Spółczeństwo nasze grzeszy poważnym brakiem dumy narodowej. Można to zaobserwować wszędzie, gdzie spotyka się ono z elementem niemieckim. Gdy w jakimkolwiek kole, na ulicy czy przy warsztacie pracy znajdzie się jeden tylko Niemiec, całe towarzystwo rozmawia po niemiecku, tak jakby się wstydziło swego pięknego polskiego języka. Ustępliwość to zupełnie fałszywa, budzi bowiem w Niemcu, rozmawiającym bez przeszkody z Polakami po niemiecku i widzącym, że Polak mu ustępuje, poczucie wyższości kulturalnej i zarozumiałość. Niemiec taki nigdy nie będzie skłonny uczyć się po polsku, bo i na co, skoro Polacy w zbyt daleko posuniętej lojalności rozmawiają z nim w języku niemieckim.

Takie postępowanie nie leży bynajmniej w interesie państwowym. Dobro państwa wymaga przeciwnie, aby każdy obywatel, a szczególnie Niemiec, napychany przez prasę hakatystyczną wiadomościami, fałszującymi rzeczywistość polską, znalazł język polski i mógł sobie na podstawie wiadomości polskich i rozmów z Polakami wyrobić własny sąd o stosunkach w państwie naszym.

Gdy hakatystyczna prasa temu przeciwdziała, naszym obowiązkiem jest zmusić Niemców, mieszkających w Polsce, do nauki języka naszego, odzywając się do nich przy pracy czy poza pracą tylko po polsku.

Drugą fałszywą ustępliwością i chorobliwą wprost słabością widzimy w niektórych fabrykach polskich. Przyjmuje się do pracy Niemców, chociaż nie brak bezrobotnych Polaków o tej samej kwalifikacji zawodowej i moralnej.

Powinniśmy pamiętać, że bliższa ciąża kosztowała niż kamizelka. Nie odmawiamy Niemcom prawa do pracy i życia. Ale skoro Niemcy w Rzeszy przy rozszerzeniu się bezrobocia, Polaków bez litości wyrzucają z pracy i odstawiają ich nieraz w 24 godzinach do granicy, mamy i my prawo dać przy obsadzeniu warsztatów pracy pierwszeństwo swoim rodakom. Dziś jest często inaczej. Polak, który walczył z orężem w rękę o wolność, jest bezrobotny i patrzeć musi na to, że przy jego warsztacie pracy panoszą się Niemiec, który z hakatystycznych swoich poglądów bynajmniej nie robi tajemnicy.

Ten stan rzeczy zawdzięcza się szczególnie temu, że w różnych fabrykach naszych główną rolę odgrywają jeszcze majstrowie niemieccy, forsujący naturalnie tylko swoich. Często dzieje się to — jak jesteśmy przekonani, znając patriotyzm danych osób — bez wiedzy kierownika fabryki.

Panowie dyrektorowie zechcą wobec tego wejść w wewnętrzną gospodarkę swych fabryk i zbadać, czy na stanowisko majstra, na które powołano Niemca, nie nadawał się rzemieślnik-Polak, czy na „montarkę” nie wysyła się Niemców, gdy w fabryce jest dostateczna ilość odpowiednio uzdolnionych Polaków.

Nie mówimy o tem bez podstawy. Jeżeli nie wymieniamy nazw firm, to dlatego jedynie, że — jak pisaliśmy wyżej — wiaryzmy, że praktyka niektórych niemieckich wermistrzów i majstrów jest dyrektorem danych firm nieznaną.

Skoro już mówimy o fałszywej ustępliwości, niechaj nam wolno będzie zwrócić uwagę na wzmogoną agitację najrozmaitszych sekt antykatolickich, szczególnie po fabrykach. Sekciarze już tak się rozuchwalili, że podczas pracy i w czasie przerw bezczelnie szydzą z urzędów Kościoła Katolickiego i duchowieństwa i uprawiają bezkarnie swoją deprawującą duszę i charakter agitację. Dobrze by było, gdyby pracodawcy, w myśl zasad Kościoła, odpowiedzialni nie tylko za zdrowie fizyczne, ale i moralne swych pracowników, niechoj tej robocie sekciarskich agitatorów, naigrawających się po fabrykach z najświętszych uczuć katolickiego robotnika, przez odpowiednie zarządzenia położyli kres.

Polak-Katolik.

Do pięknych serji telegramów T. C. L. przybywają obecnie trzy nowe, a mianowicie: „Jubileuszowe”, „Kapłańskie” i „Do Komunji Świętej”. Nowe telegramsy wykonane niezwykle artystycznie na eleganckim papierze, są naprawdę miłym nabytkiem i spodziewać się należy, że zainteresowane osoby tak ze względu na to, jak i na zasłużoną instytucję Tow. Czyt. Lud., która te telegramsy wydała nie zapomną ich nabyć. Sekretariat T. C. L. — Grudziądz, ul. Lipowa 28.

W walce o zdrowe nerwy i zdolność do pracy?

W jaki sposób pozbedę się nerwowości?

Smutne to pytanie, jak ciężkie westchnienie wyrwa się z piersi tysięcy i tysięcy ludzi. Istotnie choroby nerwowe stanowią najpowszechniejsze formę cierpienia kulturalnej ludzkości. Słabość i podrażnienie nerwów występują coraz to częściej, a walka o byt i mienie staje się coraz trudniejsza i cięższa. Objawy chorób nerwowych są najroznorodniejsze. Zwądy ból głowy, zarówno jak okropny ból części głowy i całej czaszki, osłabienie pamięci, trudność myślenia, drażliwość, osłabienie woli, zniechęcenie, przykre myśli, zawroty, niezdolność do pracy umysłowej i fizycznej, męki bezsenności, mizantropja, strach przed wszystkim, przed postanowieniem w najdrobniejszej sprawie codziennego życia, niemożność chodzenia, siedzenia itp. Te uczucia strachu bywają wprost okropne. Nie mogą znaleźć punktu oparcia. „Myśli moje płacą się bezładnie”. Oto jak się skarży wielu ludzi. Skłonność do zamyslenia się, zaniedbywania obowiązków, niepewność mowy, brak szybkości w pisaniu, drżenie członków, dolegliwość żołądka, kiszki i narządów trawiennych, zaparcie, kłócie i darcie w członkach, wadliwe krążenie krwi, uderzenia krwi do głowy, chroniczne zimne nogi, bicie serca, duszność, brak tchu, nerwowa gorączka i dreszcze, czerwienienie, blednięcie itp.

Czy można zaradzić?

Jeśli się chce zapobiedz słabości nerwów wraz ze wszystkimi, towarzyszącymi jej objawami chorobowymi, to trzeba w pierwszym rzędzie wzmożnić wolę. Brak energii i woli u ludzi nerwowych stanowi główną przyczynę ich niepowodzeń życiowych.

Otwórzmy oczy

Ciągle widzimy wkoło nas egzystencje, które zmarniały tylko dlatego, że bezwładnie poddały się smutnemu losowi. Słaby i chwiejny charakter jest jak chorągiewka na dachu, zdany na łaskę i niełaskę każdego powiewu. Chorym nerwowo zaleca się najroznorodniejsze środki i trzeba przyznać, że wiele z nich raczej szkodzi, niż pomaga. A jednak istnieją drogi, prowadzące do zdrowia.

Nie bądźcie niewdzięczni

Względem natury, która częstokroć kretami drogami, bo ręką uczonego chemika, podaje środki, które rzeczywiście są godne uwagi, bo wzmacniają i leczą. Taką łaską natury jest

Prawdziwy Kola Lecithin

który odświeża, zwiększa zdolność do pracy i siłę do życia, jest najlepszym pożywieniem dla nerwów i mózgu, polepsza skład krwi, odmładza, wraca radość życia, poczucie młodości z jej zdrowiem i energią, które zapewniają powodzenie i szczęście, KOLA LECITHIN chroni nerwy przed wycieńczeniem i daje odporność we wszelkich przeciwnościach życiowych. KOLA LECITHIN wprowadza do organizmu w najczystszej formie to, co stanowi podstawę substancji tworzącej komórki i nerwy ciała ludzkiego.

Wielu Lekarzy,

a między nimi najwybitniejsi badacze i profesorzy uniwersytetu, zalecają KOLA LECITHIN, jako znakomity środek. **Żądajcie darmo próby,**

oraz interesującej i pouczającej broszurki o nerwach. Wysyłamy ją natychmiast, franko bez cła i zupełnie darmo. Przeczytajcie ją. Przekonacie się, że przed każdą poważną chorobą występuje, jako objaw wstępny, osłabienie sprawności ciała. KOLA LECITHIN podnosi sprawność ciała. Przekonacie się, że można rzeczywiście przedłużyć życie, uniknąć choroby, wyleczyć cierpiących, wzmożnić słabych, upewnić chwiejnych, a nieszczęśliwym zwrócić szczęście i spokój.

Trzeba tylko chcieć

Rozpoznanie niebezpieczeństwa tylko wtedy działa uspokajająco na umysł, jeśli jednocześnie wskazuje mu się drogi, które pozwalają z niebezpieczeństwa tego wyjść obronną ręką.

ERNST PASTERNAK

BERLIN, S. O.

Michaelkirchplatz Nr. 13. Oddział 303.

(34196)

Wzciąć!

Zachować!

Wezwwanie Anny Csillag do wszystkich!

Z okazji 50-letniego jubileuszu mojego przedsiębiorstwa, powołałam do życia organizację, której celem jest skuteczna walka z niezliczonymi chorobami włosów, które rozmnożyły się w społeczeństwie, a które wśród większości przechodzą całkiem niespostrzeżenie, ponieważ nie wywołują żadnych bólów.

Moja wieloletnia praktyka w dziedzinie pielęgnacji włosów zapoznała mnie z tysiącami przypadków, u których skutkiem nieświadomości danych osób, już w wieku dziecięcym, przez zamieranie korzeni — włosy całkowicie zaginęły, a przez to jakiegokolwiek zabiegów celem ich odzyskania były beznadziejne. Te przypadki, które należy tłumaczyć jedynie i wyłącznie zupełną nieświadomością danych osób, że choroba wogóle istnieje, nagromadziły się w ostatnich latach w ten sposób, że naszemu pokoleniu grozi niebezpieczeństwo całkowitej utraty tej wspaniałej ozdoby, jaką stanowią włosy.

Z tego powodu uciekałam się do bezwarunkowo koniecznego środka zapobiegawczego, a mianowicie **zupełnie bezpłatnego dla wszystkich badania włosów** i spodziewam się, że w Waszym własnym interesie poprzeczcie mnie w tem gorliwie. Wszystko co macie uczynić, to wypełnić sumiennie zamieszczony poniżej kwestionariusz i zaraz przysłać go do mnie.

Badanie włosów jest całkiem bezpłatnie — nie wahajcie się więc ani nie mówcie przypadkiem, że nie potrzebujecie tego.

Każdy musi się upewnić o stanie zdrowia swoich włosów i skóry głowy, zanim będzie zapóźno. Z chwilą gdy na moją prośbę wypełnicie starannie kwestionariusz, tem samym już dokonacie znacznego kroku naprzód w interesie zdrowia społecznego.

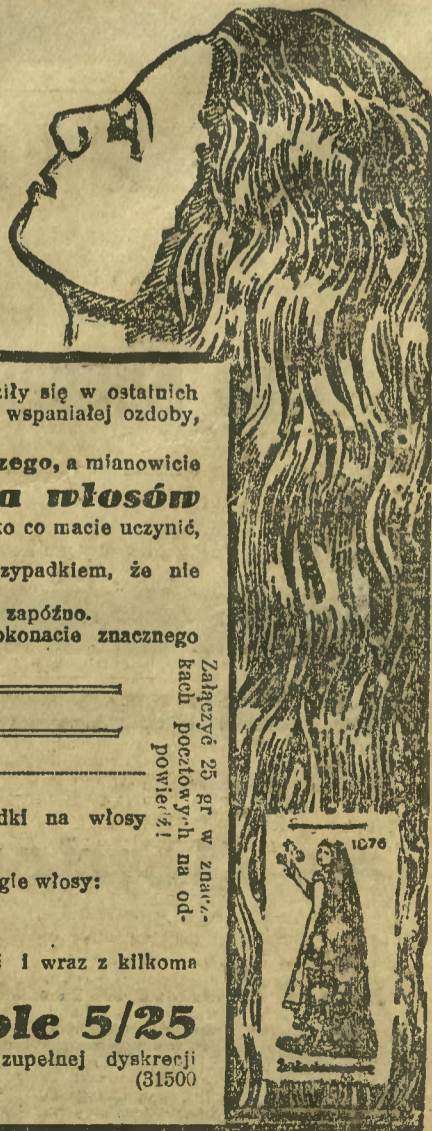
Tu odciąć! Proszę pisać wyraźnie!

Nazwisko: _____ Adres: _____
 Wiek _____
 Czy cierpi pan(i) na wypadanie włosów: _____
 Czy ma pan(i) łupież? _____
 Czy włos pana(i) jest suchy czy tłusty? _____
 Czy skóra głowy jest wrażliwa? _____
 Czy w ostatnim czasie przebył pan(i) jaką chorobą? _____
 Jeżeli tak — jakiej? _____
 Czem pielęgnuje pan(i) włosy? _____
 Czy próbował(a) pan(i) już jakiegoś środka na włosy bezkutecznie? _____
 Jeżeli tak — jakiego? _____
 Czy ma pani fryzurę chłopięcą czy też długie włosy? _____
 Czy włosy pani są rzadkie albo gęste? _____
 Czy cierpi pan(i) bóle głowy? _____

Ten odcinek z wszystkimi pytaniami dokładnie w wszystkich punktach wypełnić i wraz z kilkoma w ostatnich czasach wyczesanymi włosami wysłać na adres:

Anna Csillag - Kraków - Wielopole 5/25

w celu bezpłatnego zbadania, przyczem pod gwarancją zobowiązuję się do zachowania zupełnej dyskrecji w każdym wypadku, jak również do tego, że pismo to archiwów moich nie opuści. (31500)

Załączyć 25 gr w znaczkach pocztowych na od-powiedź!

1076

Gramofony-Pianina

własnej wytwórni

fabr. A. Fibiger

Płyty nagrania gwiazdkowe - bogaty repertuar

Ceny bezkonkurencyjne — Dogodne warunki spłaty (34227)

„MUSICA” Dworcowa 90 (przy ul. Gamma)

NA GWIAZDKĘ

NA GWIAZDKĘ

Tanio!

Tanio!

Radio aparaty NOWOŚĆ

4 lamp. posiada wszystkie zalety najlepszego odbiornika jest selektywny czysty, głośny i łatwy — w obsłudze tylko u specjalisty fachowca — 30881

Inż. M. BROKARZEWICZ, Bydgoszcz, Toruńska 181, telefon 1450.

Odbiorniki od najmniejszych do największych. Dogodne warunki spłaty.

Na Gwiazdkę!

Meble klubowe

Meble drobne

Dywany

Dekoracje

Materiały meblowe

Otto Pfefferkorn

Artystyczna wystawa urządzeń mieszkaniowych

Telefon 331 i 432 Bydgoszcz ul. Dworcowa 94.

3 3650

Baczność! (32915)

Bank Ludowy

E. G. m. unbeschraenker Haftpflicht Gdańsk, Jopengasse 47

Założony 1901. Telefony 21824 i 24786. Kont. czek. Gdańsk 943, P. K. O. Poznań 207 101

Od wkładów (depozytów) w złotych, dolarach i guldenach płaci do 10 proc. stosownie do umowy wypowiedzenia.

Wydaje skarbonki oszczędnościowe. — Zamiana złotych polskich po najwyższym kursie. — Złatwia wszelkie transakcje wchodzące w zakres bankowości.

W gdańskich bankach

z siedzibą w Gdyni

Zarząd Fabryki Wag i Wyr. Metalowych dawn. Juliusz Sperling Sp. Akc. w Bydgoszczy

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

Nadzwyczaj. Walne Zebranie

PP. Akcjonariuszów odbędzie się w siedzibie Spółki przy ul. Mazowieckiej 29 w dniu 28 grudnia br. o godzinie 12-tej z następującym porządkiem dziennym

Zatwierdzenie przez Walne Zebranie przerachowanego bilansu brutto na dzień 1-go lipca 1928 r. stosownie do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 Dz. U. R. P. nr. 88 poz. 352. (34366)

Butelki

monopolowe pojemności 1, litra kupuje w każdej ilości. Partje od 100 sztuk w zwyż odbieram furmanką. (34279)

Kriesa, Bydgoszcz, Nowy Rynek nr. 9. Telefon 407.

Kupujemy po cenach najwyższych (34261)

syfichórze kuny oraz skóry zajęcze i królicze.

Bram i Czarny Bydgoszcz ul. Kujawska nr. 7 telefon 342.

Przyjdź osobiście

albo nadesłaj charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby. Zakomunikuj imię, rok i miesiąc urodzenia, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności i przeznaczenia. Odpowiedzi na szczerze zadane pytania, jak również horoskop słynnego medjum M. le Evginy — bezinteresownie. — Lecz za pokrycie kosztów ogłoszeń, wydatków pocztowych i kancelaryjnych dołączyć zł 2, (można w znaczkach pocztowych). Osobiście przyjmuje: 12-7. Protokoły, odczyty, p.dzi kowania na wybitniejszych osobach stolicy. Warszawa, Psycho-Gratolog Szyller - Szkolnik, Redakcja „Swit”, Nowowiejska 32, m. 6. (34194)

Zawiadomienie.

Szanownej publiczności miasta Koronowa i okolicy podaje do łaskawej wiadomości, iż nabyłem drogą kupna

Drogerję pod Krzyżem w Koronowie, ulica Kościuszki nr. 5.

Mojem usilnem staraniem będzie Szanowną Klientelę obsłużyć jaknajrzetelniej i proszę uprzejmie o łaskawę pomoc mego przedsiębiorstwa.

Z poważaniem

Władysław Kroczkowski.

34226

Najlepszy wybór pierwszorzędných pianin

po cenach przystępnych

poleca największa fabryka pianin

(29168)

B. SOMMERFELD

Telefon nr 883 i 458 BYDGOSZCZ ul. Śniadeckich 56.

Roczna produkcja do 1500 pianin

Składnica dobrych zagranicznych fabrykatów

Dogodne warunki spłaty.

Długoletnia gwarancja.

Rok zał. 1905.

Rzetelna, fachowa obsługa.

Rok zał. 1905.

BEZPŁATNIE

DZIEŁA DOSTOJEWSKIEGO

Bezustannie dochodzą nas niezliczone żądania do naszych Czytelników, którzy chcą abyśmy kontynuowali wydawanie dzieł klasycznych i wydawali najcenniejsze utwory tego wielkiego Rosjanina.

Teodor Dostojewski jest ojcem współczesnej powieści rosyjskiej, najznakomitszym pisarzem rosyjskim i jednym z najlepszych autorów świata.

Istnieje nietylko bardzo dużo dzieł i studjów o Dostojewskim, ale także znajdujemy we wszystkich językach mnóstwo wydań tego znakomitego pisarza.

Cheąc zareklamować to nowe wydanie, zawierające około 4.500 stron druku w 24 częściach, chcemy każdemu Czytelnikowi niniejszego pisma dać możność otrzymania bezpłatnie niżej wymienionych dzieł. W tym celu należy tylko wypełnić załączony kupon i przesłać go w przeciągu dni 10 naszemu wydawnictwu.

Dzieła wyjdą w nowych świątecznych, pod względem językowym przekładach wybitnych znawców rosyjskiej literatury i będą ilustrowane przez znanego polskiego artystę.

Książki będą wysyłane w kolejności nadchodzących zgłoszeń. Za opakowanie i koszty odcisków żądamy gr. 60 za tom. Nasze wydanie obejmuje następujące dzieła: (34210)

„Wina i kara“ — „Idjota“ — „Bracia Karamazowie“ — „Wspomnienia z martwego domu“ — „Skrzydzeni i poniżeni“ — „Gracze“ i t. d.

BIBLIOTEKA RODZINNA

WARSZAWA, Mazowiecka 12.

Prosimy nie załączać pieniędzy względnie znaczków pocztowych.

KUPON 100, ten prosimy wypełnić i przesłać pod niżej wskazany adres.

BIBLIOTEKA RODZINNA

WARSZAWA, Mazowiecka 12.

Podpisany życzy sobie otrzym. bezpłatnie dzieła Dostojewskiego.

Nazwisko Ulica

Zawód Poczta

Ogłaszajcie się w „Dzienniku Bydgoskim“!

Zabawki!

Całkowita wyprzedaż z powodu likwidacji

do dnia 24 grudnia 1928 r. 32890

Wielki wybór. Ceny do minimum niższe.

Kazimierz Dux

ul. Gdańska 149

Samochody

Nowości na rok 1929

Patentowane resorowanie

(ruchome osie)

Typ 17 - 9/40 KM. 6-cyl.

Typ 30 - 6/24 KM. 4-cyl.

Typ 12 - 4/14 KM. 2-cyl.

wytworne, modne i ekonomiczne

„Tatra-Auto”

Sp. z o. o.

Skład fabryczny:

Poznań - ulica Kantaka nr. 7.

Telefon nr. 40-24.

32176

**Proszę, proszę,
Podarki
Gwiazdkowe
tylko z firmy
J. Pilaczyński i Ska**

Bydgoszcz
Gdańska 163

która ma najlepiej sortowane
działy

BIELIZNY
damskiej, pończoch, trykotów i chusteczek do nosa

BIELIZNY
pościelowej, pierzyn i poduszek

32702)

NORA OGÓLNA OPINIA PUBLICZNA **NORA**
zgodnie ustaliła, że

KĄŻDY SZANUJĄCY SIĘ RADIOAMATOR
używa tylko głośników i słuchawek

NORA NORA NORA

Najstosowniejszym prezentem

NA GWIAZDKĘ - NORA

Zadysprzet „Nora” do nabycia w Bydgoszczy:

w „Palatinie”, Długa 37	Ampere, Mickiewicza 4
Inż. M. Brukarzewicz, Toruńska 181	B. Jączkowski, Gdańska 16
Inż. R. i T. Jankowscy Sniadeckich 2	K. Rajczyk, Sienkiewicza
Inż. W. Buchholz, Gdańska 150	R. Bejman, Dworcowa 18 „Radjofonja” ul. Bernardyńska

W Toruniu:

Inżynier K. Pudelewicz, Szeroka 2
„Promień”, ulica Mickiewicza
„Elektra”, ulica Chełmińska nr 4
Pom. Centrala Radiotechn., ulica Król. Jadwigi

W Grudziądzu:

A. Kunisch, ulica Toruńska 4
Chełmno: Składnica Elektr. Miejsk., M. Kurecki.
Brodnica: J. Walczak, Przykop 10. (34275)

**TYLKO „NORA”
ZAWSZE „NORA”
WSZĘDZIE „NORA”**

**Rabat
gwiazdkowy
10%
i 5%**

BIELIZNY
stołowej, ręczników i ścierek

KOŁDER
watowanych i puchowych

Kompletnych wypraw
ślubnych i nieniolących

Materiałów
bieliznianych.

Piegi
plamy, wyrzuty usuwa krem **Benegina**
znany i wypróbowany
śródek do odświeżania
i wydelikacenia cery.
Benegina mydło prze-
tłuszczone,
jako konieczny dodatek
do kremu tejeż nazwy
usuwa piegi i plamy
na twarzy i na ciele.
Cena kremu 2, zł,
mydło 1,50 zł (10885)
Mag. Jan Stenzel, aptek
Główny skład i wytwórnia
Apteka pod Łabędziem
Grudziądz, Rynek 20.

**„ORIANDA”
J. STAWIŃSKI**

BYDGOSZCZ KOŚCIUSZKI 13
TEL. 893

**Hurtownia
emalji**

Praktyczne podarki na gwiazdkę

- Koszule damskie 1.80 zł
- Koszule damskie lepsze . 2.70, 2.40 „
- Koszule męskie wierzchnie . . 7.50 „
- Koszule męskie lepsze 13.50, 10.50 „
- Koszule męskie najlep. 24.00, 18.00 „

Pończochy — Skarpety 34326
Krawaty — Rękawiczki

w wielkim wyborze po cenach najniższych
Jedwabie des. na bluski i suknie mtr. 4.50 „
Eolieny w różn. kolorach 7.50 „
Materiały na suknie we wszystkich
kolorach czysta wełna od 6.50 „

Siuchniński i Stobiecki
Bydgoszcz, Stary Rynek 3.

Na gwiazdkę

polecam Szan. Klientelli
podarki dla dzieci i dorosłych
w formie zabawek i gier w naj-
większym wyborze i po cenach
bardzo konkurencyjnych, oraz po-
darki w formie zajmujących ksią-
żek do czytania jak i artykułów
piśmiennych i szk. lnych.
Polecam również swój wielki wybór w ozdoba-
ch choinkowych jak: kule, czubki, lamet i.t.d
oraz w kartach świątecznych.
Stanisław Jankowski, Bydgoszcz
ulica Długa 1, Telefon 14-34 (34278)

Większa fabryka paszy sasilającej
poszukuje do odwiedzania rolników w każdej
miejscowości

zdoln. zastępców

przy wysokim zarobku. Zechcą zgłosić się
tylko panowie przyzwyczajeni i chętni do
pracy, władający obu językami.
Oferty pod „Pazza” do filji Dzienn. Bydg.
Dworcowa 2. (34284)

Kalosze śniegowce

przyjmuje się
do zelowania i reperacji
E. GUHL i Ska
Długa 45, tel 1034. (28250)

Obuwie i skóry

poleca najtaniej
Konieczny
ul. Śniadeckich 46.
31955

Bardzo korzystnie do
kupienia 34138

samochód

kryto - ciężarowy marki
Chevrolet, typ 1928, 3500
km., 1 1/2 - 2 tonn, tak jak
nowy, wprost od właściciela.
Spieszne oferty u-
prasza się pod „404” do
Dz. Bydg.

Skóry surowe

kuny, tchórze, lisów,
wydry, zajęcze, króli-
cze i włosie końskie
kupuje 32976

**Handel skór
P. Voigt,
Bydgoszcz**
Bernardyńska 10
Tel. 1441 i 1558.

Rzetelny i zaufania
godny 34271

woźny

znajdzie stałą posadę we
Fabryce sygnalów
kolejowych
C. Fiebrandt i Ska.,
Sp. z o. o.
Bydgoszcz 4.

Morderstwo

popelnia każdy na sobie i swych dzieciach, zanied-
bując po zatknięciu grypy, kaszlu, kataru. Na wstępie
zwalczajcie cierpienie — używając tylko cukierki
pie słowe — aptekarza W. Paździerskiego „PECTUS”
Miodo-słodo-słazowe, „TOMSONA” Eucalypto-mentol.
Sprzedaż w aptekach i drogerjach. (34274)

Nafte

w najlepszym gatunku w
cenie groszy .55 za litr
oddaje (32489)

Jan Kapczyński,
Toruń,
ul. Szczytna 13
i Szeroka 13

dalej polecam po cenach
zniżonych

mydło proszki szczotki świece sody

wszelkie artykuły do do-
mowego użytku.

Kursy samochołowe
Z. Kochańskiego
w Bydgoszczy
3 Maja 14a, tel. 1185.
szkołą szoferów
zawodowych oraz amatorów.
Patent. podwójna kierow-
nica przyspiesza naukę
jazdy.
Prospekty wysyła się
na życzenie.
Zapisy przyjmuje się
26263 codziennie.

Pierze

darte mieszane f. 2,70 zł
darte gęste . . f. 5,80 zł
podskubane . f. 6,50 zł
koidry watowane 19,50 zł
Inlety, Materjały białe-
pliane. (23407)

Małkowski,
Wełniany Rynek nr. 14.

Obuwie

**meskie, damskie
i dziecięce**

polecam w wielkim wy-
borze na gwiazdkę po
przystępnych cenach

Skład obuwia
A. CAFFT
Bydgoszcz (33595)
ul. Śniadeckich nr. 24.

Sniegowce kalosze

przyjmuje do reperacji
Łazowski
ul. Poznańska nr. 32
Śniadeckich nr. 39.

NA GWIAZDKE!

OBUWIE

damskie, męskie i dziecięce

po cenach niższych

SNIEGOWCE I KAŁOSZE

poleca

(33999)

Władysław Gonczorzewicz

Telefon 1465 ul. Gdańska 159 Telefon 1465

Przejąłem praktykę dentystyczną od pani
D. Mosler (30257)

Lekarz dentysta **M. Szpilman**
Gdańska 147. Gdańska 147.
Nowoczesna technika dentystyczna.

PRZECIW ODMROZENIU

Normalny rozwój dziecka
jest zapewniony, gdy się je od urodzenia
pielegnuje (34200)

**pudrem i mydłem
BEBE SZOFMANA**

Przyjazd do Warszawy zbyteczny

Załatwiamy zlecenia i informujemy o sprawach
we wszystkich instytucjach państwowych, handlowo-
przemysłowych i finansowych. — Porady prawne i re-
klamacje podatkowe. — Informacje handlowe, windykacja
należności, pożyczki hipoteczne, sprzedaż i kupno nie-
ruhomości. — Posiadamy korespondentów we wszyst-
kich miastach Polski. 33625

Two „AJENCJA STOLECZNA” - Warszawa
pl. Melaohowskiego 2, telef. 27-91 i 185-05. Telegramy: „Inhadom”.

Żelazne kuchenki na wzór west'ański

do gotowania, pieczenia, susze-
nia i **ogrzewania**
w różnych wielkościach aż do
kuchni hotel.

Przenośne **piece kaflowe**
uznane wszechstronnie jako zna-
komite grzejniki!

doskonała konstrukcja!
Wielki wybór! Wielki wybór!
Oskar Schöpfer
warszt. bud. pieców i kuchen.
Bydgoszcz, Zduny 5.
22681

Telefon nr. 2003.

Żelazo, blachę, gwoździe,

osie i buksy do wozów
odkładnie, lemieszce
podkowy
śruby i nity (23397)

poleca po przystępnych cenach

Fa. JULJ. MUSOLFF

Tow. z ogr. poręką
ul. Gdańska 6 BYDGOSZCZ Tel. 26 i 1650

Radioodbiorniki od 1 do 9

własnego i zagran. wyrobu - z gwarancją selektywności i czystego odbioru
GŁOSNIKI i wszelkie przybory do budowy
Wielki wybór nowości — Solidne ceny

St. Zakaszewski Centrala Optyczna
Bydgoszcz, ul. Gdańska 7. Tel. 1099.
30569

Browar Pomorski

Józefa Chronowskiego

Podgórz - Toruń

poleca

swe znakomite piwa pod nazwą

„SMIETANKA POMORSKA” i KOZŁAK (Bok)

do nabycia w rozlewniach:

- A. Nowaka**, ulica Wileńska nr. 5
- Ł. Niedzielskiego**, Sienkiewicza 6
- St. Budziaka**, ulica Jezuitka nr. 2
- A. Sasiewicza**, ulica Matejki nr. 4

33611

Czytajcie Dziennik Bydgoski

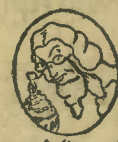
BOLESŁAW LASZ

ul. Dworcowa 67, telefon 12-58

poleca

dziennie świeże wyroby mięsne.

W każdy wtorek i sobotę świeże kaszanki i ser dołki.
Przyjmuję dostawy dla wojska, kasyn oficersk.
spółdzielni i przedsiębiorstw gastronomicznych. (33356)

Podarki gwiazdkowe

Antyki:

meble, przedmioty artystyczne,
prawdziwe dywany wschodnie.

„Altkunst”

Dom antyków (34193)

Gdańsk, Langgasse nr. 51
drugi interes Zenghauspassage.

„PETOW” Polskie Towarzystwo Węglowe z o. p.
Bydgoszcz, ul. Krasynskiego 14 parter. — Tel. 321.

dostarcza **Węgiel i Koks** górnośląski
wagonowo I-iej jakości

dla przemysłu, rolnictwa i opalu domowego
z reprezentowanych Polskich Kopalń Skarbowych
Król, Bielszowice i Knurów

Dostarczamy detalicznie: węgiel, koks i drzewo
w każdej ilości z dostawą w dom (8552
ze składnicy: **Raławicka 14, tel. 378**

BILANS

per 1-go lipca 1928 roku.

AKTYWA	Wyszczególnienie	PASYWA
	Udziały członków	28.032.09
	Fundusz zasobowy	6.684.40
	Rezerwa specjalna	4.147.45
	Delcredere	7.000.—
3 823.48	Kasa	
5.320.92	Banki	46.077.61
1.340.—	Akcje i papiery wartościowe	
595.634.91	Rach. weksli klientów	
	Redyskont weksli	595.634.91
	Akcepty własne	44.900.—
53.094.78	Rach. bieżący „Kupcy”	49 374.11
135.723.40	Rach. bieżący „Rolnicy”	47.909.92
45.768.45	Towary własne	
16 129.—	Nieruchomości	
16.624.81	Rach. worków	
45.463.06	Rach. utensylii	
	Rach. hipoteki	744.08
	Długotermirowa pożyczka	72.953.61
	Rach. zysków i strat	52.04
	Do dyspozycji Walnego Zebrania	15.417.59
918.927.81		918 927.81

Skład członków:

Stan d. 1. 7. 27. 218 członków z 261 udziałami
Wstąpiło w roku 1927/28 89 „ „ 91 „ „
razem 307 członków z 352 udziałami
Wystąpiło w ciągu roku 11 „ „ 11 „ „
Przech. nar. 1923/29 razem 293 członków z 341 udziałami
Ogólna kwota odpowiedzialności wynosi 511 500.— zł.

„Rolnik w Bydgoszczy”

Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z odp. ograniczoną

Zarząd:

Stanisław Strzelecki. Czesław Wystański.
Tadeusz Rączkowski. (34222)

Bank M. Stadthagen Tow. Akc. Bydgoszcz.

Załatwiamy wszelkie czynności bankowe. Wynajmujemy pancerne schowki.

Przyjmujemy wkłady oszczędnościowe, złotowe, walutowe na korzystnych warunkach.

Kasy czynne od godziny 8.30 do 1.30.

(2887)

NA GWIAZDKĘ!

**PORTRETY
FOTOGRAFJE**
**T. PIECHOCKI
FOTOGRAF**
SŁOWACKIEGO RÓG
GDAN/KIEJ 143.

Kupujcie 33571
ZABAWKI
i różne podarki gwiazdkowe jak:
torebki damskie, teki, parasolki itp.
w firmie
J. SZAROWSKI
Dworcowa 10. Telefon nr. 1143.
UWAGA! Bez podwyższenia ceny każdy kupujący otrzyma przy zakupie 10% rabatu i podarek.

Polecam na Gwiazdkę

w wielkim wyborze sztuczne jak i świeże kwiaty, koszyki kwiatowe, bukiety i kwiaty doniczkowe po znanych niskich cenach.

H. WETZKEROWA, BYDGOSZCZ
kwaciarnia 34257
ulica Długa nr. 41, telefon nr. 1013.

Zegarki — zegary — budziki — biżuterja.
Specjalność: 31605
obrączki ślubne.
STEFAN KNYCIŃSKI
Bydgoszcz, St. Rynek 21
Fachowa obsługa. — Ceny konkurencyjne

Wielki wybór! Ceny niskie!
Na nadchodzącą gwiazdkę
polecam w wielkim wyborze po cenach najniższych cukierki, cze koładki, bombonierki, marcepany, biszkopty, pierniki, gwiazdory, w najroz. wielkość.
Skład cukierków i czekolady
„Carmel”
Bydgoszcz, ul. Dworcowa 65.
Ceny niskie! 33046 Wielki wybór!

Piękny Serwis porcelanowy
Najlepszy podarek gwiazdkowy
H. Dymkowski
Bydgoszcz
Gdańska 2. Tel. 1037

Etazerki

do nuf
poleca tanio w wielkim wyborze (31554)

B. Sommerfeld
fabryka pianin
Bydgoszcz
ulica Sniadeckich 56.

Zabawki

wszelkiego rodzaju
lalki nietluczące
korpusy do lalek
wózki dla lalek
konie na biegunach.
Kto teraz kupi oszczędza pieniądze, bo wyjątkowo tanie ceny. (27500)

Fabryka zabawek
T. Bytomski
ul. Dworcowa 15a
ul. Gdańska nr. 21
Kilnka lalek.

Na gwiazdkę

pierniki, gwiazdory, świeże marcepany wszelkie ozdoby na choinkę, cukrowe i szklane, świeczki, świeczniki, bombonierki, czekolady w wielkim wyborze kawy, herbaty, kakao, ceny niskie (34256)

A. Kozłowski
Bydgoszcz
Długa 29. Tel. 1474.
Skład kawy i cukrów.
Detalicznie — Hurtownie.

Praktyczne podarki gwiazdkowe

dla Panów: koszule białe, kołnierze, pyjamy, bonjourki, krawaty, rękawiczki, kapelusze, czapki, laski, parasole, pulowery, trykotaże, szale, cachenez, szlafroki, pledy, skarpetki, szelki i t. d.

dla Pań: wykwin. bielizna, pyjamy, pończochy, rękawiczki, szale, apaszki, cachenez, chusteczki, trykotaże i t. d.

Olbrymi wybór, najlepsze gatunki - Ceny konkurencyjne

Adam Ziemiński
Bydgoszcz, Gdańska 21.

33602

Sprzedaż gwiazdkowa

OBUWIE

damskie, męskie i dziecięce w wielkim wyborze i po cenach niższych oraz

Śniegowce i kalosze

poleca

najpoważniejszy skład obuwia

JAN ZIELIŃSKI

Bydgoszcz, Gdańska 164 Toruń, Szeroka 31
Telefon 1652 Telefon 175

33612

Na Gwiazdkę

do dnia 24 grudnia b. r.

udzielamy przy natychmiastowej gotówce z wszystkich materiałów i jedwabi jak również z płaszczy, sukien i wyrobów dzianych

15% rabatu

z naszych normalnych, jaknajniższych cen.

Materiały zimowe

sprzedajemy po

cenach wyjątkowo niskich,

zaś resztki oraz artykuły mniej modne

oddajemy za bezcen.

„Czesanka”

Gdańska 157. Plac Wolności 1.

33042

Najmilsze podarki gwiazdkowe
Włocławek
wody kolońskie
wody kwiatowe

Na gwiazdkę

polecam

moje wymienite świeże wyroby spec. cukierki i marcepanki na drzewko i wiele niespodzianek w urozmaiconym wyborze. (33596)

M. Przubylski
ulica Gdańska nr. 164 (obok Kina Krystal)

Podarujcie parasole

Najmilsze i najpraktyczniejsze podarki gwiazdkowe są (34169)

PARASOLE

dla pań, panów i dzieci poleca wielkim wyborze po cenach najniższych

Bydgoska fabryka parasoli

Rudolf Weissig

Gdańska 9 — vis a vis Hotelu pod Orlem.

Pierze i puch

kołdry (32895)

materiały bieliźniane gotowa pościel.

A. Zwierzycka

Bydgoszcz, Dworcowa 74.

Na gwiazdkę poleca premjowane złotym medalem

najlepsze wina krajowe pod nazwą:

Węgrzyn stołowy, Węgrzyn półsłodki, Tokaj — stodkie białe, Wyborowe — białe deser, Portwin krajowy — deser, Bordo — czerwone, stołowe, Madeja czerwone półsłodkie, Malaga — czerwone słodkie, Wyborowe — czerwone deser. (34070)

Do nabycia w pierwszorzędnym składach win i restauracjach.

R. K. Huebner i Ska
Wytwórnia win FORDON Telefon nr. 22.

Pijcie najznakomitsze

wódki i likiery

łańcuckie Alfreda hr. Potockiego.

Ceny sprzedaży niskie (34071)

O ile nie piłeś — spróbuj Kryształ łańcucki, Morelowkę i Mandarynkę

Złote medale

na każdej wystawie.

Zastępstwa:

Warszawa - Katowice
Poznań - Gdańsk - Lwów

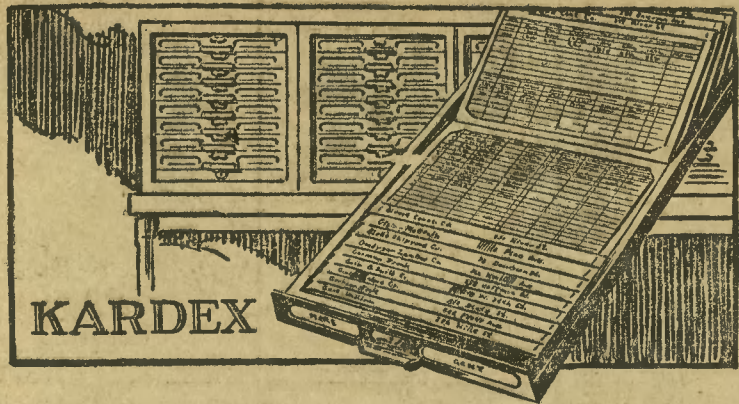
Znawcy kupują

Pianina Jafine'go

Centrala Pianin

Bydgoszcz
ulica Pomorska 10
Tel. 17-38

31629

KARDEX

Uwidoczni stan przedsiębiorstwa

Żądacie odwiedzin naszych fachowców. Wyłączne zastępstwo

Bracia Hohn i Ska, Bielsko

Przedst. Świadek Stefan, Poznań, Przemysłowa nr. 40, Telefon 15-53

AMERYKAŃSKI SYSTEM KONTROLNY

Astma — Zapalenie oskrzeli

Żądacie bezpłatnie broszury pouczającej nr. 9. Dr. Gebhard & Sp., Gdańsk. 34270

Dyrekcja Dróg Wodnych w Toruniu ogłasza

przetarg powtórny

na dostawę: 1. parosilofku przezo-wo-ho-own. systemu lodolamacza, 2. przebudowę lodolamacza „Wrobnia” na tych samych warunkach, jak ogłoszono w nr 262 Monitora Polskiego z 13. XI, br., nr. 21 Czasopisma Technicznego z 10. XI, i nr. 46 Rynku Metalowego z 17. XI.

i przetarg dodatkowy

na dostawę lodolamacza o sile 200 K. M i zasadn. przybliżonych wymiarach: długość do 90 m., szerokość do 5,60 m. i maksym. zanurzeniu rufą do 1,85 m., szybkość do 16 km. na godzinę.

Szczegółowe warunki budowy można otrzymać w wymienionej Dyrekcji za opłatą 2 zł. od obiektu. Otwarcie ofert nastąpi dnia 1 lutego 1929 o godz. 12. Dyrekcja zastrzega sobie swobodny wybór ofert. Toruń, w grudniu 1928 r.

34177) Dyrekcja Dróg Wodnych.

OSŁABIENIE BLEDNICE, LECZY HEMOGEN oryginalny tylko z firmą KLAWE

Pa. węgiel górnośląski brykiety koks hutniczy drzewo opałowe

dostarczają w każdej ilości po najniższych cenach franko dom

BRACIA SCHLIEPER

fabryka papy dachowej

Telefon 806 Gdańska 99 Telefon 361

81608

TRANSMISJE

do największych rozmiarów oraz

dźwignie elektr. „Bomag”

dostarczają najtaniej

HODAM I RESSLER

Rok zał. 1885 FABRYKA MASZYN Rok zał. 1885

GDAŃSK — GRUDZIĄDZ

(32888)

Wolny plac

okolo 100 metrów kw. i 8 komórek nadejacych się na składy lub pracownię, koło dworca, wydzierżawie. Wiadomość 14. i 15. 12. od godz. 12-16 Dworcowa 33, gospodarz. (34102)

„RADJOFONJA”

Zakład Radjotechniczny TEOFIL SÓLSKI i Ska Bydgoszcz, Bernardyńska 10, telefon 15-49 poleca doskonale (32975)

radjoparaty na długoterminowe spłaty Fachowe ładowanie akumulatorów.

Rok zał. 1898

Gdańska 75a

mistrz malarski

Wykonuje wszelkie prace wewnętrzne i zewnętrzne. — Własne rusztowania. Ceny umiarkowane. Solidne wykonanie. (32613)

Popierajcie Przemysł Polski!

Żądajcie wszędzie

Kawę Słodową SŁÓD

Do nabycia wszędzie.

Palarnia Kawy Słodowej SŁÓD, Bydgoszcz Nad Portem 2. (30075)

Skórki futrzane

wszelkiego rodzaju a mianowicie:

Baranki Wydry 31880
Kozy Tchórze
Króliki Tomaki
Lisy oraz wszelkie inne

gabungemy i farbujemy

w pierwszorzędnym gatunku podług wypróbowanego systemu lińskiego hurtowo i detalicznie.

Fabryka nasza istnieje od 1911 roku.

Keilich i Golda

Łódź, ul. Wólczańska 257, telefon nr. 30-01

Przesyłki skutecznie się pocztą za zaliczeniem

Korespondentki-stenofypistki

siły pierwszorzędnej, władającej poprawnie językiem polskim i niemieckim i obeznaną z sprawami buchalteryjnymi poszukuje od 1. 1. 1929 większe przedsiębiorstwo handlowe na miejscu. (33910)

Zgłoszenia piśmienne z odpisem świadectw i ew. fotografią, która się zwraca upr. się skierować do biura ogłoszeń „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „Korespondentka”.

Poszukujemy zaraz

dzielnego monterera

do linii elektrycznej niskiego napięcia. Zgłoszenia z świadectwami nadzynać do

Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek”, S. A.

Toruń, ul. Mickiewicza 5. (34188)

Fabryka obuwia poszukuje

szlancera

wykwalifikowanego, inteligentnego i energicznego, umiejącego przeprowadzić kalkulację lub

majstra szlancerni

Zgłoszenia pod „D. B. B.” do Adm. Dz. Bydg. 34172

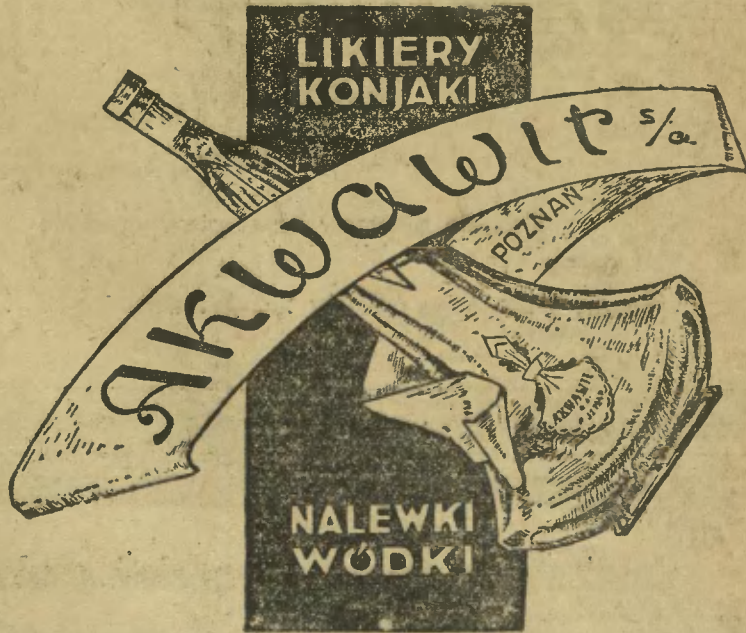
Obuwie damskie, męskie, dziecięce śniegowce

wielki wybór i najkorzystniej w firmie

El-Ka Długa 35.

Swój do swego po swoje.

30997

Cierpienia płuc, kaszel

Nawet w przestarzałych chorobach płucnych, suchotach, chrypcie, kłuciu w boku, bolesciach w piersiach, doznasz ulgi i wyleczenie przez zastosowanie naszej skutecznej metody naturalnej. Gdzie wszystko inne zawiodło, natura pomoże.

BEZPŁATNIE wysyłamy każdemu cierpiącemu pomocniczą broszurkę.

FENIKS B. 2. Górzno-Pomorze.

(Na porto znaczek dołączyć.)

33553

ARBOSALUS-KARBOLINEUM

środek do zwalczania szkodników na drzewach owoc. w okresie zimowym. Do Oddziału Fabrykacyjnego środków do teplenia szkodników Crogerji „Universum” w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 88.

W zimie roku 1926/27 podjąłem się obszerniejszych doświadczeń z Pańskim Arbosalus-Karbolineum i donoszę WPana, iż takowe wypadły bardzo dobrze. Drzewa owocowe, które powiornie środkiem tym spryskiwałem, były prawie wolne od robactwa i miały bujne liście. — Jabłonie, które w ostatnim roku silnie nawiedzone zostały przez gąsienice przedziwniaka, zostały 20% rocznie Arbosalus-Karbolineum zupełnie od plag tej uciążliwej. Takowe mają wygląd wymieniony i duże wydaty owoc. Pańskie Arbosalus-Karbolineum jest świetnym środkiem do zwalczania szkodników jak Fusyladium, rak mszyca krwista oraz mączniak na agrestach. Wedle moich doświadczeń, spryskiwanie zimą Pańskim Arbosalus-Karbolineum można bardzo zalecić i przemieście osiągnięte rezultaty były bardzo zadowalające. (32185)

Z poważaniem (—) K. Paczkowski, architekt-ogrodnik, Poznań, ul. Mickiewicza 15.

Telefon 462 „WOLTA” Telefon 462
Specjalne Biuro Elektrotechniczne: Emil Ritt, Bydgoszcz, Piotra Skargi 4. (28971)

Najniezbędniejsze dla rolnictwa wapno nawozowe

dostarcza korzystnie i na dogodnych warunkach kredytowych

Wapniarnia Miasteczko - Spółka Akc.

Zarząd w Poznaniu, ulica Sew. Mielżyńskiego 7, telefon 41-66. Fabryka w Miasteczku nad Notecią, pow. Wyrzysk, tel. Miasteczko 11.

Zamówienia przyjmuje tak Zarząd w Poznaniu jak i wszystkie firmy rolniczo-handlowe. (33839)

SPRZEDAWCY

dla wysokiej klasy amerykańskich samochodów potrzebni na wysoką prowizję.

Wymagane: wysoki stopień inteligencji, dobra prewencja, poprawna znajomość języka polskiego i niemieckiego, świadectwo jazdy na wszystkich samochodach i fachowa znajomość samochodów konieczna.

Będą uwzględnione tylko poważne referencje. Oferty składać do Biura Ogłoszeń „P A R” pod „S. M. E.”. (34220)

Najpiękniejszy
podarek gwiazdkowy

34197

to

fortepjan

A. Drygas

Poznań, Warszawa, Bydgoszcz, Długa 18.

Geny przystępne Dogodne warunki!

Ostatnio otrzymały nasze pierwszorządne instrumenty następujące nagrody

Paryż
Grand Prix

Paryż
Duży złoty medal

Wino
Złoty medal

Katowice
Złoty medal

Zające

rogacze, gesi,
bażanty, króliki,
indyki

kupuje i płaci najwyższe
ceny

Leon Jankowiak
Gdańska 22. (33006)

Choinki

gwiazdkowe eleganckie w
wielkim wyborze także
do dekoracji. Gdańska 153
podwórze u Boy. (19109)

Dwie szatynki przystojne
miłe, inteligentne, muzykalne, córki
posiadacza większej realności i nieruchomości z
majątkiem każda 30 000
zł i całkowitą wyprawą
lat 18 i 23 poszukują
panów inteligentnych.

Doktorzy mają pierwszeń-
stwo. Zgł. z fotografją do
Dz. Bydg pod „18—23 H.
P.” (34281)

TAPETY

POMORSKA 8. (17250)

Chodnikowe

plyty cementowe
bardzo korzystnie i na
długoterminowe spłaty
do oddania. 13050

Bracia Schlieper
fabryka papy dachowej
Gdańska 99.

Niezwykle tania sprzedaż gwiazdkowa
kapeluszy damskich

Kapelusze na sezon przejściowy w najmodniejszych formach
Kapelusze wieczorowe z brokatu
Kombinowane, strojne kapelusze filcowe

Tylko same nowości - Ogromny wybór daje gwarancję, że każda dama znajdzie to, co jej najbardziej odpowiada.

Kapelusze filcowe
(z garniturą sportową)
od 6.— zł.

Kapelusze filcowe
kombinowane
od 7.50 zł.

Kapelusze filcowe
z jedwabiem
najnowsze formy
od 12.50 zł.

Najn. kapelusze przejśc.
kopje modeli
od 15.— zł.

Hurtownia kapeluszy Leo Kamnitzer

Bydgoszcz, ul. Dworcowa 92.

34353

Telefon 212

GREY

Gdańska 23

Rok założenia 1870.

Cukiernia i kawiarnia

Na Gwiazdkę polecamy:

pierniki miodowe

pierwszorządnej jakości, wyrabiane z prawdziwego miodu.

Struclę świąteczne — marcepan.

Uprasza się o wczesne zamówienia.

34346

**Zegary, biżuterja, wyroby złote i srebrne,
srebrne** prawdziwe srebro i platerowe

obrączki ślubne
każdego rodzaju

w największym wyborze po najniższych cenach.

Bruno Grawunder, Dworcowa 20

Założony 1900.

(34363)

Tel. 1698

Pierwsze Źródło
Zakupu.

Największy skład
w Polsce.

Części zamienne

FORD i CHEVROLET

wszystko stale na składzie.

Michelin opony oraz wszelkie
inne marki

Masywy do ciężarowych aut

Wszelkie akcesoria i dodatki w dużym wyborze
Artykuły dla budowy karoseryj i wulkanizacji.

**WSZYSTKO
DO
AUTA!**

Dział Gumowy.
Opony rowerowe. — Śniegowce. — Tech-
nika gumowa. — Biała krepa. — Plyty
kaloszowe. — Klej.

Tanie ceny!

Szybka obsługa!

Poszukujemy odsprzedawców

Generalna Reprezentacja

M. Rosental i Ch. Tenenblum

Berson, Łódź
Narutowicza 16.

Repr. **Berson**
Narutowicza 16, tel 28-30

Chcesz sprawić podarek gwiazdkowy

zaspokoić nudne wieczory,

ZAMÓW „RADJO”

w firmie

Karol Wrycz-Rekowski

Bydgoszcz, Jezuitka 12, tel. 1012, przy Farze
z którego będziesz zadowolony. (34338)

Kuźnia
Dnia 29. 12. 29. w gminie
Karnowo pow. Wyrzysk
o godz. 13 w sołectwie
będzie wydzierżawiona
kuźnia gminna wraz z łą-
ką i rolą, warunki leżą
do publicznego przetargu
w sołectwie do 29. bm.
Murek, sołtys. (34349)

W całej
Bydgoszczy nawet w oko-
licy mówią, że obuwie
u Smolarka najtaniej ku-
pują. Smolarek, Św. Trój-
cy 33, II skład przy Wełn.
Rynku pod firmą Postęp.
Śniegowce, ceny niższe.
koszt. dawniej 20 teraz 18,
koszt. dawniej 18 teraz 16.

Nawet
choroby chroniczne są ule-
czalne metodą chiroprak-
tyczną czyli kręgarską. Bliz-
szych informacji udziela bez-
interesownie codziennie od
3 do 6, w święta od 10 do 12
S. Rabczewski, chiropraktyk
Bydgoszcz, Promenada 11,
piętro. (17746)

Alfa-Laval
centryfugi znane ze swej
dobroci na dogodnych
warunkach spłaty. Masiel-
niczki czysto pracujące,
rowery, gumy, części oraz
własny warsztat reperac.
poleca M. Mańczak, Byd-
goszcz, ulica Dworcowa
nr. 94, telefon nr. 1275.

„UNIC”

Kupna okolicznościowe zawsze na składzie

Jedyne na Polskę

Samochody ekonomiczne

najwytrzymalsze

Garaż międzynarodowy:

Siejkowski i Ska

Poznań

Brama Dębińska, tel. 1316

34295

Obrońca prywatny

załatwia sprawy procesowe, akcyzowe, skarbowe, umowy najmu, podatki, ściąganie należności, sporządza wszelkie wnioski i udziela porady prawnej

J. Wojciechowski

Bydgoszcz, Śniadeckich 15/15

POLECENIA

Panowie! Najbardziej zniszczoną garderobę czystszy, reperujecie starannie, najtaniej, „Ekonomia”, ul. Dr. Emila Warwińskiego 15. (19104)

Plisowanie karbowanie sukien po cenach niższych wykonuje „Valentia”, ul. Cieszkowskiego 5, Mostowa nr. 2, Gdańska 14. 19102

Na zimę. Słyszałem w całym mieście — I tak e brzmia o to wieście, — że obuwie doborowe — I modele już gotowe — ma Łusiewicz Pomorska 58. (19021)

Bazar obuwia jest najtańszym źródłem zakupu obuwia wszelkiego rodzaju na miasto i okolice. Zarazem wykonuje na miarę i reperacje. Jan Myszkowski, Bydgoszcz, Stary Rynek 20. 33960

Sztuka tkacka Łódź Piotrkowska 174, tel. 26-13 poleca warsztaty tkackie kilimarskie, dywanowe i wszelkie przybory do nich oraz przędzę wełnianą, bawełnianą, llnianą dla celów tkackich i wyrob dywanów. Cenniki wysła się odwrotną pocztą. (34199)

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: komplet pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoly, łózka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8, Tel. 1651.

Tłumaczenie polsko-niemieckie i odwrotnie oraz przepisywanie na maszynie przyjmuję na warunkach przystępnych Krakowska 17, I. (23568)

Cukiernia wydaje codziennie świeże paczki, ciastka deserowe herbaciane, przyjmuję zamówienia tort i babek, wydaje kawę, herbatę itp. H. Ciemiakowa, Gdańska 40. (34215)

Baczności! Dziennie świeże śledzie oddaje po najniższych cenach. Józef Zapalski Bydgoszcz, Gdańska 53, tel. 410-88. Adres teleg. Jospal. (34179)

Futro kożuchy, koce, kołnierze oraz przeróbki i reperacje wykonuje fachowo, solidnie i tanio. Stanisław Rudak, Dworcowa nr. 19. (34188)

6 fotograf i pocztówkowych 4 zł, legitymacyjna 1 zł, portret 2 zł. Poleca „Wiol” Sienkiewicza 44. (19001)

Meble wszelkiego rodzaju solidnego wykonania na dogodnych warunkach, sypialnie, jadalnie, pokoje męskie, kuchnie, szafy, stoly, biurka, obudowania zegarowe, krzesła, kanapy, leżan i sprzedaż najtaniej Zieliński, Śniadeckich 43. (19054)

Koc ładny wózek pokryty nieoczo używany, (rzadka okazja) oraz nowe lekkie powózki ma w zapasie i poleca W. Wolski La kiernia i skład powozów Inowrocław, Poprzeczna 7. 33822

Klinika lalek przyjmuje wszelkie reparacje lalek. T. Bytowski, fabryka lalek, Dworcowa nr. 15a, Gdańska 21. (27566)

Maszyny do szycia i przybory w wielkim wyborze poleca najtaniej A. Wasilewski, Bydgoszcz, Dworcowa 18. 27766

Pierze gęsie darte od 6 zł za funt, niedarte najlepsze 7,50, kacze 4 zł również puch. Wysyłka za zaliczką pocztową, niepodobać się towar wymieniam lub pieniądze zwracam. W. Ziarniak, Strzałkowo p. Września. 31762

SPRZEDAŻE

Sprzedam moją kamienicę narożnik Śniadeckich 6a i Pomorska 13. Cena 130.000 zł. przy wysokiej wpłacie ca 125.000 zł. Dom przynosi narazie 12.700 zł. dzierżawy rocznie. Jest podwórze, zajazd, 4 składy. Hipoteki są ca 8.000 zł. po 4 proc. rocznie z amortyzacją i 4.400 dolarów po 10 proc. rocznie. Zgłosz do filii Dzien. Bydg. pod „Natychniast” od właściciela. (34252)

Sprzedaj - Kupno domów, gospodarstw, małątków itp. przeprowadza szybko „Mir” Bydgoszcz, Paderewskiego 32, tel 1153.

Resztówka 90 morg pięknie położona, budynki, ziemia i kl. kolej w miejscu, przy wpłacie 40 tys. zł. na sprzedaż. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Resztówka 9.”. 34109

Skład kolonjalny i tow. krótkich z miesz. w pełnym biegu na większej wiosce przemysł. od 1 stycznia do oddania z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa. Gotówki potrzeba 3-4 tys. zł. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „W. Sch.”. (34133)

Budynek sprzedam za 2.800 wiadomość w Dzien. Bydg. (34234)

Młyn parowy, nowy na sprzedaż w mieście, dobra okolica lub na zamianę na dobrą gospodarke. Wiad. Gnieszno, Wrzesińska 44, Wygralak. (19090)

Tania pewna egzystencja. Od szeregu lat zaprowadzona restauracja obywatelska do tego zajazd, 3 pokojowe i kuchnia mieszkanie. Lokal kompletnie urządzony ze zapasem towarów, z powodu wyjazdu szybko się decydujęmu zaraz do objęcia. Gotówki potrzeba 4.500 zł dzierżawa 250 zł płatna za 1/2 roku zgóry. Zgłoszenia na miejscu u właściciela St. Sobkowiak, Inowrocław, Poznańska 79. 34232

Kamienica III ptr. komfort, słiczny ogród, wolne 4 pokojowe mieszkanie z łazienką i pokojem dla służby, przy pięknej ulicy w Bydgoszczy na sprzedaż. Of. pod „Jagiellońska” do Dzien. Bydg. (34026)

Kamienica III piętro, z 4 interesami, centrum miasta 135.000, wpłaty 75.000. Kamienica II-piętrowa rogowa z 2 interesami, druga III-piętrowa, centrum miasta 120.000 zł., wpłaty do umowy. Kamienica II-piętrowa z 2 interesami, piekarnia, do objęcia 40.000 zł., wpłaty 25.000. Dom II-piętrowy z 2 interesami, jeden skład i 3 pokoje, do objęcia 25.000 zł. Dom I-piętrowy, ze składem rzeźnickim 17.000 zł. i wiele innych poleca Biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80.

Stalarnia sprzedam zaraz. Gruntke, Śniadeckich 33. (34150)

Cukiernia (34038) duży lokal, urządzenie, nadaje się na każdą branżę, mieszkanie 3 pok. z kuchnią w Jarocinie, cena 3000 złotych. Zgł. Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4.

Zakład fryzjerski męsko-damski oraz z wszelkimi aparatami elektr. i z mieszkanem natychmiast sprzedam. Of do Dzien. Bydg. pod „J. W.”. (34140)

Skład mydła, perfum, galanterji, do brzo e prosperujący w Grudziądzu z powodu wyjazdu na sprzedaż. Zgł. Szulc, Grudziądź, Radzyńska 3. (34089)

Sprzedam zaraz dobry młyn (wiatrak) 10 mór roli i budynki mieszkalne, za 10 tys. zł. Pędzewo, powiat Toruń, C. Dykas. (34252)

Skład towarów krótkich, mieszkanie 2 pokoje i kuchnia egzystencja zapewniona, z powodu choroby sprzedam. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Korzystny”. (34247)

Skład dobrze prosperujący blawatów, konfekcji i tow. krótkich, istniejący ca 30 lat sprzedam, z powodu stosunków rodzinnych w większej ruchliwej wiosce. Przytem 2 pokoj. mieszkanie, z kuchnią, lub większe. Adres wskaże Dzien. Bydg. 3 240

Radio aparat 4-ro lampkowy „Neurovox”, nowy bardzo tanio na sprzedaż. Słowackiego nr. 1, mieszkanie 8, oglądać od godz. 6-tej wieczor. (19028)

Warsztat garnarski dobrze prosperujący wraz z towarem na sprzedaż. Of. do Dzien. Bydg. pod „L. D.”. (34233)

Na sprzedaż tanio klubowy garnitur pierwszorzędny. Adres wskaże Dzien. Bydg. (34250)

Rower męski w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Kuhfeld, Nakielska 109. (34255)

Płaszcz męski zimowy tanio sprzedam, Sienkiewicza 8, II lewo. (19108)

Bajecznie tanio wełniane skarpety i pućzochy, Stary Rynek 22. 34201

Planzycitr używany wolnowiszający najnowszej konstr., dwudziałowy, dwuskrzyniowy wymiar 1600x4100 10 sitach i 2 dwuskrzyniowe 4 działowe planzycitry wymiar 1600x820 o 12 sitach fabrykat Wetzig, Wittenberg, sprzeda tanio inż. Fiałkowski, Bydgoszcz, Matejki 10. (34221)

Mam na sprzedaż 600 mtr. szyn na stalowych podkładkach 60 cm. szerokości i 25 lokrek wyrotowych zaraz. Zgł. do filii Dzien. Bydg. pod „Ch. G.”. (19095)

Rolwóz nowy za 150 zł. na jednego konia. Petersona 4 Handel starego żelaza. 34192

Koń na biegunach na sprzedaż. Ad. Czartoryskiego 6, II ptr. pr. (34134)

Sanie wyjazdowe tanio sprzeda. Wojciechowski, Chocimska 17, tel. 1302. (34216)

Wózek dziecięcy na sprzedaż. Gdańska 58, podwórze 17. (34217)

Koń na biegunach na sprzedaż. Kuczyński, Wysoka nr. 18. (19071)

Bufet (34149) fornierowany na sprzedaż lub zamiana na fortepian. Adres wskaże Dzien. Bydg.

Ubranie granatowe wielkość 46 sprzedam tanio. Zgł. ul. Śniadeckich 6 III ptr. p. 19084

Wentyle na parę i wodę, koła, wały transmisyjne, używane żelazo, blachę, tragarze, drut żelazne ogrodzenie, wagę etc. tanio sprzedaje. Petersona 4, Handel starego żelaza. (34191)

Jabłka na sprzedaż. Nakielska 22 u ogrodnika. (34223)

Maglo sprzedaj korzystnie Górecki, Jezuitska 12. 34051

2 gramofony z nowymi werkami. Jeden z mosiężną tubą i rower damski w d brym stanie korzystnie na sprzedaż. Grunwaldzka 143, skład. (34161)

Jabłka nadające się na chojnke po 25 i 30 groszy. Tamże **frak** mało używany sprzedam. Gdańska 56 w podw. prawo. (34123)

Konik (19092) na biegunach na sprzedaż. Grunwaldzka 88 Drygalski

Maszyna okragła do pończoch okazyjnie na sprzedaż. Gdzie? wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (19052)

Samochód Fiat 501 w dobrym stanie sprzedam. Kujawska 37. Właściciel. (34110)

Srótownik Rapid z tarczami, 12-20 ctr. przemiatu na godzinę sprzedam za 400 zł. Freter, Szeroki Kamień, Pakość. 19035

Radio 3 lampkowy korzystnie na sprzedaż ul. Kościuszki 48, dom tylny. (34248)

Sprzedam palto wiatowane jak nowie na dużą osobę. Kocnopna 33, gospodarz. 34235

Na sprzedaż fotel do spania. Neumann, Chelmińska 20. (19091)

Okazyjnie żelastwo, różne szyny, rury, pompa i schody żelazne, ul. Grunwaldzka 139 gospodarz. 34254

Meble używane tanio na sprzedaż. Choloniańskiego 3, Trzaskowski. 19107

Na sprzedaż lampa elektryczna z bronzu. Obejrzeć można w sobotę i w niedzielę, pomiędzy godz. 2-4, ulica Gdańska 123 I p. 19100

Sypialnia nowa dąb fornierowana korzystnie na sprzedaż Dr. Em. Warwińskiego nr. 14. (19077)

KUPNA

Poszukuje ziemię lub gospodarstwo do 30 morg, najchętniej w pobliżu stacji Nakło-Więcbork. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „S. Z.” (18879)

Stara żalazno, odlew, metal, etc. zakupuję placę najwyższe ceny. Petersona 4, Handel starego żelaza. (34190)

Skład tow. krótkich z mieszkanem poszukuje w Bydgoszczy. Of. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „K. 100”. (19026)

Piekarni dobrze zaprowadzonej, w Bydgoszczy poszukuje celem kupna lub dzierżawy wpłacie moge 25-30 000 zł Agenci wykluczeni. Zgł. Maksymilian Nowak, Kobylin pow. Krotoszyn. 33414

Bryczka lekką luksusową na patentowych osiach niskie mało używaną kupię. Of. do filji Dzien. Bydg. Toruń, pod „Bryczka”. (34091)

Poszukuje małą cegielnię lub ziemię z glina. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „235”. (18380)

Potrzebujemy większą ilość sztucznych fiołków. Oferty z podaniem ceny za tuzin prosimy skierować do adm. pod „Spieszne 60-70”. 33950

LEKCE

Zapiszcie się na kursy naturalne i dokształcające. Kordeckiego (szkoła Św. Trójcy) od 6-9. (19105)

Na mandolinie! W miesiącu wyuczę z nut grać. Zgł. od godz. 15-20, Jackowskiego 2, part. pr. 34259

POSADY WOLNE

Poszukuje murarza do naprawy sufitu. Dworcowa 64, Jan Wyrobek, ul. Śniadeckich nr. 47. (34251)

Maszynistkę biegłą, władającą dobrze językiem polskim i niemieckim poszukuje się do biura. Zgłoszenia z podaniem życiorysu i pensji pod „H. 9” do Dzien. Bydgoskiego. (34260)

Agenci którzy odwiedzają rolników w Poznańskiem i Pomorzu, zabrać mogą na wysoką prowizję leczniczy środek chorób bydła. Zarobek do 50 zł dziennie. Wytwórnia Chemiczna, Ostrzyce, pow. Kartuzy. 3 299 (34098)

2 czeladników rzeźniczych tylko siły pierwszorzędne potrzebne zaraz. Roman Maciejewski, mistrz rzeźniczy, Niczdźwiedzia 3. (34218)

Poszukuje zaraz dziewczynę do wszelkich prac domowych. Zgł. Pletruszewski Bocianowo nr. 28. (34238)

Służąca potrzebna do wszelkich prac w gospodarstwie. Fordońska 9. (34239)

Uczciwa (19083) i porządna dziewczyna która samodzielnie gotuje może się zgłosić. Magazyn obuwia Gdańska 5.

Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobremsi wiadectwami, umiejąca szyc. Zgł. się pod „3824” do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (19093)

Zajęcie stałe w hurtowni dobrze zaprowadzonej otrzyma udzielający pożyczkę 5000 zł. Zgł. pod „Stale” do Dzien. Bydg. (34141)

Do majątku potrzebna kucharka ze znajomością chowu drobiu jak również rytynowana pokojowa. Zgłaszają się Gdańska 129 I ptr. prawo, pomiędzy godz. 2-4 po południu. (19074)

Potrzebna od 1 stycznia samodzielnie służąca z solidnymi referencjami. Sozańska, Dworcowa 78. Zgł. od 4-6. (18979)

Sumienna i czysta służąca umiejąca gotować przyjmie zaraz. Skład cukierków L. Lewandowicza Inowrocław, ul. Synagowska 42. (18985)

Poszukuje Eiewka poszukuje wyuczenia się gotowania prywatnie lub w hotelu albo restauracji Zgł. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Inteligentna”. (3 2 3)

Portjerstwo poszukuje inwalida, wykona także prace ślusarskie, Łaskawe zgłoszenia proszę do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Inwalida”. 19101

Poszukuje krawiecki poszukuje prakcy Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „Czeladnik B.” (19043)

Szofer (34037) trzeźwy, kawaler poszukuje posady zaraz, miejscowości obojętna. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „M. W.”

Folwark 250 morg, do wydzierżawienia bogaty żywy i martwy inwentarz 40.000 zł. 85 morg do wydzierżawienia 20.000 zł. Skład, 5 pokoi do wydzierżawienia 4.000 zł. Zgł. Fr. Jankoszyński, Mogiło, tel. nr. 26. (34098)

Fachowiec poszukuje wodnego lub motorowego młyna w dzierżawę lub na kupno wprost od właściciela młyna. Zgł. pod „J. K. M.” do Dzien. Bydg. (34101)

Mistrz ceglarski, St. Gołkowski, dobrze wykwalifikowany w wszelkich pracach cegielskich także maszynierji poszukuje posady zaraz lub od 1. 1. 29 r. Nakielska 64. 34236

Ekspedjentka z branży blawatów i towarów krótkich, poszukuje posady od 1. 1. 1929 r. Łaskawe zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „nr. 2150”. 34100

Czeladnik krawiecki poszukuje prakcy Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „Czeladnik B.” (19043)

Szofer (34037) trzeźwy, kawaler poszukuje posady zaraz, miejscowości obojętna. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „M. W.”

DZIERŻAWY

Wolny skład z przylegającą salką oraz mieszkanem natychmiast do oddania. Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „K. 50”. (19038)

Folwark 250 morg, do wydzierżawienia bogaty żywy i martwy inwentarz 40.000 zł. 85 morg do wydzierżawienia 20.000 zł. Skład, 5 pokoi do wydzierżawienia 4.000 zł. Zgł. Fr. Jankoszyński, Mogiło, tel. nr. 26. (34098)

Fachowiec poszukuje wodnego lub motorowego młyna w dzierżawę lub na kupno wprost od właściciela młyna. Zgł. pod „J. K. M.” do Dzien. Bydg. (34101)

MIESZKANIA

Poszukuje mieszkania 3 pokojowe bezdzietne. Zapłace czynsz z góry. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Emeryt”. (19097)

Mieszkanie jeden pokój z kuchnią od dam Adres wskaże filja Dzien. Bydg. (19098)

5 pokojowe mieszkanie komfortowe, bez odstępnego odda „MIR” Bydgoszcz, ulica Paderewskiego 32. (34183)

Mieszkanie 3 pokojowe do wynajęcia od gospodarza. Adres wskaże ekspedycja Dzien. Bydg. (34130)

Mieszkanie 2 pokojowe umebl. z czystością i wygodą kuchni wydzierżawię zaraz bezdzietnym. Adres wskaże Dzien. Bydg. (34045)

POKOJE

Hotel Rios Bydgoszcz, ul. Długa 53. Pokoje czyste utrzymane od 4 zł za dobę. 34054

Pokój umebl. z utrzymaniem. Paderewskiego 13, I p. l. 19093

Pokój umebl. do wynajęcia. Chrobrego 11 part. I. (19094)

Młode małżeństwo bezdzietne poszukuje zaraz 2-3 pokoje nieumeblowane z kuchnią. Warunki do omówienia. Of. pod „M. H.” do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (19057)

Poszukuje pokój próżny lub umebl. na I piętrze, w centrum miasta, najchętniej od gospodarza, z osobnym wejściem. Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „300”. 19076

Poszukuje (19038) od 1 stycznia 1929 roku pokoju umebl. lub próżnego z całkowitą użyciem w kuchni w pobl. Pl. Wolności. Of. pod „C.” do filji Dzien. Bydg.

Pokój (34214) dla 2 panów oddam zaraz z całodziennym utrzymaniem Dworcowa 33.

Pokój umebl. z niekierującym wejściem, światło elektr. do wynajęcia, tylko najlepszej inteligentnej osobie. Kowalewska Sienkiewicza nr. 50. (19041)

ROZMAITE

Leçons (19089) de français par l'institutrice diplômée. Zamójskiego 22, II ptr. lewo.

Który z panów wypożyczy biednej osobie w średnim wieku 100 zł. Adres do Dzien. Bydgoskiego filja Dworcowa 2 pod „K. T.”. (34231)

Poszukuje pożyczki od 2-10 tys. gwarancja hipoteczna na dom wartości 60.000 zł. Procent według ugody. Zgłoszenia pod „Zapewnienie” do filji Dzien. Bydg. (19099)

200 zł poszukuję na krótki czas z dobrym procentem. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Dobry procent”. (34237)

Spółnik z 1500-3000 zł potrzebny zaraz, zawód obojętny. Zgł. pod „B. D.” do Dzien. Bydg. (34151)

Do spółki pewnego interesu wstąpić mogą osobiscie zaraz z got. około 2-5000 zł, zysk 50-100 proc. gwarancja ewentl. cel mat. możliwy. Łask. zgł. Marcinkowskiego 6, w biurze. (18966)

3-4.000 zł ulokuję w solidnym i dobrze prosperującym przedsiębiorstwie jako czynny współnik, ewtl. współpraca z kaucją jako zast. szefa, kierownik, kasjer, administrator itp. Zgł. z podaniem warunków zysków i gwarancji do Dzien. Bydg. pod „R. F.”. 34225

Unieważniam zagubiony przez nas Sela-weksel na sumę zł 200 (dwieście), wystawiony p. W. Włochówniej w Skarszewach powiat Kościerzyna, piąt n y 3 listopada 1928 na nasze zlecenie. F-ma D. Lichtenlauf, Bydgoszcz, Długa 5. (34213)

MATRYMONIALNE

Kawaler 38 lat, posiadający 45.000 majątku pragnąłby się zapoznać z panną lub wdową do lat 30, z odpowiednim majątkiem lub gospodarstwem albo interesem celem ożenku. Upraszają się zgłosić z dołączeniem fotografii pod „995” do filji Dzien. Bydg. (19082)

Kawaler lat 35 z zawodu rolnik biegły także w handlu posiada cokolwiek majątku, ożeni się z panną w stosownym wieku, (wdówką niewykluczone). Panie którym zależy więcej na trzeźwym i dobrym mężu niż na majątku, posiadające interes lub gotówkę niech nadesłają oferty o ile możliwości z fotografią którą zwrócę, do Dzien. Bydg. pod „35”. (34135)

Kłóra z młodych pań, z dobrej rodziny, inteligentna, przystojna bez przesłności, poważnie myśląca może uszczęśliwić mężczyznę i chce być z nim szczerą przyjaciółką, korywy otoczy ją szacunkiem, wprowadził wstępny, gdzie najbardziej wra życie, trochę wybredny, szlachetny, przystojny, bez przeszłości, na stałym rzadomem stanowisku (słaba strona „płci pięknej”), niech napisze, dyskretnie, słowo honoru. Ze względu na stanowisko i studia z nim związane posag wymagany od 10 tys. i wyprawa. Chelmo skrytka poszt. „13”. (34212)

Na gwiazdkę polecam **skład obuwia przy ul. Mostowej 6** (dawn. Bank Bydgoski)

bogato zaopatrzone na sezon zimowy w najlepsze obuwie, śniegowce damskie, męskie i dziecięce po najniższych cenach. Prócz tego: **dział futer i skórek futrzanych oraz trykotaży.**

Wylączna sprzedaż świat. fabryki obuwia na okręg nadnotecki i większą część Pomorza i Poznańskie:

32656

Detail

Kurt

Specjalność: na zabawy brokaty i atlasowe.

Telefon 934

A. Przybylski, Bydgoszcz, Mostowa 6, Gdańska 15.

Telefon 2156

POLECENIA

W całej

Bydgoszczy i nawet w okolicy mówią, że obuwie u Smolarka najtaniej kupną. Śniegowce ceny niższe, dawn. 20 teraz 18 a z 18 zł na 16 zł. Smolarek Św. Trójcy 33, II skład przy Wełn. Rynku pod firmą „Postęp”. 34319

Wykonuje

piękny haft maszynowy Pocztowa 3, II pr. prawo. 34255

Szory

wyjazdowe, półszorki robocze oraz torebki damskie, walizki, teki do akt, tiki szkolne, parasole, laski, biczyska, baty, skóry podszewowe w dużym wyborze poleca Zywert, Bydgoszcz Grunwaldzka 24 (34311)

Najlepszym

podarkiem na gwiazdkę jest aparat do pospiesznej fotografii. Poleca „Wiol”, Sienkiewicza 44. 19146

Podatki

koncesje, sprawy osadnicze, hipoteczne, sądowe, reklamacje załatwia fachowo i skutecznie „Lex”, Florjan Sandach, Długa nr. 9, tel. 670. (34364)

Fotografia

artystyczna 10 zł poleca „Wiol”, Sienkiewicza 44. 19147

Kuchmistrz

prywatny poleca się na wszelkie bale, przygotowania przyjęć świątecznych, polowania, oraz inne t. p. uroczystości po cenie przystępnej. Łask. zlecenia uprasza A. Okoniewski, Mogilno, Plac Wolności 5, właściciel jadłodajni. (34041)

Haft

wykwintny artystycznie wykonywam ręcznie nie drogo. Przyjmuję uczennice. Gdańska 44, II pr. Jankowska. 19156

SPRZEDAŻE

Z powodu śmierci okazynie natychmiast na sprzedaż całkowite urządzenie składu kapeluszy wraz z zapasem, nadające się również na skład konfitur, również eleganckie urządzenie sypialni, jadalni i kuchni jakoteż i wiele innych rzeczy tanio na sprzedaż. Łaskawe zgłoszenia do Boehlke, Niedźwiedzia 4. (34325)

Skład

z wolnym mieszkaniem korzystnie oddam. Szczukowski, Lipowa 3, III p. (19141)

Dom

nowoczesny 3-pr. z 4 składami, w centrum dochód 1.200 zł cena 120.000 wplata 70.000 zł Dom 2 pr. 2 składami w centrum cena 50.000 zł. Dom w rodzaju wili z ogrodem w tem 10 morgów ziemi 18.000 i dużo innych poleca na korzystnych warunkach „Stella” Dworcowa 64. 19124

Okazja!

Bufet i kredens zupełnie nowy sprzedam za 550 zł Malborska 15 podwórze jowo. (34308)

Mieszkanie

3 pokojowe w śródmieściu poszukuje się wprost od gospodarza. Płace ewent. dzierżawę z góry. Łask. zgłoszenia w składzie „Radjo” Jezuitka 12. 28309

Okazja!

Z powodu dzierżawy większego majątku oddam w dzierżawę 96 morgów I kl. ziemi w pow. mieś. ie, do objęcia potrzeba 15 000 Zgł. do Dz. Bydg. pod „T. 444”. (34365)

Sanki

(rodle) kalosze i boty na sprzedaż, ul. Dworcowa 66, II p. lewo. 19140

Młyn

w pełnym biegu, 3 pary walcy, 2 pary kamieni, bogata okolica bez konkurencji, 75.000 zł., połowę wplaty. Biuro Pogoń Bydgoszcz, Dworcowa 80 (19138)

Jeden

bufet i kredens na sprzedaż, używane, Kwiatowa 14 19142

Łódka

nowe i stół tanio sprzedam. Różanna 12. Skład. (34323)

Gospodarstwo

43 morgów pszennej roli budynki masywne nowe, inwentarze kompletne za 25.000 zł, gospodarstwo 28 morgów z budynkami za 16.000 i wiele innych sprzeda „Rolpol” Bydgoszcz, Gamma 2. (19151)

Motor

elektr. 220 volt 2 P. S. tanio na sprzedam. Skład kolonjalny, Wełniany Rynec 2. 34339

Sprzedam

kilka kanarków dobrze śpiewających, oraz klatki. Zgłoszenia od 1 do 3. Sochacki, Batorego 5, I. p. 19131

Szpic

dwu miesięczny rasowy na sprzedaż, Dworcowa 64. 19129

Firany

Kapy — story — madrasy

Wielki wybór. — Niskie ceny.

Cz. Borys

Bydgoszcz, Plac Centralny 4

Praktyczne podarki gwiazdkowe

Zakład fryzjerski

dobrze prosperujący do tego 2 pokoiki i kuchnia wprost od gospodarza, cena 2500 zł Wiadomość w Dzien. Bydg. (34320)

Radjo

nadzwyczaj dobre bardzo tanio sprzedam, Gdańska ur. 44, Bock. 19157

Zakład

fryzjerski dobrze zaprowadzony z przyległym mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Zgłosz. do Dz. Bydg. lub piśmiennie pod „Zakład 42”

Kuźnia

ślusarnia, warsztat kołodziejski w dużej wsi nad zosą, do tego 12 morgów ziemi buraczanej zabudowania masywne do wydzierżawienia, na 6 lat objęcie 6.000 zł lub na sprzedaż. Za wplata 12.000 sprzeda „Rekord” Bydg. Dworcowa 53. (34340)

Dom

z ogrodem przy wplacie 30—40.000 zł. na sprzedaż. Grundtke, Bydgoszcz ul. Śniadeckich 33 róg Dworcowej. (18922)

Dom

II-piętrowy z piekarnią i 2składami, czysta kopalnia złota za 36 tys. sprzedam Of. pod „Piekarnia” do Dz. Dz. Bydg. 34309

Dywan

2½×3½ m pluszowy, okazynie na sprzedaż. Wiad. „Iro” Herm. Frankego 3. Biuro Ogłoszeń. 34343

Jadłoka

sypialka na sprzedaż. Stolarnia, Poznańska 4, p. d. wórze. 34357

Wóz

dwu calowy tanio na sprzedaż. Grunwaldzka nr. 122. (34329)

Pianino

koncertowe, Ibach, orzechowe jak nowe, okolicznościowo tanio na sprzedaż. Oferty skrzotka pocztowa 101. (34360)

Sprzedam

sanie do zaprzęży, szory i koc wyjazdowy. Wilczak, Malborska 13. (34321)

Pianino

stołowy pokój, sypialnie kanapy, lustra, stół do szachów, leżanki, stoły, kucnie, szafy, łózka, radio okazynie sprzedam. Komisowy skład mebli. Barańska. Śniadeckich 11. 19158

Frakowe

ubranie prawie nowe, bardzo korzystnie na sprzedaż. M. Holka, Śniadeckich 49a. 19161

2 konie

(używane) na biegunach sprzedam. Wiad. ul. Ks. Skorupki 105, w składzie. 19144

Sprzedam

moje świetnie prosperujące przedsiębiorstwo za 35000 zł. Listownie pod „Korona” 19145

Interes

różnych artykułów kuch. i dom z 4 pokoj. ładne mieszkanie na dobrym miejscu miejsce na Kujawach na bardzo korzystnych warunkach oddania. Interesanci z gotówką 6.000 zł mogą się zgł. pod „Interes” do Dz. Bydg. (34361)

Futro

obszerne do podróży oraz kurtka z futrzanym kołnierzem tanio na sprzedaż. Fran. Kowalewicz, Cieszkowskiego 6. (19153)

KUPNA

Sanie

wyjazdowe potrzebowane kupię zaraz, proszę podać adres. F. Wiczonek, Magdalenowo poczta Kotomierz. (34335)

Butelki

monopolowe także od wina kupuje Chwyto 14. (34322)

POSADY WOLNE

Wóźnice

nieżonatego ze wsi z całodziennym utrzymaniem przyjmie Stranz, Nakiel-ska 64. (34324)

Wykwalifikowany

blacharz i instalator może się zgłosić na stałą pracę. Długa 3, tel. 1335. (34312)

Książkowy

bilansista i korespondent polsko-niemiecki z kilkoletnią praktyką poszukuje odpowiedniej posady. Łask. oferty uprasza się do Dz. Bydg. pod „H. M.” 34359

Kucharke

po niemiecku mówiąca dla lepszej kuchni zaraz lub od 1. 1. 1929 poszukuje. Grawunder, Dworcowa 20, I. piętro. (34334)

Posługaczke

lepsza po niemiecku mówiąca na południe poszukuje. Dworcowa 20, I. piętro. (34333)

Sprzedam

kompl. sypialkę, 2 łóżeczka dziecięce, kuchenne u meblowanie, domowe i inne rzeczy. Szaloniel., Jagiellońska 37. (19160)

Ekspedjent

dekorator potrzebny do składu blawatów i tow. krótkich w Bydgoszczy od 1. 1. lub 15. 1. 1929. Reflektuje się na dobrego fachowca. Oferty z odpisami świadectw oraz podaniem wymaganej pensji uprasza się do filij Dz. Bydg. pod „Fachowiec” (19143)

Gospodyn

kucharka potrzebna od stycznia na wieś. Świadectwa wymagane, Gdańska nr. 40, I p. lewo. (19174)

Uczeń

do parowej piekarni może się zgłosić. Adres wskazać filija Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (19149)

Służąca

lubiąca czystość z gotowaniem przyjmie zaraz Wojciechowski, Chocimska nr. 17. (34372)

POSADY POSZUKUJA

Aptekarski

pomochnik dyplomowany poszukuje zastępstwa lub stałej posady. Zgłoszenia Piotr Gajewski, Kochanowskiego 17a. (34289)

Poszukuje

posady jako wyreczycielka pani domu najchętniej do dzieci, znam odpowiednio szycie, wymagania skromne. Ks. Skorupki 10 R. Januszewska. (34356)

Inteligentna

panienka, mająca kilka klas wykształcenia gimn., umiejąca szyć i haftować poszukuje posady do dziecka lub do towarzysza starszej pani. — Zgł. Chelmża, Kolejowa 8, Jadwiga Urbańska. (34351)

DZIERŻAWY

Ubikacje

składowe 80 m kw. z biurem i telefonem na parterze zaraz do wynajęcia. Of. pod „Ubikacja” do Biura ogłoszeń „Iro” Herm. Frankego 3. (34344)

Ubikacje

warsztatowe wraz z placem i kilku szopami oraz biurem do wynajęcia. Św. Trójcy 6, I pr. (34107)

MIESZKANIA

Mieszkanie

3-6 pokojowe do wynajęcia. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „W. R. J.”

Mieszkania

poszukuję 2-4 pokoje, pożyte 4000 zł. Zgłoszenia do filij Dz. Bydg., Dworcowa 2 pod „4000” (19136)

Mieszkanie

6 pokojowe ładne z centralnym ogrzewaniem III. piętro zaraz do wynajęcia. Paderewskiego 7, parter lewo. (34332)

Pokój

z kuchnią i 2 pokoje z kuchnią oddam zaraz za remont i dzierżawę rok z góry. Wzgórze Dąbrowskiego 5, I. piętro. (34306)

Poszukuję

2 pok. z kuchnią przy ruchliwej ul. nadające się na biuro. Of. do filij Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „W. K. 76” 19170

Mieszkania

1 pok. z używ. kuchni różne wskaże „Norma” Gdańska 24. (19159)

POKOJE

Pokój

skromnie umebl. w okolicy dworca poszukuję zaraz. Of. pod „K. N.” do filij Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (34367)

Pokój

umeblowany z osobnym wejściem dla 2 panów do wynajęcia, Hetmańska 10. 19135

Pokój

eleg. umebl. w utrzymaniu do wynajęcia. Gdań. nr. 147, I pr. prawo, 19150

Poszukują

pokój umebl. bez utrzym. 2 braci od 1 l. Zgłoszenia z pod. ceny pod „nr. 235” 19173

RÓŻNE

Pielęgnujac

twarz według najnowszych metod naukowo-lekarskich stosowanych w moim Gabinetie Kosmetycznym, Cieszkowskiego 20, każda Pani będzie bezwzględnie lepiej wyglądać. Proszę przekonać się osobiście lub zapytać moich pacjentek Dyplomowaną w Polsce i Francji Kosmetyczka - Masażystka Zukowska. (19162)

Poszukuję

1 000 zł na 3 miesiące pod gwarancją hipoteczną, zapłać dobry procent. Of. pod „Tysiąc” do Dz. Bydg 34317

Który

z inteligentnych panów kupców lub wyższych urzędników poślubi pannę lat 38, inteligentną, miłą z posagiem 15000 zł. Łaskawe of. szczerze myślących złożyć do Dz. Bydg. pod „Miła 38.” 34336

20.000 złotych

lub więcej ulokuję lub przystąpię do pewnego interesu wzgl. kupię obiekt korzystny. Tylko szczegółowe oferty do Dz. Bydg. pod „Kupno.” 34291

MATRYMONIALNE

Kawalar

lat 35 ciemno blond, miłego usposobienia dobrego charakteru, posiadający 7.000 zł gotówki z powodu traku znajomości poszukuje na tej drodze towarzyski życia. Panny lub wdowy którym zależy na zgodnym i szczęśliwym pojęciu małżeńskim raczą z całą ufnością łask swe of. wraz z podobizną którą się zwraca nadesłać do Dz. Bydg. pod „M. M. T.” (34358)

Panna

(19155) lat 29, gospodarna, z dobrą przeszłością z rodziny obywatelskiej. Wielkopolska, posiadająca 5 tys. zł gotówki, kompl. wyprawę, meble poszukuje męża na odpowiednim stanowisku. Rzeczą traktuje serjo. Tylko poważne zgł. proszę skierować do filij Dz. Bydg. Dworcowa 2. pod M. „D.”

RADJO

odbiorniki i akcesoria

tylko najprzedniejszych wyrobów poleca

38658

Roman Gonczerzewicz

Telefon 1124

Plac Wolności 1.

Telefon 1124

Chroniła prywatny

złatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Banaszak,
Bydgoszcz,
Cieszkowskiego 2. Tel. 1304.
Długoletnia praktyka.

Moje biuro

podatkowe przy ul. Gdańskiej 151, telef. nr. 1674 zostało powiększone o specjalny dział bilansowy przy współpracy wybitnego fachowca, sądownie zaprzysiężonego rewizora ksiąg handlowych. Oprócz wszelkich spraw podatkowych i administracyjnych podejmuję się zestawiania i sprawdzania bilansów, oraz przechowywania bilansów w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. III. 1928 — Dz. U. Nr. 22. Rzecznik Podatkowy Fr. Cimarzyński, b. naczelnik Urzędu Skarbowego. (9477)

POLECENIA

Najtaniej

zakupisz śniegowce damskie, dziecięce kalosze i zabawki dziecięce i praktyczne podarki gwiazdkowe galanteryjne. Ul. Długa 50. Tel. 948. 84314

Sam sobie szkodzi
Kto do mnie nie chodzi. Mój zakład gwarantuje higieniczną i pierwszorzędną obsługę, golenia 0,30, strzyżenie 0,90, ondulacja 1,50, masaż 1,00, manicure 1,50. Salon de Coiffure Plac Teatralny 3, naprzeciw Klarysek. (13782)

Meble

Jadalnie sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojeźdycznych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (33540)

Tani Bazar

Stary Rynek 14 obok apteki poleca duży wybór książek do nabożeństwa, także i w niemieckim języku, różańce, medaliki, kryzysy, lichtarze, obrazki, figury. 23408

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedynczych, także wycielane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca Ignacy Grajner, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 8, telefon 1921. 9574

Okazja

gwiazdkowa. Rowerk, drezynki, samochody dziecięce, duży wybór w składzie Pomorska 58. (19118)

Łóżanki

kanspy i materace najtaniej i na dogodnych warunkach poleca tylko ul. Grunwaldzka 129. (53627)

Gry

towarzyskie, układanki, klocki, różne zabawki najtaniej Sniadeckich 41. 32917

Kolosalny

wyбір pocztówek świątecznych poleca H. Rodkiewicz, Bydgoszcz, Sniadeckich 41. Hurt-Detal. 82919

Aniołki

gwiazdki, gwiazdory, szopki tanio, wielki wybór. Sniadeckich 41. 82920

Ozdoby

choinkowe, kalendarze 1929 rok poleca skład papieru, Sniadeckich 41. 32921

Kanapy leżanki
i materace najtaniej i pod gwarancją tylko u Andrzeja Nowaka. Wełniany Rynek, 5/6, róg Podgórzej. 22625

Skład kapeluszy
damskich, najstarszy na mieście, obok Fary, poleca w wielkim wyborze w najnowszych fasonach kapelusze, żalobne stałe wielki zapas Franciszka Porczyńska, Farna. (2963)

Reperuje
spuszczane oczka u ponczoeh, ul. Henryka Dietza 4. 22542

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki. Poleca swój skład papieru. Wielki wybór pocztówek, przybory szkolne i biurowe, scyzoryki, nożycki, brzytwy, nożyki. Wyroby skórzanek, torebki, portfele itp. Perfumy, mydła toaletowe, szczoteczki, grzebienie i różne przybory toaletowe, biżuterja sztuczna, zabawki różnego rodzaju w dużym wyborze, rowery, derezynki.

Młyn
wodny turbina, walce, kamienie, budynki gospodarcze, dom 5 pokoi. 38 morgów obszaru, 2 morgi stawu z ogrodem położenie śliczne, przy szosie. Cena handlowa 40.000 zł wpłata 10.000 zł lub także do wydzierżawienia lub zamiana na domek przy małej dopłacie. Spiesznie żęł. przyjmuje, Malinski Krotoszyn. Piastowska 30. 34233

Na sprzedaż
skład kolonialny z towarami i mieszkaniami. Adres w Dz. Bydg. (34253)

Plac
budowlany sprzedam. Wiadomość Dzien. Bydg. 19103

Okazyjnie
na sprzedaż kompletne urządzenie młynka motorowego do wyrobu kaszy jęczmiennej i tatarczanej z pręciem od 10—15 ctr. oraz śrutownik z pręciem od 30 ctr. produkcji dziennej Zgłoszenia W. Meder, Toruń, ul. Prosta nr. 3. 34288

Agentura
Dóbr „Polonia” poleca w olbrzymim wyborze: matytki ziemskie, resztówki, gospodarstwa, młyny, fabryki, domy doorze się rentujące, oraz wil. Objekta przeważnie z rąk niemieckich. Browar, młyn i piakarnia, bardzo dobrze prosperujące, cena 100.000 dol. wpłata podług umowy. Fabryka konserw, obiekt kolosalny, cena 360.000 zł wpłata 150.000 zł. Tartak parowy, fabryka obróbki drzewa, mebli i skrzyń, oraz przedsiębiorstwo budowlane, cena 220.000 zł, wpłata 150.000 zł. Fabryki maszyn, fabryki powozów w Poznaniu i Bydgoszczy. Młyn 600 centarów przem. alu, 400, 350, 300, 250, 200, 150, 120, 100 ctn. oraz mniejsze Domy w Bydgoszczy, Poznaniu, Grudziądzu, Toruniu oraz innych miejscowościach. Proszę zażądać bliższych informacji. Westfalski Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. 19161

Domy
od 5000 do 150.000 zł, poleca i przyjmuje zlecenia „Orient”, Sniadeckich nr. 40. 19126

Radje
3 lampkowe z wszelkimi przyborami korzystnie na sprzedaż. Gdzie? wskaze Dz. Bydg. (34270)

Lampa
gazowa korzystnie sprzed. Adres wskaze filija Dz. Bydg. (19115)

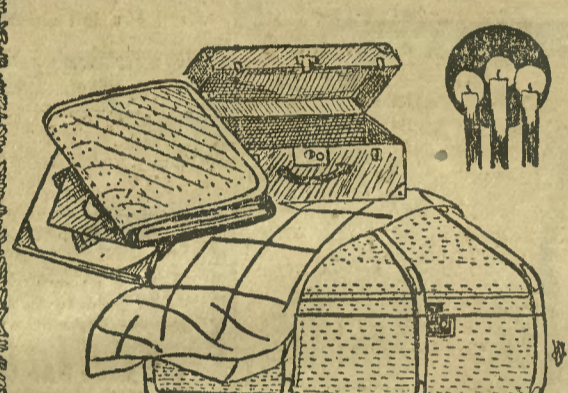
Heblarka
na sprzedaż. Malborska 3 podwórce prawo. (34299)

Skrzypce
na sprzedaż. Sniadeckich 8 a I. ptr. 19114

Samochód
limuzyna Dion Bonton 10,30 w bardzo dobrym stanie tanio na sprzedaż. Wróblewski, Dr. Em. Warmińskiego 10, tel. 350. 19148

De Dion Bonton
prima utrzymany zaraz na sprzedaż. Przybył Gdańska 153. (19166)

Ford kryty
model 1927 prima utrzymany zaraz na sprzedaż. Przybył Gdańska 153. 19165

Wielki wybór

Przy zakupach gwiazdkowych pamiętaj wstąpić koniecznie do firmy
Zygmunt Musiał
Długa 52 Bydgoszcz Tel. 1133
Największy magazyn wyrobów skórzano-galanteryjnych i przyborów do podróży

Tam najtaniej i najkorzystniej zakupisz praktyczne podarki gwiazdkowe!

Meble
w każdej cenie, pokoje męskie, sypialnie, kuchnie, krzesła, wieszaki. H. Schmidtke, Szpitalna 6. — Czysta praca, akuracja dostawa, dogodne warunki spłaty. (21394)

Proszę wyłąc!
Stawiam piec i kuchnie kaflowe, oraz reperuję pod niskimi cenami. Jan Suchowski, mistrz zduński, Pod Blankami 18 podw. 34293

Meble
wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach tylko u Andrzeja Nowaka, Bydgoszcz, Weł. Rynek 5/6 róg Podgórzej. Tel. 2143 (6230)

Futra
kożuchy, koce, kołnierze oraz przeróbki i reparaacje wykonuje fachowo, solidnie i tanio. Stanisław Rudak, Dworcowa nr. 19. (34186)

SPRZEDAŻE

Zamiana.
Ładne 60 morgowe gospodarstwo rentowe pod Bydgoszczą zamienię na dom dochodowy w Bydgoszczy. Nabywca musi być rolnikiem. Zgł. do filii Dzien. Bydg. ul. Dworcowa 2, pod „Zamiana”. (19106)

Kamieńca
III ptr. duży skład, centrum, dochód 500 zł mies. cena 42.000 zł i wiele innych poleca biuro Sochocki, Dworcowa 13. (19130)

Szczypki
wagonowo. Krymski, Solec Kujawski, tel. 18. (18903)

Lokal
80 kw. m. jasny, I piętro światło i siła elektr. z urządzeniem lub bez oddam. Oferty pod „Lokal” do Dz. Bydg. 34266

Skład
kolonial-delikates. 3 pokoje kuchnia z powodu choroby sprzedam zaraz tanio. Pobiedziska, Kościuszkowska 5, Gawrońska. 34263

Sprzedaz
i dzierzawa piekarnie od 6000 do 16000, restauracje od 7000 do 16000, skład fryzjerski 3500 do 10.000, składy kolonialne i towary krótkich z towarami lub bez poleca „Orient” ul. Sniadeckich 40. 19125

Skład
kolonialny z mieszkaniem szuka celem dzierzawy albo zaprowadzony interes odkupi. Dokładne zgł. uprasza Skrzynka pocztowa nr. 4 w Wejherowie. (34300)

Skład
dobrze prosperujący w centrum miasta w Grudziądzu z towarami lub bez natychmiast do przejęcia. Zgł. Kurjer Inwalida, Grudziądź, Mickiewicza 23. (34285)

Baczność!
Pierwszorzędny skład towarów krótkich 1000) zł Skład kolonialno-deliikat. 2 wystawy, centrum 10.000 zł. Skład kolonialny z urządzeniem, mieszkaniem 3 pokojowym 6.000 zł. Skład pierwszorzędny Dworcowa, 5.000 zł i wiele innych poleca biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80.

Palto
surdutowe wyjątkowo tanio na sprzedaż. Sobolewski, Plac Poznański 12 IV. (34300)

Okazyjnie
sprzedam kompl. 3 lampkowy aparat i 3 głośniki. Szalonek Jagiellońska 37. 18169

Drogerje
z powodu zmiany interesu sprzedam natychmiast. Golub Rynek 23/24 (Pom.) 34287

Wózek
dziecięcy dobrze utrzymany „Naether” sprzedam. Szarek, Dworcowa nr. 90. (19112)

Koniki
na biegunach, skórą obciążane, duże gustowne sprzedaje tanio na raty Tapicernia, Jagiellońska 4 II podwórce prawo. (33183)

Tanio
na sprzedaż elektryczne i gazowe lampy, stoły, zegary stojące, nypsy, obrazki, biżuterje, figurki, postumenty, łóżeczka dziecięce, łóżka, piece, sprzęty kuchenne, balje i wiele innych rzeczy. Kollataja nr. 8-9, parter prawo. 19121

Jarmaczni
handlarze. Mam do odania świetną arcyzabawę i zabawkę dla dzieci i dorosłych, łatwo sprzedajna, dobry zysk, tylko za gotówkę lub gwarancje oddaje większą ilość, nądaje się bardzo na jarmarku. Zgł. Stanisław Sternalski, Bydgoszcz 4, Kanałowa 8. (34303)

Skrzynia
do platerów (Besteckkasten) na 8 tuzinów, korzystnie na sprzedaż. Malborska 39 I ptr. (34277)

Pianino
pierwszorzędnej marki sprzedam korzystnie. Królewska Jadwigi 4b parter lewo. (19113)

Plaszcz
czarny i ubranie granatowe prawie nowe, tanio na sprzedaż. F. Kowalewicz, Cieszkowskiego 6. 19152

Podwozie
samochodowe „Hansa” odpowiednio do ciężarówki, maszyna w porządku, opony zupełnie nowe, tanio na sprzedaż. Zgł. do biura „Kurjera” pod „Podwozie”. (19163)

KUPNA
Złoto
i srebro kupują Br. Kochański i Künz, Gdańska 13. 19839

Garbarnia
płaci najwyższe ceny za wszelkiego rodzaju skórki, włosie końskie, garbuje i farbuję każdego rodzaju skórki. Przeróbki rzeczy futrzanych. Składnica futer Wilczak, ul. Malborska 13. (3185)

Zajace
kupuję, gotówką płacę najwyższe ceny. Czesław Perlik, Bydgoszcz, Gdańska 38. 18326

POSADY WOLNE

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekulowicza, Warszawa, Zórawia 42. Kursy wycują listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. 1632

Zarządca
z kaucją dla wyszynku z pełną koncesją poszukiwany. (Inwalida ma pierwszeństwo). Of. pod „3682” do biura ogł. Wallis, Toruń. (34286)

Baczność! (34276)
Demokraci na artykuły gwiazdkowe można zarobić dużo pieniędzy. — Adres wskaze Dz. Bydg.

Przyjmuję
do prasowania sztywnej bielizny. Wiatrakowa 9 I. p. prawo. 34262

Szofera
z kancją poszukuje. Majewski, Lisewo powiat Chełmno. (34292)

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Kamiński, Św. Trójcy 14. (34296)

Poljer (ka)
na dobre roboty. Zgłosz. Zakład stolarski Długa 8. 34284

Syna
uczciwych rodziców który ma zamiar wycucie się za piekarza przyjmie Lulkiewicz, Sniadeckich 8. 19123

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem na stałe jest natychmiast potrzebna. „Dentosa”, Gdańska 164. 19117

Służąca
możliwie z kresów znająca dobrze kuchnię, potrzebna. Reja 6. 34316

Fryzjer
damsko-męski dzielnym ondulacji i strzyżeniu potrzebny zaraz. Kamieński, Św. Trójcy 14. (34297)

Służąca
do wszelkich prac domowych umiejąca gotować potrzebna zaraz. S. Tepper Poznańska 31. 34318

Młodsza
dziewczyna do prac domowych i dzieci na cały dzień potrzebna bez spania. Ul. Jagiellońska 44, II ptr. prawo. 34337

POSADY POSZUKUJĄ

Orkiestra (34269)
atrakcyjny kwartet lub trio salon-jazzband wolny od 1 stycznia. Łaskawe zgłoszenia do Dz. Bydgoskiego pod „Orkiestra”.

Byli
komisarz Straży celnej przyjmie posadę najchętniej w firmie prowadzącej handel z zagranicą. Franciszek Agaczak, Staniszewo p. Kartuzy, p. Mirachowo. 34280

Młoda
panienka biuralistka ze znajomością języka polskiego i niemieckiego piszącą na maszynie pragnie zmienić posadę zaraz lub od 1 stycznia. Oferty pod „Biuralistka młoda” do Dz. Bydg. 34315

DZIERŻAWY

Skład
i 2 pokoje do wydzierżawienia. Sniadeckich 20. 34302

Lokal
w centrum wraz z mieszkaniem, nadający się na każdą branżę zaraz wydzierżawie. Of. pod „M. lokal” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (19172)

Restauracja
w centrum zaraz wydzierżawie. Of. pod „R. W. centrum” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19171)

MIESZKANIA

Poważna
firma poszukuje natychmiast dla swych urzędników mieszkania 1, 2, 3, 4 do 5 pokojowych. Szczegółowe oferty z podaniem dokładnych warunków pod „Mieszkanie” do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72. (34278)

Poszukuje
pokój z kuchnią za wy pożyczenie pieniędzy. Zgł. warsztat stolarski, Długa 8. 34265

Mieszkanie
6 pokojowe ładne z centralnym ogrzewaniem na 3 piętrze zaraz do wynajęcia. Paderewskiego 7, parter lewo. 19127

3 pokoje
mieszkanie bez odstępnego, 2500 zł pożyczki. Of. do filii Dz. Bydg. pod „Uczciwy”. (19111)

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje 1 pokój z kuchnią bez mebli czynsz za pół roku z góry. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 (19132)

POKOJE

1 lub 2 pokoje
umebl. w fortepianiem do wynajęcia Sienkiewicza 40, II ptr. pr. (19110)

Pokoik
mały umebl. czysty wynajmiej. Gdańska 52 I l. 19168

Pokój
umebl. dla 2 panów zaraz do wynajęcia. Segall Długa 7 II. (34301)

Pokój
umebl. do wynajęcia. Dr. Emila Warmińskiego 17, I ptr. p. (19122)

Pokój
dobrze umebl. bez pościeli dla solidnego pa na do wynajęcia. Krasieńskiego 14, I l ptr. 19134

2 ładne pokoje
z werandą dobrze umebl. bez pościeli dla 2 solidnych panów lub spokojnego małżeństwa do wynajęcia. Krasieńskiego 14, II ptr. 19133

Pokój
umebl. Hetmańska 13 II p. prawo. (19167)

Pokój
umebl. do wynajęcia Pomorska 23, III ptr. lewo. 19164

Pokój
ładnie umeblowany z telefonem, centr. ogrzewaniem eel. do wynajęcia Dworcowa 30, II l. (19154)

RÓŻNE

Hotel Warszawski
poleca obiady z trzech dań po 1,40 łącznie z obsługą, abonamenci ustępstwo. 29549

Pana
Bolesława który nie przybył 8. 12. o 3 przed p. Sienkiewicza proszę o dokładny adres lub zawezwać tel. 759. Wieczory z mowem o dalszą korespondencją. (19120)

Złoty
zegarek damski bransoletkowy zgubiono w drodze wieczorem na drodze ul. Długiej, Gdańskiej do Zamojskiego. Oddać za wynagrodzeniem w Bazarze Bydgoskim, ul. Długa 26. 34269

Śnieżka
proszę list odebrać w filii Dz. Bydg. P. . . K. (34371)

MATRYMONJALNE

Zyczenie gwiazdkowe
Wdowiec lat 34, brunet z majątkiem 12 tys., posiadający 3 dzieci poszukuje celem ożenku panny lub wdowy do lat 36 z gospodarstwem lub posiadającą własny interes handl. 19119

Przy acieie
lat 25 i 30 zyczą od gwiazdora 2 przyaciółki lub siostry dobre, szlachetne z realnością rolną, najchętniej, celem rychłego ożenku. Jeden z małyn kapitałem, który odda dla spólnego szczęścia młodszemu, energicznemu i zdolnem. Łaskawe zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „25”. 34342

„Instytut Higjeny i Piękności”
M. Pełtrykowskiej
 dyplomowanej kosmetyczki
Bydgoszcz, ul. Gdańska 159 (przy Placu Wolności)
 został znacznie rozszerzony prowadzony wzorowo na sposób pierwszorzędných instytutów zagranicznych, francuskich i amerykańskich.
 Wykonuje masaże upiększające i odtłuszczające. **Farbowanie włosów.** Przyciemnianie brwi na stałe. **Mode owanie.** Manicure. **Usuwa defekty skóry:** znamiona, wagnery, piegi itd. Wygląda zinerszczki i zapadłe policzki. (28255)
Pokoje gościnne dla przyjezdnych pań.
 W najbliższym czasie stosownie do życzenia Szan. Klienteli będzie wprowadzone **czesanie pań**

W sobotę, dnia 15 grudnia 1928 roku
Nowootwarcie
 Specjalnego magazynu wyrobów metalporcelanowych
przy ulicy Dworcowej 75
 Polecam w wielk. wyborze i po najniższ. cenach **łasne fabrykaty a la „Galwana”** oraz **szkło, porcelanę i t. p.**
 Praktyczne i mile widziane upominki gwiazdkowe
 Z okazji otwarcia
10% rabatu 10% rabatu
 34272 **Wł. Okoniewska.**

Najtaniej i na dogodnych warunkach!
MEBLE wszelkiego rodzaju od najskromniejszych do na wykwintniejszych, solidnego wykonania, kupuje się z gwarancją tylko w firmie
Julian Nowak ul. Szpitalna 8
 Telefon 1223

We wtorek 18 bm. o godz. 10 przed południem sprzedawać będziemy na składnicy przy ul. Dworcowej 72 przez publiczną licytację za gotówkę:

4 wanny kąpielowe, skrzynie kredy szkolnej — worek szcotek, beczkę wina, beczkę lakieru z farbą, powózkę, sanki dziecięce

różne części urządzenia dentystycznego, jak wiertarki, unywalki etc. partje różnych mebli, leżanek, szaf itd. oraz różne towary i przedmioty.

C. Hartwig Sp. Akc.
 Międzynarodowi Ekspedytorzy.
 34362

Z powodu śmierci redaktora **poszukuje** do pisma wychodzącego 3 razy tygodniowo dzielnego

redaktora

zaraz. 34370
Wyd. Echa Borów Tuchońskich, Czersk.

Sekretarz 342 28
adwokacki

od 1-go stycznia 1929 r. potrzebny. Szczegółowe oferty uprasza się pod adresem

Morawski Dr. Duleba
 adwokat i notariusz adwokat
Bydgoszcz, ulica Mostowa nr. 11.

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

Resursa Kupiecka

Jagiellońska 25

Co sobotę

nowy program

na wielkiej ogrzanej sali.

(33041)

BIELIZNA
 SP. Z OGR. ODB.
BYDGOSZCZ PLAC TEATRALNY 3
 26753

Najpiękniejszym podarkiem
na gwiazdkę
 jest zegarek
wzgl. piękna biżuteria
 jak pierścienie, bransolety,
 kolczyki, wisiorki i t. d.
 Wielki wybór Znane niskie cen!
 Specjalność:
 zegarki firmowe
 Zenith, Omega,
 Longines i inne

Henryk Kaszubowski
 Najstarszy zakład zegarmistrz.-złotniczy
 Bydgoszcz, ul. Długa 29. Tel. 1123.

KUPUJCIE WYROBY
Boguna
FABRYKI POWIDEL BURACZANYCH
MARMEŁAD I POWIDEL ŚLIWKOWYCH
C. F. MÜLLER I SYN
BOGUSZEWO - POMORZE.
 ADRES TELEGRAFICZNY: „BOGUNA”
 ROK ZAŁOŻ. 1894. — TELEFON I I II.
= WSZĘDZIE DO NABYCIA. =

DZIECKO
 ładnie ubrać można
 w magazynie (27106)
F. Szulcowej
 43 Gdańska 43

Restauracja „ZAGŁOBA”
 ulica Gdańska 165 — Telefon 399.
OBIADY świeże, smaczne z 3-ch dań 1.00 zł.
KOLACJE z 2 dań 1.50 zł.
 Bufet a la Hawelka Piwo okocimskie
 Codziennie koncert pod kierownictwem p. J. Mrowca.
 Lokal otwarty do rana. 34347

Wina, likiery, rumy
Koniaki francuskie
 kupuje się najtaniej w firmie
Albert Schmidt
 ul. Gdańska 46. 34345

Tańce modne
 oraz początkujące wyczuca artystycznie Szkoła Tańców (34258)
A. Tullbackiej
Jackowskiego nr. 2
 parter prawo.
 Zgłoszenia od godziny 15—20.
Szatynek lat 28, blondynek 24, zamożni, posiadają w większym mieście Pomorza własne przedsiębiorstwo handlowe, każdy wartości 30.000 zł poszukują na tej drodze pań z odpowiednim majątkiem. Spieszne zgł. z fotografią do Dz. Bydg. pod „Szatynek-blondynek” 34282

Baczność!
Rest. Hotel „Rios”
 Bydgoszcz, Długa 53
 wydaje (25235)
 Śniadania . . . po 0,60 zł
 obiady z 3 dań „ 1,00 „
 kolacje z 2 dań „ 1,00 „
 Kuchnia doborowa.
 Napoje dobrze pielęgnowane
 Codziennie koncert.
 Niskie ceny.

Obiady z 3 dań
 1,20 zł poleca 21254
ogród Patzera
 i restauracja.

Polecam wszelkie gatunki (19137)
sera, wędliny rybne, marynaty, świeże śledzie
konserwy mięsne, korniszony, kiszzone ogórki
 I-a prima towar beczkami i wagonowo po najniższych cenach dziennych
AUGUST LATTE - BYDGOSZCZ
 TELEFON 1108 **HURTOWNIA SERA** TELEFON 1108
 Wysłka pocztą i koleją. — Prospekty gratis.

Tanio i na raty
Ubrania męskie
 Płaszcz damskie i męskie
 Suknie, ubranka, płaszczki
Lucjan Szulc
 Bydgoszcz Jana Kazimierza 2

Dla **odsprzedających** polecam:
Króla - proszek mydlany, 70% mydła
Solar - proszek fioletowy z podarkami w każdej paczce
Mydło szare - ziarniste - niebywałe
Sapo Kalinus - (mydło medycynalne) 33660
Julian Król - Bydgoszcz **Nowy Rynek 11**
 i proszę zażądać oferty: Firma egzystuje od r. 1920

Cena ogłoszeń 20 gr. za milim. i łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. i łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukiujących pracy oraz na nekrologi 20%, zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25%, dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20%, drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.